

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA GOZDARSTVO
IN OBNOVLJIVE GOZDNE VIRE

Gabrijel COJZER

**TERENSKA SLUŽBA ZAVODA ZA GOZDOVE
SLOVENIJE IN GOSPODARJENJE Z ZASEBNIMI
GOZDOVI**

DIPLOMSKO DELO

Univerzitetni študij

Ljubljana, 2008

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA GOZDARSTVO
IN OBNOVLJIVE GOZDNE VIRE

Gabrijel COJZER

**TERENSKA SLUŽBA ZAVODA ZA GOZDOVE SLOVENIJE IN
GOSPODARJENJE Z ZASEBNIMI GOZDOVI**

DIPLOMSKO DELO
Univerzitetni študij

**FIELD SERVICE OF SLOVENIAN FOREST SERVICE AND
MANAGEMENT OF PRIVATE FORESTS**

GRADUATION THESIS
University studies

Ljubljana, 2008

Diplomsko delo je zaključek Univerzitetnega študija gozdarstva in gospodarjenja z obnovljivimi gozdnimi viri. Opravljeno je bilo na Katedri za gozdno tehniko in ekonomiko Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Anketa je bila opravljena med revirnimi gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije s strani Gozdarskega inštituta Slovenije.

Komisija za študijska in študentska vprašanja Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire je na seji 1.8.2005 sprejela predlagano temo in za mentorja imenovala doc. dr. Janeza Krča, za somentorja dr. Mirka Medveda in za recenzenta prof. dr. Boštjana Koširja.

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik:

Član:

Član:

Član:

Datum zagovora:

Naloga je rezultat lastnega raziskovalnega dela. Podpisani se strinjam z objavo svoje naloge v polnem tekstu na spletni strani Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete. Izjavljam, da je naloga, ki sem jo oddal v elektronski obliki, identična tiskani verziji.

Gabrijel Cojzer

KLJUČNA INFORMACIJSKA DOKUMENTACIJA

ŠD	Dn
DK	GDK 93:923(043.2)=163.6
KG	terenska služba ZGS/zasebni gozdovi/revir/revirni gozdar/interes/gospodarjenje
AV	COJZER, Gabrijel
SA	KRČ, Janez (mentor) / MEDVED, Mirko (somentor)
KZ	SI-1000 Ljubljana, Večna pot 83
ZA	Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire
LI	2008
IN	TERENSKA SLUŽBA ZAVODA ZA GOZDOVE SLOVENIJE IN GOSPODARJENJE Z ZASEBNIMI GOZDOVI
TD	Diplomsko delo (univerzitetni študij)
OP	X, 86 str., 7 pregl., 21 sl., 1 pril., 35 vir.
IJ	sl
JI	sl/en
AI	V Sloveniji ima preko 300.000 družinskih gozdnih posesti v lasti okoli 800.000 ha gozdov. Gozdna posest je razdrobljena. Interes za gospodarjenje se zmanjšuje. Učinkovito gospodarjenje z gozdovi je oteženo in možni gospodarski učinki niso doseženi. Namen raziskave je bil ugotoviti, kako terenski gozdarji zaznavajo te težave. Ugotoviti smo poskušali ali obstajajo razlike pri dojemanju teh težav glede na starost, spol in območje na katerem delujejo. Zanimalo nas je kakšno mnenje imajo terenski gozdarji o lastnikih gozdov, kako z njimi sodelujejo in kako delujejo na področju njihovega povezovanja. Konec novembra 2005 je bilo izvedeno anketiranje. Vrnjenih je bilo 444 izpolnjenih anketnih vprašalnikov, kar predstavlja 92,7 % odziv. Rezultati raziskave kažejo, da imajo terenski gozdarji v povprečju 2,9 stikov z lastniki gozdov dnevno. Mlajši terenski gozdarji so v primerjavi s starejšimi bolj motivirani in inovativni pri delu z lastniki gozdov. Najvišjo oceno primernosti je za najustreznejšo obliko povezovanja na območju celotne Slovenije dobil strojni krožek (2,51), le malenkost slabšo oceno pa društva lastnikov gozdov (2,46). Rezultati so dobra osnova za oblikovanje strateških usmeritev pri intenziviranju gospodarjenja z zasebnimi gozdovi.

KEY WORDS DOCUMENTATION

DN	Dn
DC	FDC 93:923(043.2)=163.6
CX	field service of Slovenian Forest Service/private forests/district/district forester/managing
AU	COJZER, Gabrijel
AA	KRČ, Janez (supervisor) / MEDVED, Mirko (co-supervisor)
PP	SI-1000 Ljubljana, Večna pot 83
PB	University of Ljubljana, Biotechnical faculty, Department of forestry and renewable forest resources
PY	2008
TI	FIELD SERVICE OF SLOVENIAN FOREST SERVICE AND MANAGMENT OF PRIVATE FORESTS
DT	Graduation thesis (University studies)
NO	X, 86 p., 7 tab., 21 fig., 1 ann., 35 ref.
LA	sl
AL	sl/en
AB	In Slovenia over 300.000 private forest owners, own an area of 800.000 ha of forests. Forest holding is broken into small pieces. Interest for forest management is decreasing. Effective management with forests is difficult and the possible economic effects are not achieved. The purpose of the research was to find out how field foresters see and feel these problems. We also tried to find out if there are any differences in comprehension of these problems, regarding to the age, gender and region of the work. We wanted to find out what is the field foresters' opinion of private forest owners, how they cooperate with each other and how active they are in connecting private forest owners. We received 444 questionnaires, which represents 92.7 % response. The results show that field foresters have in average 2.9 contacts with private forest owners per day. The younger field foresters are more motivated and innovative their older colleagues. The highest grade of suitability for whole Slovenia was given to the »machinery circle« (2.51), while the second highest grade was given to the forest owners associations (2.46). Results acquired from the majority of field foresters are good foundation for forming strategic plans for more intense management of private forests.

KAZALO VSEBINE

KLJUČNA INFORMACIJSKA DOKUMENTACIJA	III
KEY WORDS DOCUMENTATION	IV
KAZALO VSEBINE	V
KAZALO PREGLEDNIC	VIII
KAZALO SLIK	IX
1 UVOD	1
1.1. ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE (ZGS).....	1
1.2. LASTNIKI GOZDOV	3
2 OPREDELITEV PROBLEMA	7
3 PREGLED OBJAV	8
3.1 ANALIZA PORABE DELOVNEGA ČASA REVIRNEGA GOZDARJA GLEDE NA STIKE Z LASTNIKI GOZDOV	8
3.2 VLOGA ZAVODA ZA GOZDOVE SLOVENIJE PRI POVEZOVANJU LASTNIKOV NA LOKALNEM NIVOJU	11
3.3 SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU O AKCIJSKEM NAČRTU EU ZA GOZDOVE, KI SE NANAŠA NA LASTNIKE GOZDOV	14
3.4 RESOLUCIJA O NACIONALNEM GOZDNEM PROGRAMU	16
3.4.1 Temeljni cilji Nacionalnega gozdnega programa.....	16
3.4.2 Lastniška struktura gozdov	17
3.4.3 Gospodarjenje v zasebnih gozdovih.....	18
3.4.4 Dejavniki, ki zmanjšujejo gospodarske učinke gozdov	18
3.4.5 Cilji, usmeritve in indikatorji glede pridobivanja lesa pri gospodarjenju z zasebnimi gozdovi.....	19
3.4.6 Izobraževanje in usposabljanje lastnikov gozdov	22
3.4.6.1 Stanje.....	22
3.4.6.2 Cilji, usmeritve in indikatorji glede izobraževanja in usposabljanja lastnikov gozdov	23
3.5 POROČILA O DELU ZAVODA ZA GOZDOVE SLOVENIJE 2004-2006	25
3.5.1 Skupinske oblike izobraževanja lastnikov gozdov s tečaji, delavnicami, predavanji, ...	25
ekskurzijami in drugimi skupinskimi oblikami.....	25
3.5.1.1 Tečaji in delavnice za gozdno tehniko	25
3.5.1.2 Tekmovanje lastnikov gozdov v veččinah sečnje in izdelave drevces	26
3.5.1.3 Delavnice za gojenje in varstvo gozdov	26
3.5.1.4 Predavanja za lastnike gozdov	27
3.5.1.5 Ekskurzije za lastnike gozdov	28

3.5.2 Individualno svetovanje lastnikom gozdov	28
3.5.3 Izobraževanje lastnikov gozdov po medijih	29
3.5.4 Predstavitve in druge prireditve s tematiko za lastnike gozdov na sejmih	29
3.5.5 Študijski krožki	30
3.5.6 Izbira in podelitev priznanj najbolj skrbnim lastnikom gozdov za posamezno leto	30
3.5.7 Svetovanje za združevanje lastnikov gozdov	30
3.6 PRIMERJAVA ORGANIZIRANOSTI GOZDARSTVA IN ŠTEVILČNOSTI JAVNOGOZDARSKEGA KADRA SREDNJEEVROPSKIH DRŽAV S STANJEM V SLOVENIJI	31
4 CILJ RAZISKOVANJA	38
5 DELOVNE HIPOTEZE	39
6 MATERIAL IN METODE	40
6.1 METODA ANKETIRANJA	40
6.2 METODA ANALIZE DOSEDANJIH RAZISKAV	40
6.3 METODA SINTEZE	40
7 REZULTATI	41
7.1 MNENJE TERENSKIH GOZDARJEV O LASTNIKI GOZDOV	41
7.1.1 Lastnina gozda prinaša ugled	41
7.1.2 Gozd daje lastnikom materialne koristi	43
7.1.3 Gozd kot bistvena sestavina zdravega okolja	44
7.2 SODELOVANJE TERENSKIH GOZDARJEV IN ZASEBNIH LASTNIKOV	45
7.2.1 Dnevno sodelovanje terenskih gozdarjev z lastniki gozdov	45
7.2.2 Razumevanje terenskih gozdarjev z lastniki gozdov	46
7.2.3 Upoštevanje gozdarjevih nasvetov in navodil	48
7.2.4 Izboljšanje komunikacije med terenskimi gozdarji in lastniki gozdov	49
7.2.5 Poraba časa za delo z lastniki gozdov	51
7.2.6 Odzivnost gozdarjev in potrebe lastnikov gozdov	52
7.3 DELOVANJE ZGS NA PODROČJU POVEZOVANJA ZASEBNIH LASTNIKOV GOZDOV	54
7.3.1 Povezovanje lastnikov je v interesu ZGS	54
7.3.2 Povezovanje lastnikov bo olajšalo delo ZGS	55
7.3.3 Možnosti organiziranja in povezovanja lastnikov gozdov v lokalnih razmerah	57
7.3.4 Ocena primernosti različnih oblik povezovanja lastnikov gozdov iz vidika gospodarjenja z gozdovi	58
7.4 SODELOVANJE LASTNIKOV GOZDOV IN TERENSKIH GOZDARJEV, GLEDE NA NJIHOV SPOL, STAROST, AKTIVNOST V DRUŽBENEM ŽIVLJENJU IN POLOŽAJ REVIRJA GLEDE NA OBMOČJE ALPSKE KONVENCIJE	60
7.4.1 Inovativnost in motiviranost revirnih gozdarjev do dela z lastniki gozdov, glede na starost revirnih gozdarjev	61
7.4.2 Sodelovanje z lastniki gozdov glede na spol revirnega gozdarja	62
7.4.3 Sodelovanje z lastniki gozdov glede na območje alpske konvencije	64
7.4.4 Sodelovanje terenskih gozdarjev in lastnikov gozdov glede na angažiranost terenskih gozdarjev v družbenem življenju (društvih ipd.)	66

8 RAZPRAVA IN SKLEPI.....	68
9 POVZETEK.....	75
10 SUMMARY	77
11 VIRI	79
ZAHVALA	84
PRILOGE.....	85
PRILOGA A.....	86

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Odnos revirnih gozdarjev do dela z lastniki gozdov, glede na starost revirnih gozdarjev _____	61
Preglednica 2: Sodelovanje z lastniki gozdov glede na spol revirnega gozdarja, prva polovica vprašanj _____	63
Preglednica 3: Sodelovanje z lastniki gozdov glede na spol revirnega gozdarja, druga polovica vprašanj _____	63
Preglednica 4: Sodelovanje z lastniki gozdov glede na območje alpske konvencije, prva polovica vprašanj _____	64
Preglednica 5: Sodelovanje z lastniki gozdov glede na območje alpske konvencije, druga polovica vprašanj _____	65
Preglednica 6: Sodelovanje terenskih gozdarjev in lastnikov gozdov glede na angažiranost terenskih gozdarjev v družbenem življenju, prva polovica vprašanj _____	66
Preglednica 7: Sodelovanje terenskih gozdarjev in lastnikov gozdov glede na angažiranost terenskih gozdarjev v družbenem življenju, druga polovica vprašanj _____	67

KAZALO SLIK

Slika 1: Povprečna letna poraba delovnega časa revirnega gozdarja po glavnih skupinah del (Standardi za opravljanje nalog javne gozdarske službe, 2002: 46)	9
Slika 2: Povprečna struktura delovnega časa revirnega gozdarja v letu 2000 (n = 64) (Standardi za opravljanje nalog javne gozdarske službe, 2002: 52)	9
Slika 3: Povprečna letna poraba delovnega časa revirnih gozdarjev (izkoriščeni delovni čas = 100 %, n = 64)	10
Slika 4: Prikaz števila izvedenih tečajev in delavnic za gozdno tehniko ter števila udeležencev na njih, v letih 2004, 2005 in 2006 (vir: Poročila o delu ZGS 2004, 2005 in 2006)	25
Slika 5: Prikaz števila izvedenih delavnic za gojenje in varstvo gozdov ter števila udeležencev na njih, v letih 2004, 2005 in 2006 (vir: Poročila o delu ZGS 2004, 2005 in 2006)	26
Slika 6: Prikaz števila izvedenih predavanj ter števila udeležencev na njih, v letih 2004, 2005 in 2006 (vir: Poročila o delu ZGS 2004, 2005 in 2006)	27
Slika 7: Število izdanih odločb v letih 2004, 2005 in 2006 (vir: Poročila o delu ZGS 2004, 2005 in 2006)	28
Slika 8: Število prispevkov v medijih (vir: Poročila o delu ZGS 2004, 2005 in 2006)	29
Slika 9: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da lastnikom gozda lastnina prinaša ugled.	42
Slika 10: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da gozd daje lastnikom materialne koristi.	43
Slika 11: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da lastniki vidijo gozd kot bistveno sestavino zdravega okolja.	44
Slika 12: Povprečne vrednosti in njihovi standardni odkloni dnevni stikov terenskih gozdarjev in lastnikov.	46
Slika 13: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da se z lastniki dobro razumejo.	47
Slika 14: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da lastniki upoštevajo njihove nasvete in navodila.	48

- Slika 15: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da bi se komunikacija med njimi in lastniki lahko izboljšala. _____ 50
- Slika 16: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da jim delo z lastniki vzame preveč časa in energije. _____ 52
- Slika 17: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da je njihova odzivnost glede na potrebe lastnikov prepočasna. _____ 53
- Slika 18: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da je povezovanje lastnikov v interesu ZGS. _____ 55
- Slika 20: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da je povezovanje v njihovih lokalnih razmerah mogoče organizirati. _____ 57
- Slika 21: Povprečne vrednosti odgovorov o primernosti različnih oblik povezovanja. _____ 59

1 UVOD

Terensko službo Zavoda za gozdove Slovenije, ki se dnevno srečuje z lastniki gozdov, predstavljajo predvsem revirni gozdarji in vodje krajevnih enot. Prav zaradi tega je to diplomsko delo osredotočeno na interakcije terenske službe in zasebnih lastnikov gozdov. V nadaljevanju so na kratko predstavljeni na eni strani ZGS in na drugi zasebni lastniki gozdov.

1.1. ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE (ZGS)

Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) je bil ustanovljen na podlagi 54. čl. Zakona o gozdovih (ZOG) (1993) z namenom, da v vseh gozdovih opravlja javno gozdarsko službo in sicer:

- strokovno načrtovalne, usmerjevalne in nadzorne vloge,
- svetovalno vlogo lastnikom gozdov,
- izobraževanje in prosvetljevanje lastnikov gozdov in javnosti ter
- določene naloge po javnem pooblastilu (vodi in odloča v upravnih stvareh na osnovi določil posameznih členov zakona o gozdovih ter prevzema dela, ki so financirana oziroma sofinancirana iz proračuna RS).

Poleg teh nalog lahko opravlja določena dela za Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov (SKZG) ter druge naloge za katere pa mora dobiti soglasje ustanovitelja. Ustanoviteljske pravice in obveznosti izvršuje Vlada Republike Slovenije.

Dejavnosti javne gozdarske službe so opredeljene v 50. čl. ZOG (1993, 2007) in so naslednje:

- 1 - spremljanje stanja in razvoja gozdov;
- 2 - varstvo gozdov;
- 3 - usmerjanje gospodarjenja z gozdovi, gozdnim prostorom, posamičnim gozdnim drevjem ter skupinami gozdnega drevja zunaj naselij;
- 4 - usmerjanje gradnje in vzdrževanja gozdnih cest;
- 5 - vodenje evidenc in baz podatkov za gozdarstvo;
- 6 - strokovno svetovanje in usposabljanje lastnikov gozdov;

- 7 - gozdno semenarstvo vključno s pridelavo semena gozdnih in drevesnih vrst na semenskih plantažah, hranjenjem rezervnih količin semena gozdnih drevesnih in grmovnih vrst in ustanovitvijo in delovanjem semenske banke;
- 8 - zagotavljanje sadik gozdnih drevesnih in grmovnih vrst;
- 9 - prevzemanje del, ki so bila opravljena v gozdu, če so bila sofinancirana iz proračuna Republike Slovenije.

Uradni začetek delovanja ZGS je 1. 5. 1994. V skladu z ZOG, 56. čl., opravlja ZGS v vseh gozdovih vrsto aktivnosti v zvezi z javno gozdarsko službo:

- 1 - zbira podatke o stanju in razvoju gozdov,
- 2 - vodi baze podatkov za svoje delo in za statistično posploševanje,
- 3 - spremlja biološko ravnotežje v gozdovih,
- 4 - spremlja razvrednotenje in poškodovanost gozdov,
- 5 - izdela program varstva gozdov,
- 6 - zagotavlja izvedbo ukrepov za varstvo gozdov,
- 7 - izdeluje načrte požarnega varstva za gozdove,
- 8 - opravlja naloge poročevalske, prognostično-diagnostične službe,
- 9 - izdeluje strokovne podlage za program razvoja gozdov Slovenije,
- 10 - pripravi program vlaganj v gozdove,
- 11 - izdeluje gozdnogospodarske načrte, lovskogojitvene načrte območij ter druge strokovne podlage za gospodarjenje z divjadjo v skladu z zakonom,
- 12 - pripravlja načrte za premeno in sanacijo gozdov,
- 13 - usmerja in spremlja sanacijo hudourniških območij,
- 14 - sodeluje pri prostorskem načrtovanju,
- 15 - sodeluje pri usmerjanju, usklajevanju in opravljanju raziskovalne dejavnosti v gozdarstvu in lovstvu,
- 16 - pripravlja strokovne podlage za odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami,
- 17 - načrtuje vzdrževanje gozdnih cest,
- 18 - spremlja vzdrževanje gozdnih cest in zagotavlja njegovo izvedbo,

- 19 - pripravlja metodologijo za zbiranje podatkov o stanju in razvoju gozdov,
- 20 - obdeluje podatke in pripravlja informacije o stanju in razvoju gozdov,
- 21 - skrbi za popularizacijo gozdov in osveščanje javnosti o pomenu gozdov,
- 22 - skrbi za izobraževanje in prosvetljevanje lastnikov gozdov,
- 23 - zagotavlja sadike gozdnih drevesnih in grmovnih vrst,
- 24 - prevzema opravljena dela v gozdovih in hudourniških območjih, če so financirana ali sofinancirana iz proračuna ter
- 25 - vodi in odloča o upravnih stvareh, za katere je pooblaščen z zakonom o gozdovih.

ZGS je za opravljanje svojih nalog organiziran tako vsebinsko (strokovni oddelki in odseki), hierarhično (centralna enota - območna enota, krajevna enota, revir) ter teritorialno po vsej Sloveniji (14 območnih enot, 93 krajevnih enot in 407 revirjev – stanje april 2008).

1.2. LASTNIKI GOZDOV

V Sloveniji je več kot 300.000 zasebnih lastnikov gozdov, zasebna gozdna posest je zelo razdrobljena, v povprečju je velika le 2,56 ha, lastniki gozdov so nepovezani, prevladujejo nekmetje.

Zakon o gozdovih (ZOG) (1993, 2007) v 74a. členu narekuje: Za povečanje učinkovitosti gospodarjenja z gozdovi in trženja gozdnih proizvodov ter lesne biomase se spodbuja prostovoljno združevanje lastnikov gozdov v društvih lastnikov gozdov.

Gozdovi v Sloveniji so po zemljiški odvezi leta 1848 (Avstro-Ogrska monarhija) prešli v večinsko družinsko zasebno last. Lastniki gozdov so bili v začetnem obdobju močno obremenjeni s precejšnjo denarno odškodnino, zaradi česar so se zadolževali. Visoke obresti posojilodajalcev so narekovale samo-organiziranje v obliki kreditnih zadrug. Leta 1873 je bil sprejet Zakon o pridobitnih in gospodarskih zadrugah, leta 1903 pa še Zakon o revizijah pridobitnih in gospodarskih zadrug. Zadružno povezovanje v kmetijstvu je dobilo velik

razmah v začetku 20. stol., ki ga je precej zavrila prva svetovna vojna in kasneje svetovna gospodarska kriza. Po letu 1918 je Slovenija postala del Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki se je 3. oktobra 1929 preimenovala v Kraljevino Jugoslavija. Leta 1937 je Kraljevina sprejela Zakon o zadrugah (Medved, 2006).

Zadruga so imele pred 2. svetovno vojno že preko 250.000 članov (Avsec in sod., 1998). Velik problem je predstavljala zadolženost kmetov, ki so jo s posebnim zakonom odpravili po vojni. Število članov se je zaradi povojnih reform precej zmanjšalo. Država je prevzemala nadzor v zadrugah, zaradi česar so zadružna načela izgubila svoj pomen. V Federativni ljudski Republiki Jugoslaviji (1945 - 1963) je bil leta 1949 sprejet Temeljni zakon o kmetijskih zadrugah, kjer je država nakazala jasen namen prevzemanja nadzora nad kmeti kot pripomoček za vzpostavljanje socializma na podeželju. Ukinjene so bile tudi skupne organizacije – zveze zadrug. Zadružna načela so se izgubljala v vse bolj državnih podjetjih, lastninski deleži članov so bili ukinjeni, zadružni člani pa so postali le še delavci. Kljub temu, da je bil leta 1972 sprejet Zakon o združevanju kmetov in poskušal obuditi prvotno poslanstvo zadrug, je pristop »od zgoraj navzdol« še vedno obvladoval vodenje in upravljanje zadrug. Po razpadu Socialistične federativne republike Jugoslavije (1963 – 1991) je Republika Slovenija postala samostojna država. Že v marcu 1992 je bil sprejet nov Zakon o zadrugah, ki je izvirne ideje zadružništva ponovno obudil in omogočal ustanavljanje vseh vrst zadrug (Medved, 2006).

Povezovanje lastnikov gozdov je bilo v zadnjem obdobju socialistične ureditve v Jugoslaviji urejeno v okviru organizacij imenovanih Temeljne organizacije kooperantov. Le dobro desetino zasebnih lastnikov gozdov je bilo tudi članov teh organizacij (Winkler in Gašperšič, 1987). Delež članov je bil višji na območjih z večjo povprečno gozdno posestjo. Na območjih: Bled, Postojna, Nazarje, Slovenj Gradec je bilo več kot polovico lastnikov gozdov tudi članov organizacije. Razen naštetih ter na območjih Kranja (22 %), Ljubljane (18 %) in Celja (13 %) je bilo članov manj kot desetino (Tolmin, Kočevje, Novo mesto, Brežice, Maribor, Murska Sobota, Sežana).

Od leta 1994 lastniki svoje interese lahko združujejo tudi v okviru strojnih krožkov, kjer s svojim delom in stroji opravljajo usluge za druge lastnike v okviru dejavnosti, ki jih določajo predpisi o medsosedski pomoči (Klun, 2002; Dolenšek, 2006). Strojni krožek je prostovoljno združenje kmetov nekega območja na društveni osnovi. Takšno združevanja ne zahteva veliko administracije. Cilj delovanja ni dobiček, temveč predvsem bolj racionalna izraba drage strojne opreme in delovnih kapacitet. V Sloveniji je bilo leta 2005 registriranih 45 strojnih krožkov s 5519 člani. Strojni krožki se na nacionalnem nivoju povezujejo v okviru Zveze Strojnih krožkov Slovenije in na mednarodnem v okviru Evropske zveze strojnih krožkov.

Leta 1999 je bil sprejet Zakon o kmetijsko gozdarski zbornici. Predpisal je obvezno članstvo za vse lastnike gozdov in kmetijskih zemljišč s katastrskih dohodkom nad določeno vrednostjo (približno 85 €/ha v letu 2005). Gozdarsko področje dela na zbornici ni primerno pokrito saj so na 13 območnih enotah le trije svetovalci (stanje marec 2006). Zbornica ima okoli 170 tisoč članov fizičnih oseb, od tega jih ima nekaj manj kot 146 tisoč tudi katastrski dohodek od gozdov.

Svojo nevladno organizacijo so organizirali tudi lastniki razlaščenega premoženja, ki jim je bila po drugi svetovni vojni lastnina nacionalizirana. Njihovo delovanje zaznamuje tudi zavzemanje za pravico do lova na lastnem posestvu. Združenje lastnikov gozdov in lovskih upravičencev je včlanjeno v mednarodno organizacijo evropskih lastnikov zemljišč (European Landowners Organisation).

Po letu 2000 je med lastniki gozdov v Sloveniji prišlo tudi do vrste lokalnih pobud za organiziranje v okviru društev lastnikov gozdov. Pravna podlaga za organiziranje je Zakon o društvih iz leta 1995. V sredini leta 2006 je bil sprejet nov Zakon o društvih. Pri organiziranju jim največ pomagajo terenski gozdarji zaposleni na Zavodu za gozdove Slovenije. Konec leta 2005 je bilo registriranih sedem društev. V maju 2006 so se različna društva lastnikov gozdov in strojni krožki povezali v Zvezo društev lastnikov gozdov. V času nastanka je k zvezi pristopilo 10 organizacij z okoli 1000 lastniki gozdov. Na nivoju evropskih povezav je

organizirano Evropsko združenje lastnikov gozdov, kateremu se namerava pridružiti tudi naša Zveza društev lastnikov gozdov.

Terenski gozdarji na krajevnih enotah Zavoda za gozdove Slovenije s svojo organizacijsko in mrežno strukturo pokrivajo celotno Slovenijo imajo možnosti in odgovornost, da s stalno prisotnostjo med lastniki širijo znanje o gozdovih, o stroki, o gospodarjenju z gozdovi in o trženju gozdnih lesnih sortimentov in posredno vplivajo na odnos do njihovega gozda kot tudi na organiziranost in povezovanje lastnikov gozdov.

2 OPREDELITEV PROBLEMA

Zasebna posest v Sloveniji je zelo razdrobljena, saj na okoli 800.000 ha evidentiramo več kot 300.000 posesti. Število solastnikov v zasebnih gozdovih je skoraj 500.000 in povprečna velikost solastniške posesti je 1.62 ha (Medved, 2006).

Interes za gospodarjenje se zmanjšuje, zato je med lastniki potrebno iskati nove pristope za vzpodbujanje in povezovanje pri tem delu. Z lastniki gozdov se dnevno srečujejo revirni gozdarji in vodje krajevnih enot Zavoda za gozdove Slovenije, zato jih tudi najbolj poznajo.

Kljub precej pestrim oblikam sodelovanja in povezovanja lastnikov gozdov pa z doseženim ne moremo biti zadovoljni, kajti gospodarjenje z zasebnimi gozdovi je v Sloveniji precej pod nivojem možnih sečenj prav v zasebnih gozdovih. Zaradi hitrih sprememb v socialno ekonomski strukturi in nadaljevanja drobljenja posesti, je tako pred lastniki, gozdarsko stroko in pred državo veliko izzivov pri reševanju nakopičenih problemov trajnostnega gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji.

Predmet naloge je predvsem spoznati odnos terenske službe ZGS do lastnikov. Doslej smo v raziskavah spraševali predvsem lastnike gozdov. Tokrat nas zanimajo mnenja terenskih gozdarjev o lastnikih in idejah o povezovanju. Z lastniki se dnevno srečujejo, zato tudi najbolj poznajo razmere v njihovem okolju. Te razmere so v Sloveniji zelo pestre zaradi različnih dejavnikov. Kljub temu, da že poznamo nekaj primerov uspešnega lokalnega povezovanja lastnikov, pa je teh povezav še vedno bistveno premalo. S sodelovanjem terenskih gozdarjev bi radi v raziskavi odkrili, kakšen odnos do gozda imajo lastniki, kakšen je njihov odnos do povezovanja in na katerih področjih gospodarjenja z gozdovi bi bilo le to potrebno.

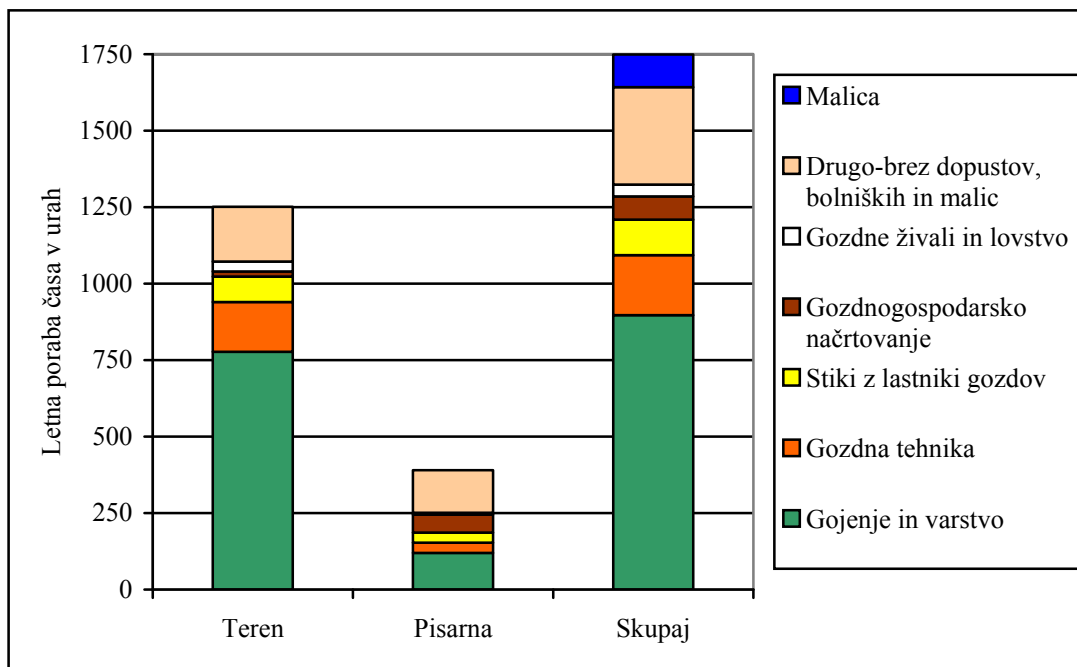
3 PREGLED OBJAV

3.1 ANALIZA PORABE DELOVNEGA ČASA REVIRNEGA GOZDARJA GLEDE NA STIKE Z LASTNIKI GOZDOV

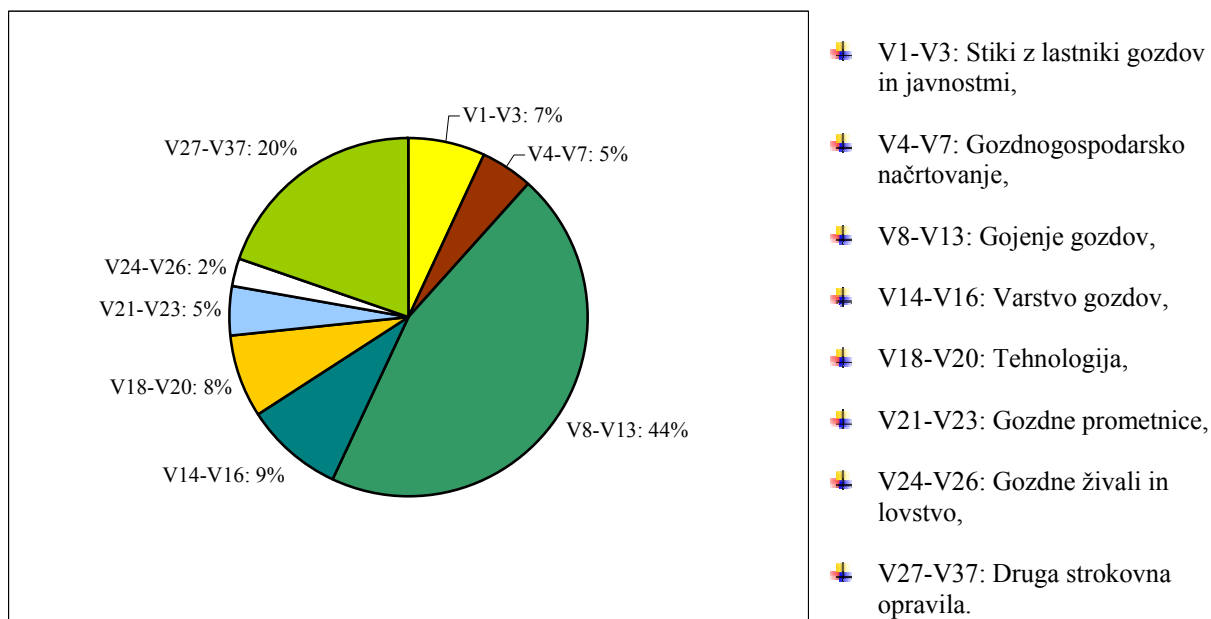
Inštitut revirnega gozdarja ima v gozdu zelo dolgo tradicijo, med strokovnim kadrom na ZGS verjetno najdaljšo od vseh. Dejansko je revirni gozdar tisti, ki ima dnevno neposredni stik - tako z zasebnim lastnikom kot tudi z drevesom. Revirni gozdar udeležuje gozdnogospodarske načrte v praksi in skupaj z lastniki oblikuje podobo slovenskih gozdov. Ob hkratnem zadovoljevanju lastnikovih potreb in usmeritev gozdarskih načrtov se izvajajo ukrepi gojenja, varstva, pridobivanja, odpiranja gozdov s prometnicami (Medved, 2002).

Revirni gozdar je nujno potreben člen v izvajanju doktrine slovenskega gozdarstva, ki temelji na načelih trajnosti, mnogonamenskosti in sonaravnosti. Paradigmo trajnostnega razvoja, ki jo slovensko gozdarstvo že desetletja učinkovito tudi izvaja v praksi, danes družba z velikimi napori poskuša uveljavljati v vseh sferah življenja. Pojmi, ki so v prizadevanjih za globalno stabiliziranje negativnih vplivov na okolje šele želje, so v slovenskem gozdarstvu stvarnost, ki se je premalokrat zavedamo. Tisto kar je za globalno politiko med največjimi problemi, je v slovenski gozdarski zakonodaji in praksi uveljavljeno že desetletja. Nenazadnje je bilo to potrjeno v slovenskem parlamentu z državnim Programom razvoja gozdov (Medved, 2002).

Iz poročil, uporabljenih pri osnovanju Standardov za opravljanje nalog javne gozdarske službe lahko vidimo, da revirni gozdarji za stike z lastniki gozdov in javnostmi porabijo povprečno 7,0 % ali 122 delovnih ur delovnega časa. Od tega največ za pogovore s strankami v pisarni in na domu (slika 1). Del tega časa, predvsem v revirjih z zasebnimi gozdovi, je vključen tudi v čas za odkazilo ter pri ostalih aktivnostih kjer gozdarji prihajajo v stik z lastniki gozdov (slika 2). To so predvsem dela pri gojenju in varstvu gozdov, kjer je potrebno dela načrtovati in opraviti prevzem del ter obračun.

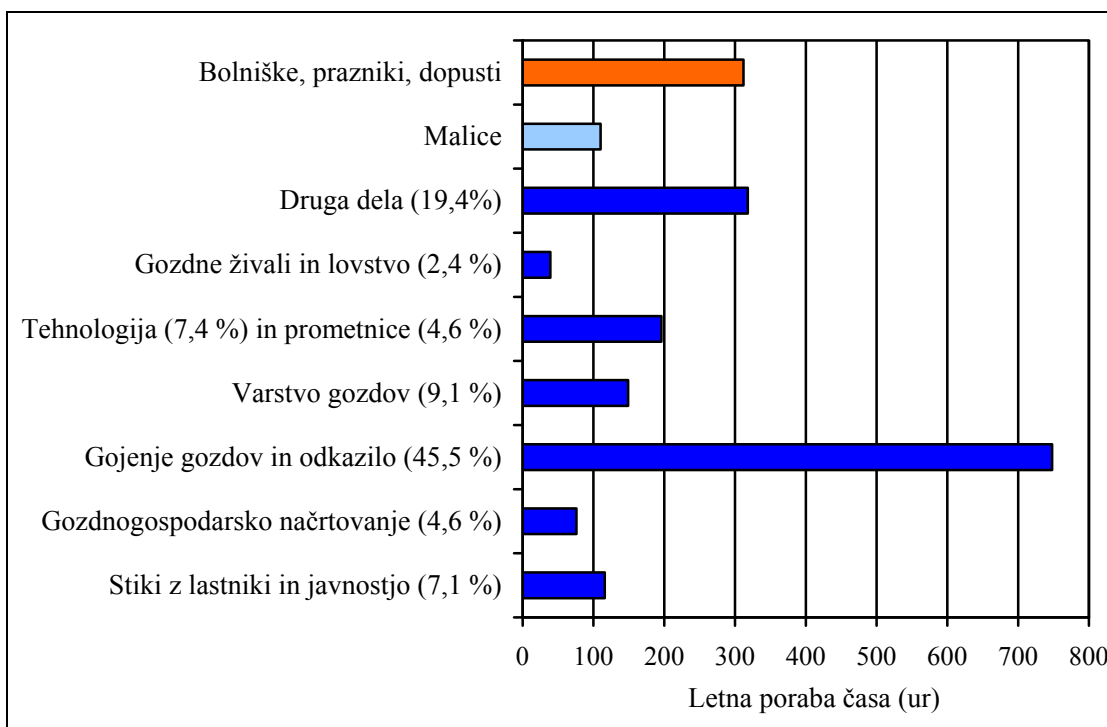
Slika 1: Povprečna letna poraba delovnega časa revirnega gozdarja po glavnih skupinah del (Standardi za opravljanje nalog javne gozdarske službe, 2002: 46)

Slika 2: Povprečna struktura delovnega časa revirnega gozdarja v letu 2000 (n = 64) (Standardi za opravljanje nalog javne gozdarske službe, 2002: 52)

Stiki z lastniki gozdov in javnostmi so zelo pomembni za delo javne gozdarske službe. V strukturi delovnega časa je zato delež 7 % nizek, vendar veliko stikov z lastniki gozdov je vključenih tudi v drugih delih, ki jih opravljajo gozdarji (odkazilo, izdajanje odločb, spremljanje izvajanja del ter prevzem del in gojitveno načrtovanje), (slika 3). Koliko znaša skupni čas, ki ga revirni gozdarji porabijo za stike z lastniki je zato zelo težko natančno ugotoviti. Zagotovo pa je, da delež porabe časa narašča z večanjem števila aktivnih lastnikov gozdov v revirju, saj so v tem raziskovalnem projektu primerjali porabo časa in delež zasebnih gozdov, ki kaže, da se pri več kot 70 % zasebnih gozdov v revirju izrazito poveča poraba časa za pogovore s strankami.

Število lastnikov gozdov v revirju je spremenljivka z največjo variabilnostjo. V revirjih z izključno državnimi gozdovi imamo le enega lastnika, medtem ko jih je lahko v revirjih z razdrobljeno zasebno posestjo tudi več kot 13.000. Tako ne preseneča podatek, da lahko revirni gozdar porabi tudi več kot četrtno delovnega časa za stike z lastniki gozdov.

Slika 3: Povprečna letna poraba delovnega časa revirnih gozdarjev (izkoriščeni delovni čas = 100 %, n = 64) (Standardi za opravljanje nalog javne gozdarske službe, 2002: 73)

3.2 VLOGA ZAVODA ZA GOZDOVE SLOVENIJE PRI POVEZOVANJU LASTNIKOV NA LOKALNEM NIVOJU

V okviru iste ankete je bila izvedena tudi analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti (SWOT analiza). Terenske gozdarje smo vprašali, kako vidijo njihovo organizacijo v vlogi spodbujevalca povezovanja lastnikov gozdov na lokalnem nivoju. Izhodišče je bila predpostavka, da je premajhna povezanost lastnikov gozdov na lokalnem nivoju pomembna pomanjkljivost pri intenziviranju gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji in da ima pri tem terenski gozdar pomembno vlogo (Medved, 2006).

Gozdarji so med **prednosti** najpogosteje uvrstili danosti, ki jih pogojuje organizacijska shema ZGS in dolga tradicija revirne organiziranosti slovenskega gozdarstva (poznavanje lastnikov, terena, stiki z lastniki, prisotnost na terenu). Ta segment prednosti lahko imenujemo tudi infrastrukturni kapital organizacije. Vsebinske prednosti, ki so v kompetentnosti, svetovanju in informiranju, kar ustvarja medsebojno zaupanje z lastniki ter ugled in prepoznavnost v okolici, lahko damo na skupni imenovalec socialnega kapitala. Administrativnih pooblastil institucije vprašani niso navajali kot prednosti.

Slabosti, navedene v SWOT analizi, so za institucijo, ki je organizirana kot javni zavod, verjetno najbolj pomembne pri strateških razmislekih. Z odpravo slabosti so tudi priložnosti v okolju za institucijo lažje uresničljive in ranljivost zaradi nevarnosti je manjša. Odprava prvih treh slabosti je ključna tudi za uresničevanje velikih pričakovanj družbe od gozdov, saj bodo le dobro organizirani in motivirani gozdarji na terenu lahko odigrali ključno vlogo pri aktiviranju naraščajočih potreb po potencialih gozdov. Nekatere slabosti so si tudi nasprotujoče, saj je na eni strani preveč administriranja delno v nasprotju s premalo pristojnostmi in pooblastili. Poleg tega je bilo v tem delu analize naštetih kar nekaj slabosti s sicer majhno frekvenco, ki so povsem zunanji vplivni dejavnik (razdrobljenost posesti, nezanimanje lastnikov, trg z lesom). Te ugotovitve kažejo, da izvedba SWOT analize z metodo anketiranja ni enostavno rešljiva, zato je temu primerno potrebna kritična presoja posameznih segmentov analize.

Prvo **priložnost** organizacije v vlogi spodbujevalca povezovanja lastnikov gozdov na lokalnem nivoju gozdarji vidijo skozi več izobraževanja in obveščanja lastnikov v sodelovanju z drugimi institucijami. Na ta način so jasno in z veliko večino pokazali preseganje zgolj lokalnih razmišljanj ob katerih upravičeno pričakujejo pomoč države in občin. Kar nekaj idej med priložnostmi se opira na popolnoma podjetniške pobude (organizacija trga z lesom, organiziranje izvajanja del, razvoj dopolnilnih dejavnosti in trženja), ki niso uresničljive ob veljavni zakonodaji in sedanjem statusu ZGS. Glede na to, da pobude izvirajo iz realnih potreb ljudi in so ključne za bolj aktivno gospodarjenje z zasebnimi gozdovi, bi v prihodnje morali poiskati rešitve. Vsekakor so te priložnosti in zagotavljanje teh aktivnosti za lastnike dober poligon za razcvet »podjetništva«. Nekatere našteje priložnosti z manjšo frekvenco so povezane zgolj z notranjim okoljem organizacije (boljša opremljenost za delo, pristojnosti pri delu in poenostavitev administrativnih postopkov). Priložnost, ki bi jo končno morali izkoristiti, je sodelovanje s KGZS. Ta bo lažje uresničljiva, v kolikor bo vizija gospodarjenja s slovenskimi gozdovi povsem jasna in nedvoumna, prav tako pa tudi razčiščene nekatere vloge in zmožnosti delovanja obeh institucij. Aktiviranje potencialov lastnikov v kombinaciji z vključevanjem v razne projekte so tiste priložnosti, ki jih marsikje na lokalnem nivoju že uspešno izvajajo.

Največ **nevarnosti** gozdarji vidijo v državni in lokalni politiki ter v organiziranosti različnih institucij. Pomembnejše nevarnosti so povezane z razdrobljenostjo posesti, nezainteresiranostjo lastnikov in neurejenimi solastniškimi razmerji. Tudi značajske lastnosti Slovencev in slabe izkušnje z združevanjem v preteklosti so tiste nevarnosti, ki jih je potrebno skrbno pretehtati. Med vsemi segmenti SWOT analize so pri nevarnostih odgovori najbolj pestri. Nekateri so tudi neprimerno razporejeni v ta del SWOT analize (preveč birokracije) in so bolj odraz notranjih slabosti.

Navzkrižna kombinacija rezultatov SWOT analize pri oblikovanju strategij bo nekatere predloge, ki se s podobno vsebino pojavijo v različnih segmentih morala upoštevati, da imamo ljudje različno percepcijo za zaznavanje problemov. Zagotovo ni notranja slabost ZGS

razdrobljena posest. Morda tudi ne nepoznavanje lastnikov. Je pa prepoznavnost med lastniki zagotovo tista priložnost, ki utrjuje kredibilnost gozdarske stroke med lastniki in s tem tudi v širši javnosti.

Pristop k oblikovanju strategij in njihov izbor je v rokah organizacije. Ofenzivno oblikovanje strategij predstavlja kombinacije naslednjih strateških usmeritev:

- povečati motiviranost terenskega kadra in uskladiti obremenjenost zaposlenih;
- v celoti krepiti prednosti, kot so poznavanje lastnikov, terena in kompetentnost kadra;
- z boljšim in specializiranim izobraževanjem in obveščanjem lastnikov ter izboljšanim sodelovanjem med institucijami in prizadevanji vzpostaviti partnerski odnos z državo in občinami.

Vse skupaj mora pripeljati do zaveznitva pri oblikovanju politik, ki bodo motivirale lastnike, zaustavile drobljenje posesti, intenzivirale urejanje lastniških razmerij in promovirale dobre prakse gospodarjenja z gozdovi pri premagovanju nezaupljivosti lastnikov ter preseganju značajskih zavor v naravi Slovencev.

Gozdarji na terenu so najboljši poznavalci dejanskih razmer pri gospodarjenju z zasebnimi gozdovi, zato je njihova mnenja potrebno skrbno proučevati in rezultate smiselno vključevati v strategijo institucije ter hkrati preverjati uspešnost državnih politik na lokalnem nivoju. Raziskuj lokalno, usmerjaj globalno lahko postane pomemben moto za nov razvojni zagon pri gospodarjenju z zasebnimi gozdovi v Sloveniji.

3.3 SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU O AKCIJSKEM NAČRTU EU ZA GOZDOVE, KI SE NANAŠA NA LASTNIKE GOZDOV

Leta 2006 je bilo izdano sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o akcijskem načrtu EU za gozdove. Pripravljeno je bilo v tesnem sodelovanju z državami članicami in ob posvetu z zainteresiranimi strankami. Upošteva poročilo Evropskega parlamenta o izvajanju gozdarske strategije EU ter s tem povezani poročili Evropskega ekonomsko-socialnega odbora in Odbora regij.

Namen akcijskega načrta je prispevati k prenovljenim lizbonskim ciljem za rast in zaposlovanje ter göteborgskim ciljem za trajnostni razvoj. Sledilo mu bo dopolnilno sporočilo o konkurenčnosti panog, ki temeljijo na gozdarstvu v EU, ki je še v pripravi.

Pri pripravi Akcijskega načrta EU za gozdove so Komisija in države članice oblikovale skupen pogled na gozdarstvo ter prispevek gozdov in gozdarstva k sodobni družbi: *Gozdovi za družbo: dolgoročno večnamensko gozdarstvo, ki izpolnjuje današnje in prihodnje družbene potrebe ter podpira preživljanje od gozdov.*

Večnamensko gozdarstvo prinaša gospodarske, okoljske, družbene in kulturne koristi. Zagotavlja obnovljive in do okolja prijazne surovine ter ima pomembno vlogo pri gospodarskem razvoju, zaposlovanju in blaginji v Evropi, zlasti na podeželju. Gozdovi prispevajo h kakovosti življenja, saj ponujajo prijetno življenjsko okolje, možnosti za rekreacijo in skrb za zdravje, hkrati pa ohranjajo in krepijo okoljske dobrine ter ekološke vrednote. Gozdovi morajo ohraniti duhovno in kulturno dediščino, ki jo vsebujejo.

V skladu z zgornjo vizijo ima akcijski načrt štiri osnovne cilje:

- izboljšanje dolgoročne konkurenčnosti;
- izboljšanje in varovanje okolja;
- prispevek h kakovosti življenja;
- spodbujanje usklajevanja in komunikacije.

Petletni akcijski načrt (2007–2011) sestavlja vrsta ključnih ukrepov, ki jih Komisija predlaga za izvajanje skupaj z državami članicami. Navaja tudi dodatne ukrepe, ki jih lahko uvedejo države članice glede na svoje posebne razmere in prednostne naloge s podporo že sprejetih instrumentov Skupnosti, čeprav bodo za izvajanje morda potrebni tudi nacionalni instrumenti.

Z vidika tega diplomskega dela oz. z vidika povezovanja lastnikov gozdov ter izobraževanja in usposabljanja v gozdarstvu je pomemben 5. ključni ukrep, ki spada v cilje za izboljšanje dolgoročne konkurenčnosti. Cilj tega sklopa ukrepov je izboljšati dolgoročno konkurenčnost gozdarskega sektorja ter okrepiti trajnostno rabo izdelkov in storitev povezanih z gozdom. Raznovrstne koristi, ki jih ima družba od trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, nujno izhajajo iz konkurenčnosti gozdarskega sektorja. Ta ima precejšnje možnosti za nadaljnji razvoj kakovostnih izdelkov in storitev z dodano vrednostjo za različne naraščajoče družbene potrebe, ki temeljijo na obnovljivem viru surovin. Za razvoj trdnega in dinamičnega sektorja, ki bo kos izzivom svetovnih sprememb, so potrebne raziskave in tehnološki razvoj, diverzifikacija, inovacije ter vlaganja v kakovost delovnih mest in človeškega kapitala.

5. ključni ukrep se glasi: *Podpirati sodelovanje med lastniki gozdov ter krepiti izobraževanje in usposabljanje v gozdarstvu. Zaradi spreminjajočih se lastniških struktur in čedalje večjega deleža lastnikov gozdov, ki niso kmetje, vse več lastnikom primanjkuje izkušenj in zmožnosti za gospodarno ravnanje z gozdovi. Razdrobljenost zasebnih gozdnih posestev lahko pripelje do dodatnih težav pri gospodarjenju z gozdovi, saj omejuje premike lesa in spodkopava zagotavljanje gozdarskih storitev. Potrebna je tudi usposobljena in prilagodljiva delovna sila.*

Glede na navedeno bodo države članice podpirale poklicno usposabljanje in izobraževanje lastnikov gozdov in gozdnih delavcev. Države članice bodo podpirale tudi razvoj svetovalnih služb za lastnike gozdov in njihova združenja. Te službe bodo prispevale k novim tržno usmerjenim pristopom, širjenju informacij o načinih trajnostnega gospodarjenja ter znanj lastnikov gozdov o krepitvi biotske raznovrstnosti in obnove habitatov. Komisija in države članice si bodo izmenjavale izkušnje in načine dobrega ravnanja ter vedenje o tem, kako

povečati tržno ponudbo lesa za industrijsko rabo. EKSRP oz. Uredba Sveta (ES) št. 1290/2005 (OJ L 209, 11.8.2005) in instrumenti Skupnosti s področja izobraževanja in usposabljanja ponujajo možnosti za podpiranje tovrstnih dejavnosti.

Za utrditev konkurenčnosti in donosnosti gozdarstva ter v okviru svojih prednostnih nalog lahko države članice poleg tega:

- spodbujajo sodelovanje med lastniki gozdov, industrijo in tretjimi strankami pri razvoju;
- spodbujajo razvoj novih izdelkov, postopkov, tehnologij in učinkovitih trgov;
- spodbujajo naložbe za izboljšanje ekonomske vrednosti gozdov;
- podpirajo ustanavljanje in razvoj združenj lastnikov gozdov.

3.4 RESOLUCIJA O NACIONALNEM GOZDNEM PROGRAMU

Nacionalni gozdni program (NGP) je temeljni strateški dokument, namenjen določitvi nacionalne politike trajnostnega razvoja gospodarjenja z gozdovi. Glavna načela NGP so usmerjena v ohranitev gozda ter zagotavljanje večnamenske vloge, ki vključuje okoljski, socialni in gospodarski vidik. Na podlagi sedanjega stanja ter postavljenih ciljev vsebuje dolgoročno vizijo gospodarjenja, ki poleg razvojnih usmeritev ožjega gozdarskega sektorja opredeljuje povezave tudi s področja varstva okolja in ohranjanja narave, gospodarskih sektorjev, povezanih s predelavo lesa ter z vsemi drugimi, ki so interesno povezani z gozdom in gozdnim prostorom.

3.4.1 Temeljni cilji Nacionalnega gozdnega programa

- Trajnostni razvoj gozda kot ekosistema v smislu njegove biotske raznovrstnosti ter vseh njegovih ekoloških, gospodarskih in socialnih funkcij.
- Ohranitev in razvoj populacij prostoživečih živali in njihovega okolja.

- Trajnostna raba vseh materialnih danosti gozda za lastnika, razvoj podeželja in vso družbo.
- Trajnostno upravljanje z divjadjo.
- Učinkovit sistem komuniciranja z lastniki gozdov in javnostmi, ki zagotavlja uspešno usmerjanje razvoja gozdov.
- Ugodno javnopolitično, zakonodajno in institucionalno okolje, ki bo podprlo trajnostno gospodarjenje z gozdovi in njihovo večnamensko rabo.

3.4.2 Lastniška struktura gozdov

je naslednja (podatki iz gozdnogospodarskih načrtov območij za obdobje 2001–2010):

- zasebni gozdovi fizičnih oseb – 71 %,
- zasebni gozdovi pravnih oseb – 1 %,
- državni gozdovi – 26 % in
- občinski gozdovi – 2 %.

Pričakuje se, da bo po končani denacionalizaciji v državni lasti ostalo le še okrog 20 odstotkov gozdov, kar Slovenijo uvršča med evropske države z najnižjim deležem državnih gozdov. Zasebna gozdna posest je v povprečju majhna, znaša le 2,6 ha, praviloma je razdeljena še v več prostorsko ločenih parcel. Velikost posesti se v procesu dedovanja še zmanjšuje. To otežuje gospodarjenje z zasebnimi gozdovi in zmanjšuje interes lastnikov za gospodarjenje z gozdovi. V gozdovih drobne posesti pogosto prihaja do izostanka nege mlajših razvojnih faz ter s tem vzgoje stabilnega in kakovostnega gozda.

3.4.3 Gospodarjenje v zasebnih gozdovih

- Zasebna gozdna posest je zelo razdrobljena, lastniki gozdov so nepovezani, prevladujejo nekmetje.
- Zasebni gozdovi so pomanjkljivo odprti s cestami in vlakami.
- Lastniki gozdov so v povprečju tehnično slabo opremljeni, strokovno premalo usposobljeni, zato so tudi nesreče pri delu pogoste.
- Posek se realizira le v višini približno 60 odstotkov možnega poseka, kot ga določajo gozdnogospodarski načrti, realizacijo gozdnogojitvenih del je težavno zagotoviti celo v obsegu, za katerega so na voljo sredstva države oziroma EU za njihovo sofinanciranje.
- Povečuje se delež lastnikov, ki sami ne opravljajo del v gozdovih.
- Kvalitetnih izvajalcev del v gozdovih, ki izpolnjujejo minimalne pogoje za njihovo izvajanje, je še vedno premalo.

3.4.4 Dejavniki, ki zmanjšujejo gospodarske učinke gozdov

Premajhen obseg izvedenih gozdnogojitvenih del – mnogi lastniki gozdov, zlasti tisti z majhno gozdno posestjo, ki pa v Sloveniji prevladuje, ne posvečajo dovolj pozornosti gospodarjenju z gozdom, večina jih tudi ni usposobljena za delo v gozdu, zato mnogi kljub sofinanciranju gozdnogojitvenih del s strani države ali EU teh del niso pripravljene izvesti. Gozd z opustitvijo obnove s sadnjo, kjer je ta nujna, ter negovalnih del dolgoročno najbolj slabi prav z gospodarskega vidika.

Razdrobljenost gozdne posesti – otežuje gospodarjenje z gozdovi in tudi njegovo strokovno usmerjanje.

Nepovezanost lastnikov gozdov pri izvedbi del v gozdovih in pri prodaji lesa – dela v gozdovih bi bilo mogoče izvesti veliko racionalneje, če bi jih izvedli hkrati na večjih

površinah; v razmerah razdrobljene posesti je mogoče to zagotoviti samo s povezovanjem lastnikov gozdov. Nepovezani lastniki gozdov so z majhnimi količinami gozdnolesnih sortimentov pri prodaji lesa zelo neučinkoviti, še posebej težko prodajo manj kakovostne sortimente. Tudi ta problem lahko učinkovito reši povezanost lastnikov gozdov.

Nezadovoljiva tehnična opremljenost lastnikov gozdov za delo v gozdu – zaradi majhnih gozdnih posesti so lastniki gozdov praviloma zelo slabo opremljeni za delo v gozdu, saj se jim zaradi majhnega obsega del v gozdovih ne zdi smotrno veliko investirati v opremo; to se odraža v manjših učinkih in več nesrečah v gozdovih. Problem lahko učinkovito reši povezanost lastnikov gozdov.

Nezadostna usposobljenost lastnikov gozdov za dela v gozdu – zaradi majhnega obsega del v gozdovih kot posledica majhne gozdne posesti so lastniki za dela v gozdu slabo usposobljeni, kar se prav tako odraža v manjših učinkih in več nesrečah pri delu. Tudi ta problem lahko učinkovito reši povezanost lastnikov gozdov.

3.4.5 Cilji, usmeritve in indikatorji glede pridobivanja lesa pri gospodarjenju z zasebnimi gozdovi

Cilj 1: Izboljšati organiziranost lastnikov gozdov.

Usmeritev 1: Spodbujati povezovanje lastnikov gozdov.

Usmeritev 2: Pospesevati kapitalsko povezovanje lastnikov gozdov za pridobivanje in predelavo lesa (energetsko pogodbeništvu, manjši obrati za predelavo lesa).

Usmeritev 3: Zagotoviti finančne spodbude za povezovanje lastnikov gozdov.

Indikatorji: število društev lastnikov gozdov; število lastnikov gozdov, vključenih v društva; število primerov kapitalskega povezovanja lastnikov gozdov.

Cilj 2: Intenzivirati izobraževanje lastnikov gozdov in svetovanje.

Usmeritev: Povečati število izobraževanj za delo v gozdu oziroma z gozdom in jih vsebinsko razširiti (zlasti na ekonomskem področju).

Indikatorji: število tečajev in predavanj za lastnike gozdov; število medijskih prispevkov za lastnike gozdov.

Cilj 3: Zaustaviti nadaljnje drobljenje gozdne posesti.

Usmeritev 1: Dopolniti predpise, ki bodo preprečevali drobljenje posesti in spodbujali njihovo povezovanje.

Usmeritev 2: Preprečevati delitev gozdnih parcel.

Indikatorji: povprečna površina gozdne posesti.

Cilj 4: Zagotoviti izvedbo potrebnih gojitvenih in varstvenih del v gozdovih.

Usmeritev 1: Povečati spodbude za gojitvena in varstvena dela.

Usmeritev 2: Zagotoviti ukrepe preventivnega požarnega varstva v najbolj ogroženih gozdovih.

Indikatorji: letni obseg izvedene obnove gozdov; letni obseg izvedene nege gozdov; letni obseg ukrepov preventivnega požarnega varstva.

Cilj 5: Zagotoviti izvedbo del na tehnološko sodoben in varen način.

Usmeritev 1: Zagotoviti sofinanciranje za posodabljanje gozdarske mehanizacije.

Usmeritev 2: Povečati delež del v zasebnih gozdovih, ki jih izvedejo poklicni izvajalci.

Usmeritev 3: Intenzivirati usposabljanje lastnikov gozdov za delo v gozdu.

Usmeritev 4: Pospeševati sodobne oblike organiziranosti zasebnih lastnikov gozdov na področju pridobivanja lesa.

Usmeritev 5: Omogočiti razvoj borze gozdarskih storitev.

Indikatorji: število tečajev in predavanj za lastnike gozdov; vložena sredstva za posodabljanje gozdne mehanizacije; količina poseka s sodobnimi tehnologijami; število storitev ter izvajalcev na borzi.

Cilj 6: Spodbude za gozdove, v katerih ekološke ali socialne funkcije določajo način gospodarjenja.

Usmeritev 1: Ovrednotiti ekološke in socialne koristi gozdov za celotno družbo.

Usmeritev 2: Določiti spodbude ob upoštevanju rastiščnega potenciala in večnamenskosti gozdov.

Indikatorji: obseg del glede na stopnjo poudarjenosti ekoloških in socialnih funkcij.

Cilj 7: Povečano sodelovanje lastnikov pri načrtovanju razvoja njihovih gozdov.

Usmeritev 1: Lastnike gozdov je treba intenzivneje vključevati v procese gozdarskega načrtovanja in intenzivirati vse oblike svetovanja.

Indikatorji: število udeležencev na javnih obravnavah gozdnogospodarskih načrtov.

Cilj 8: Izboljšati trženje gozdnih lesnih proizvodov, drugih gozdnih proizvodov in funkcij gozdov.

Usmeritev 1: Lastnikom gozdov omogočiti izobraževanje in svetovanje za trženje.

Usmeritev 2: Izdelati posestne načrte.

Usmeritev 3: Omogočiti razvoj borze proizvodov.

Indikatorji: število izobraževanj in svetovanj; število posestnih načrtov; količina proizvodov na borzi.

3.4.6 Izobraževanje in usposabljanje lastnikov gozdov

3.4.6.1 Stanje

Izobraževanje lastnikov gozdov je ena najpomembnejših oblik aktivnega sodelovanja lastnikov gozdov pri zagotavljanju učinkovitega gospodarjenja z gozdovi, tako v ekonomskem smislu kot tudi v smislu krepitev vseh nematerialnih funkcij gozdov. Institucije, ki samostojno ali z medsebojnim sodelovanjem delujejo na področju izobraževanja lastnikov gozdov v Sloveniji so: Zavod za gozdove Slovenije, Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Gozdarski inštitut Slovenije, Andragoški center Slovenije, Biotehniška fakulteta, Zveza gozdarskih društev Slovenije, Zveza lastnikov gozdov s svojimi lokalnimi društvi in druga društva s področja gozdarstva.

Zaradi velikega števila lastnikov gozdov ter njihove velike raznolikosti glede velikosti gozdne posesti in pripravljenosti oziroma opremljenosti in usposobljenosti za izvajanje del v gozdovih delimo za potrebe izobraževanja lastnike gozdov na dve osnovni skupini:

1. tiste, ki delajo sami v svojem gozdu,
2. tiste, ki v gozdu ne delajo sami, temveč izvedbo del oddajajo izvajalcem.

Najpogostejše teme izobraževanj so: gojenje in varstvo gozdov, tehnologija dela in gozdne prometnice, krojenje lesa, pridobivanje in raba lesa za energijo, finančne podpore v gozdarstvu, usmerjanje razvoja populacij prostoživečih divjih živali, načrtovanje razvoja gozdov in gozdnega prostora, funkcije gozdov in nega gozdne krajine, pravni predpisi o gozdu in gozdarstvu ter področje evropske gozdarske politike.

Tematsko je treba izobraževanje lastnikov gozdov razširiti tudi na druge dejavnosti, ki na kmetijah že sestavljajo ali pa lahko sestavljajo dopolnilne dejavnosti. Trenutne pomanjkljivosti pri izvedbi izobraževanja lastnikov gozdov v Sloveniji so:

- dostopnost znanja posameznemu lastniku gozda je otežena zaradi velikega števila lastnikov gozdov in še premajhnega števila usposobljenih izobraževalcev, tako za individualni kot za skupinski prenos znanj;
- povezovanje partnerjev, ki sodelujejo pri izobraževanju lastnikov gozdov v Sloveniji, je še prešibko in ne zagotavlja ustreznega integralnega in racionalnega pristopa do lastnika;
- kadrovske in materialne kapacitete organizacij, ki posredujejo znanje lastnikom gozdov, so prešibke za zadovoljevanje vseh potreb;
- nizek potencial in interes združevanja lastnikov gozdov v večje interesne skupine ovira učinkovitejšo organizacijo izobraževalnih dejavnosti.

3.4.6.2 Cilji, usmeritve in indikatorji glede izobraževanja in usposabljanja lastnikov gozdov

Cilj: O pomenu gozdov in njihovih funkcij ozaveščeni lastniki gozdov, ki so usposobljeni za delo v gozdovih in želijo aktivno sodelovati na področju načrtovanja razvoja gozdov.

Usmeritev 1: Pripraviti izobraževalne programe za lastnike gozdov, skladno z njihovimi potrebami. Pri tem je treba upoštevati njihovo obstoječe znanje, pripravljenost in opremljenost za delo v gozdu in druge dejavnike, ki vplivajo na oblikovanje vsebine izobraževalnih programov. Izobraževalne programe je treba zasnovati multifunkcijsko.

Usmeritev 2: Izdelati nacionalno shemo izobraževanja lastnikov gozdov.

Usmeritev 3: Tečaje za lastnike gozdov je treba nadgraditi. Uvesti možnost pridobitve nacionalne poklicne kvalifikacije.

Usmeritev 4: Vzpostaviti evidenco izobraževanj.

Usmeritev 5: Vpeljati možnost podelitve koncesij za izobraževanje z nadzorom izobraževanja.

Indikatorji: število tečajev in predavanj za lastnike gozdov; število medijskih prispevkov za lastnike gozdov.

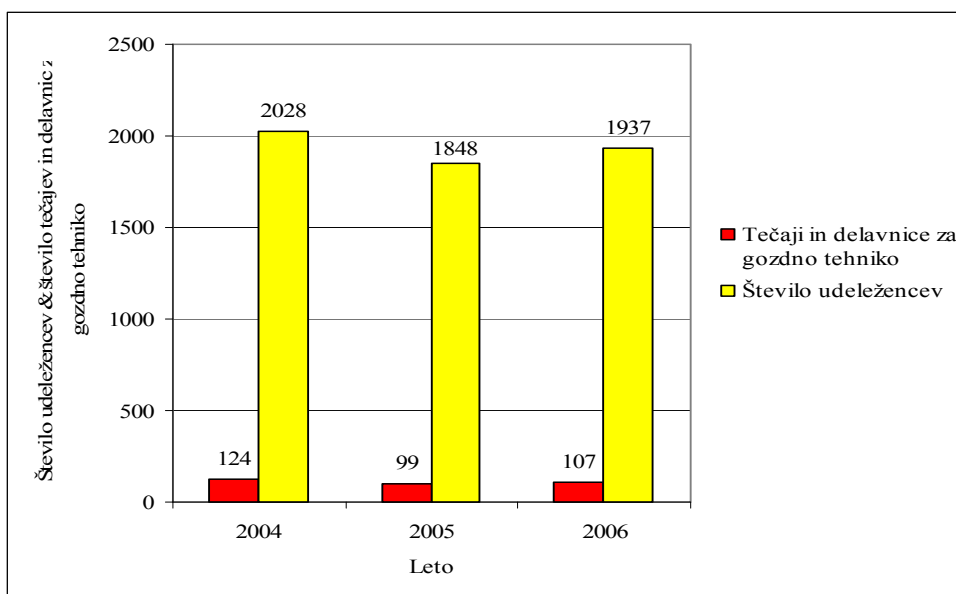
3.5 POROČILA O DELU ZAVODA ZA GOZDOVE SLOVENIJE 2004-2006

Zavod za gozdove (ZGS) v svojih letnih poročilih navaja raznovrstne podatke iz katerih se da precej razbrati o sodelovanju terenske službe ZGS in zasebnih lastnikov gozdov. ZGS navaja stike z lastniki gozdov z dejavnostmi, ki bodo predstavljeni v nadaljevanju.

3.5.1 Skupinske oblike izobraževanja lastnikov gozdov s tečaji, delavnicami, predavanji, ekskurzijami in drugimi skupinskimi oblikami

3.5.1.1 Tečaji in delavnice za gozdno tehniko

Povpraševanje po izobraževanju lastnikov gozdov za varno delo pri sečnji in spravilu lesa je vse večje. ZGS, ki organizira tečaje in delavnice, pri tem uspešno sodeluje s Srednjo gozdarsko in lesarsko šolo (SGLŠ) iz Postojne, ki je nedvomno edina sposobna in opremljena za izvedbo tečajev.

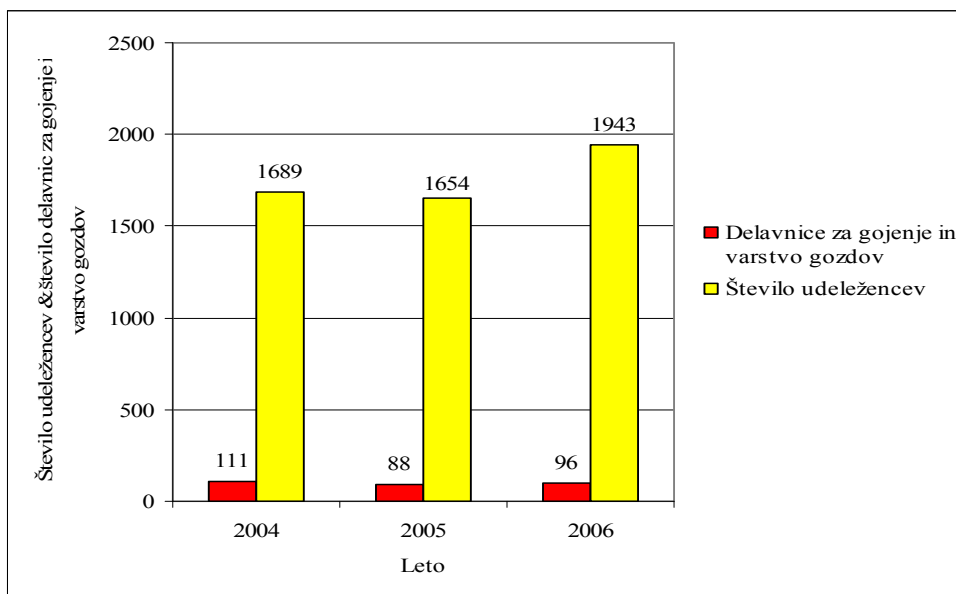
Slika 4: Prikaz števila izvedenih tečajev in delavnic za gozdno tehniko ter števila udeležencev na njih, v letih 2004, 2005 in 2006 (vir: Poročila o delu ZGS 2004, 2005 in 2006)

3.5.1.2 Tekmovanje lastnikov gozdov v veččinah sečnje in izdelave dreves

Tekmovanja lastnikov gozdov v sekaških veččinah so se izkazala kot odlična metoda za vzpodbujanje usposabljanja in opremljanja lastnikov gozdov za varno delo. Samo tekmovanje se ponavadi izvrši na Kmetijsko živilskem sejmu v Gornji Radgoni in ZGS je leta 2006 organiziral že 8. državno sekaško prvenstvo lastnikov gozdov.

3.5.1.3 Delavnice za gojenje in varstvo gozdov

Z delavnicami za gojenje in varstvo gozdov lastnike gozdov izobražujejo, vzpodbujajo in jim pomagajo k dobremu gospodarjenju z gozdom in kakovostnemu opravljanju načrtovanih ter sofinanciranih oziroma subvencioniranih del v zasebnih gozdovih.

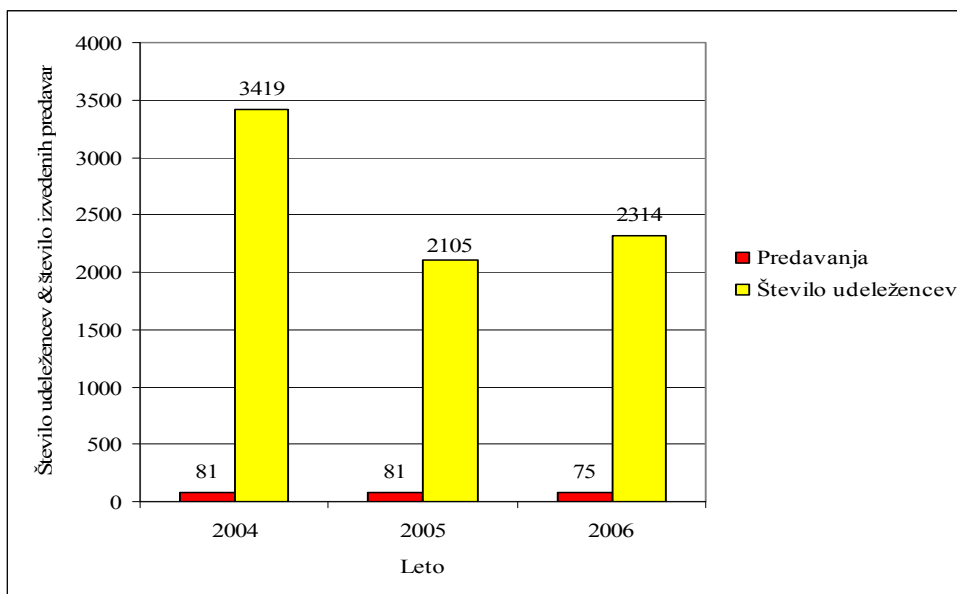

Slika 5: Prikaz števila izvedenih delavnic za gojenje in varstvo gozdov ter števila udeležencev na njih, v letih 2004, 2005 in 2006 (vir: Poročila o delu ZGS 2004, 2005 in 2006)

3.5.1.4 Predavanja za lastnike gozdov

Glavne teme predavanj v letih 2004, 2005 in 2006 so bile:

- Gozdne prometnice
- Krojenje lesa, raba lesa, raba lesa za energijo
- Gozdna tehnika in varno delo
- Gojenje gozdov
- Povezovanje lastnikov gozdov
- Varstvo gozdov
- Vlaganja v gozdove
- Razvoj podeželja
- Naravovarstvo
- Načrtovanje razvoja gozdov
- Divjad in lovstvo
- Drugo

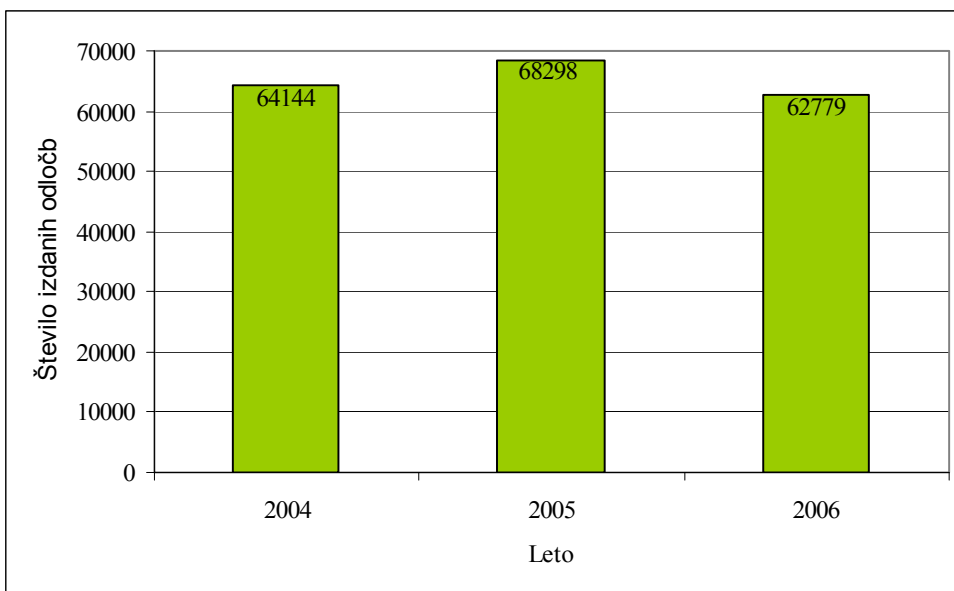
Slika 6: Prikaz števila izvedenih predavanj ter števila udeležencev na njih, v letih 2004, 2005 in 2006 (vir: Poročila o delu ZGS 2004, 2005 in 2006)

3.5.1.5 Ekskurzije za lastnike gozdov

ZGS vsako leto izvede okoli 30 ekskurzij za lastnike gozdov. Glavne teme ekskurzij v letih 2004, 2005 in 2006 so bile gojenje gozdov, povezovanje lastnikov gozdov, uporaba lesa za energijo, gospodarjenje z zasebnimi gozdovi, gospodarjenje z gozdovi v tujini, tehnologija, gozdne ceste, lovstvo in divjad ter drugo.

3.5.2 Individualno svetovanje lastnikom gozdov

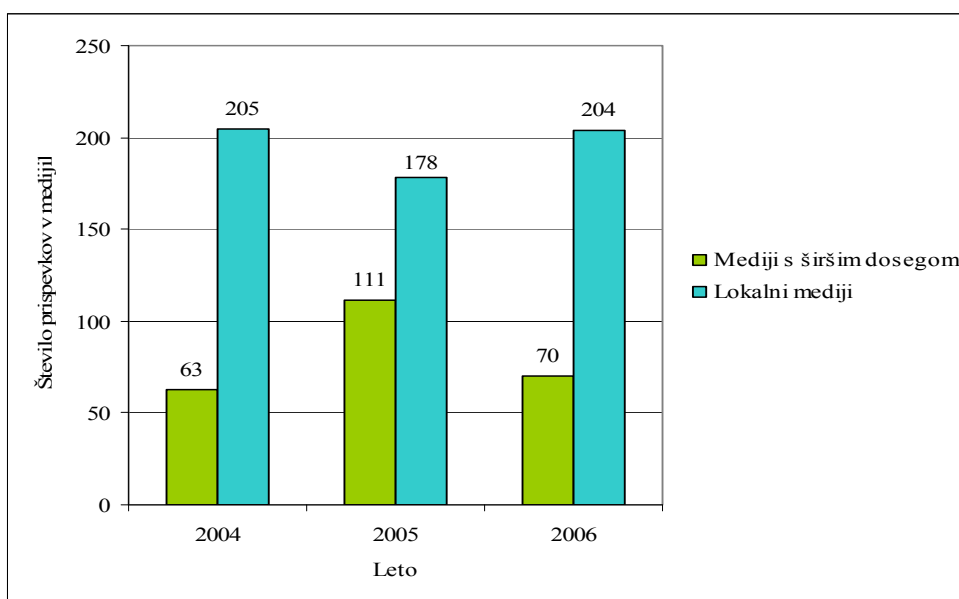
Eden izmed indikatorjev teh interakcij je na primer število izdanih odločb lastnikom o upravnem postopku (slika 7). Ob tem so strokovni delavci ZGS, večinoma revirni gozdarji, svetovali lastnikom gozdov o izbiri drevja za posek, o izvajanju sečnje in spravila, gozdnem redu, načinu izvajanja gojitvenih in varstvenih del in drugem.

Slika 7: Število izdanih odločb v letih 2004, 2005 in 2006 (vir: Poročila o delu ZGS 2004, 2005 in 2006)

3.5.3 Izobraževanje lastnikov gozdov po medijih

Nekateri izobraževalni prispevki v medijih za lastnike gozdov so namenjeni tudi širši javnosti. V medijih s širšim dosegom (Radio Slovenija, Radio Ognjišče, Kmečki glas, TV Slovenija; TV Maribor – Oddaja Ljudje in zemlja) so prevladovali prispevki s področij gojenja gozdov, gozdne tehnike in varnega dela ter divjadi in lovstva. V lokalnih medijih (TV, Radio, Časopis, Revije) so prevladovali prispevki s področij gojenja gozdov, varstva gozdov ter gozdne tehnike in varnega dela.

Slika 8: Število prispevkov v medijih (vir: Poročila o delu ZGS 2004, 2005 in 2006)

3.5.4 Predstavitve in druge prireditve s tematiko za lastnike gozdov na sejmi

Predstavitve ZGS na sejmi so razen lastnikom gozdov namenjene tudi širši javnosti. ZGS je običajno prisoten na naslednjih prireditvah:

- Kmetijsko živilski sejem v Gornji Radgoni,
- Kmetijski sejem v Komendi,
- Sejem Narava in zdravje,
- Sejem Lov v Gornji Radgoni.

Poleg navedenih predstavitev nekatere območne enote izvajajo predstavitve tudi na lokalnih sejmih.

3.5.5 Študijski krožki

Študijski krožki so namenjeni delovanju ZGS za razvoj podeželja in tudi vključevanju ter motiviranju lastnikov gozdov za gospodarjenje z gozdovi. Vodijo jih usposobljeni mentorji v koordinaciji z Oddelkom za stike z lastniki gozdov in javnostjo. V posamezni študijski krožek je praviloma vključeno 5 do 12 udeležencev. Študijski krožki opravljajo tudi funkcijo odnosov s širšo javnostjo.

3.5.6 Izbira in podelitev priznanj najbolj skrbnim lastnikom gozdov za posamezno leto

Ta aktivnost je namenjena vzpodbujanju lastnikov gozdov za čimbolj aktivno in skrbno gospodarjenje z gozdom.

3.5.7 Svetovanje za združevanje lastnikov gozdov

ZGS je v letu 2005 svetoval lastnikom gozdov pri združevanju v naslednja društva:

- Društvo lastnikov gozdov Krim (OE Ljubljana),
- Društvo lastnikov gozdov Prekmurja (OE Murska Sobota),
- Društvo lastnikov gozdov Prlekije (OE Murska Sobota).

OE Brežice in OE Novo mesto sta tesno sodelovali tudi z Društvom lastnikov gozdov Mirenske doline in Društvom lastnikov gozdov ob Kolpi in Lahinji.

3.6 PRIMERJAVA ORGANIZIRANOSTI GOZDARSTVA IN ŠTEVILČNOSTI JAVNOGOZDARSKEGA KADRA SREDNJEVROPSKIH DRŽAV S STANJEM V SLOVENIJI

Z vidika javnega interesa nad gozdovi je po državah oziroma deželah najprej zanimiv delež gozdarskih uslužbencev v gozdarskih organizacijah javnega sektorja, še posebej tistih držav oziroma dežel s prevladujočim ali velikim deležem zasebnih gozdov, kot so Avstrija, J Tirolska, Bavarska in Spodnja Saška. Ne glede na delež zasebnih gozdov – številčno daleč prevladuje gozdarski kader v organizacijah javnega sektorja. V južno-nemških deželah je npr. deželna gozdarska služba prevladujoča služba, ki – tako kot naša javna gozdarska služba – pokriva tudi zasebne gozdove (njihovo večino). Podobno je na Poljskem, Češkem in Hrvaškem. Razmeroma velik delež gozdarske službe v zasebnih gozdarskih organizacijah najdemo le v Avstriji (48 %, ob 80 % deležu zasebnih gozdov), pomembnejši pa še v nemški deželi Spodnji Saški (23 %, ob 46 % deležu zasebnih gozdov). Pri ostalih državah oziroma deželah je delež gozdarske službe v zasebnih organizacijah, vključno z lastno službo, zelo majhen. Posebni primer je italijanska provinca J-Tirolska, ki o zasebnem gozdarskem kadru (v zasebnih organizacijah), kljub velikemu deležu zasebnih gozdov (69 %), ne poroča, vse gozdove pa pokriva z državno službo. V primeru Slovenije imamo – če dodamo primerljiv obseg kadra, ki bi bil potreben za organizacijo proizvodnje in prodaje lesa v državnih gozdovih – v javnem sektorju 80 % gozdarskega kadra, kar je npr. 2.8-krat več kot znaša delež javnih gozdov. V tem pogledu smo npr. blizu Avstriji (2.6-kratnik), smo višji od Bavarske (2.2-kratnik) in nižji od J-Tirolske (3.2-kratnik) (Ferlin, 2004).

Analiza kaže, da je javna skrb srednje-evropskih držav oziroma dežel za gozdove preko gozdarske službe v okviru državnih institucij, tudi v primeru prevladujočega zasebnega sektorja, prevladujoča. Financiranje gozdarskih služb se torej – bodisi preko državnega proračuna, bodisi preko prihodkov od gospodarjenja z javnimi gozdovi ali pa kombinirano – zagotavlja pretežno iz javnih sredstev (Ferlin, 2004).

Primerjava teritorialne organiziranosti Zavoda za gozdove Slovenije kaže, da je tri-stopenjska organiziranost ZGS podobna češki, hrvaški in poljski; pri slednji seveda gre za bistveno večje regije (v velikosti celotne Slovenije). V Nemčiji je regionalna raven pravzaprav deželna, znotraj dežel pa gre – kljub površinam, ki primerljivo sicer lahko zajemajo polovico ali več slovenskih gozdov - le za eno ali nekaj gozdnih direktij. Prave (pod) regionalne delitve torej v nemških deželah ni. Gozdne uprave so tako neposredno decentralizirane na gozdne urade in revirje. Teritorialna organiziranost ZGS se torej od nemških dežel bistveno razlikuje (Ferlin, 2004).

Na ravni lokalnih enot, npr. nemškega gozdnega urada, češke, hrvaške ali poljske gozdne uprave ali pa krajevne enote pri ZGS, med državami oziroma deželami in Slovenijo ni velikih razlik. Velikost krajevne enote ZGS je blizu evropskemu povprečju. Površine gozdnih revirjev pa so pri ZGS precej večje od povprečja analiziranih srednjeevropskih gozdarskih organizacij. Glede na to, da sta pri dveh državah poleg revirnega vodje zaposlena še eden (Poljska) do dva pomočnika (Hrvaška), je dejansko ta razlika še večja. Sicer pa je po velikosti slovenskemu najbližji revir bavarske LFV, njihov gozdni urad pa večji od krajevne enote ZGS (Ferlin, 2004).

Glavne ugotovitve na podlagi **primerjav posameznih organizacijskih rešitev** med srednjeevropskimi državami oziroma deželami in Slovenijo so naslednje (Ferlin, 2004):

- 1) Za gozdove pristojna ministrstva v srednji Evropi niso več izključno kmetijsko-gozdarska, ali celo samo kmetijska, temveč se jim v zadnjem času pridružuje sektor okolja oziroma se vanj vključujejo gozdovi (primer Avstrije, nemških dežel, Poljske).
- 2) V dejavnosti srednjeevropskih državnih gozdarskih služb so, z izjemo tistih s čistim upravno-inšpekcijskim značajem (primer avstrijske, južno-tirolske, deloma madžarske službe), tudi različne gospodarske in storitvene dejavnosti, kar za naš ZGS, z izjemo dejavnosti

lovstva, ni značilno. Med gospodarskimi dejavnostmi je seveda na prvem mestu gospodarjenje z državnimi in drugimi javnimi gozdovi.

3) Naloge strokovnega usmerjanja (»servisne« naloge) in gospodarjenja z državnimi in drugimi javnimi gozdovi se v analiziranih srednjeevropskih državah vedno opravljajo v okviru ene državne ustanove ali podjetja. Po organizacijski ločenosti nalog na usmerjanje gospodarjenja v državnih gozdovih (pri ZGS) in gospodarjenje samo (pri SKZGRS) je Slovenija vsekakor izjema.

4) Po dolgoročnih pogodbenih razmerjih med upravljavcem državnih gozdov (SKZGRS) in izvajalci gozdnih del (koncesionarji) ter načinu prodaje lesa v državnih gozdovih je Slovenija podobna Češki. V drugih analiziranih srednjeevropskih državah prevladujejo modeli, pri katerih državna gozdarska podjetja pretežno sama izvajajo dela in prodajajo les na kamionski cesti (izjemi sta Francija, kjer se prodaja lesa vrši na panju ter deloma Poljska, kjer se izvajalcem oddajajo le dela).

5) Ena od pomembnih nalog srednjeevropskih gozdarskih služb je tudi upravljanje nacionalnih parkov (v nemških deželah, v J-Tirolski). Pri nas sedaj možnost upravljanja zavarovanih območij ZGS-ju prinaša sprememba Zakona o ohranjanju narave (ZON, 2002).

6) Pri nalogah državnih (javnih) gozdarskih služb v analiziranih srednjeevropskih državah je – za razliko od našega pristopa, ki gre ne glede na lastništvo – uveljavljen zelo diferenciran pristop po kategorijah lastništva gozdov ter velikostih posesti.

7) Lastnikom gozdov je v srednjeevropskih državah tradicionalnih demokracij – za razliko od našega sistema – načeloma prepuščeno bistveno več odločitev v zvezi z gospodarjenjem oziroma je nanje preloženo tudi bistveno več materialnih obveznosti.

8) Za večino osrednjih srednjeevropskih državnih gozdarskih ustanov oziroma podjetij je značilna velika teritorialna decentraliziranost z majhnim številom regionalnih enot (če sploh) in velikim številom lokalnih enot (uprav in revirjev). V Sloveniji (pri ZGS) glede na evropske razmere izstopa zlasti preveliko število območnih enot.

9) Ena od pomembnih smeri nadaljnjega razvoja in delovanja osrednjih srednjeevropskih javnogozdarskih ustanov oziroma podjetij je tudi v oblikovanju lastnih centralnih razvojnih služb, kakršne npr. naš ZGS zaenkrat še nima.

10) Ekonomski rezultati gospodarjenja z državnimi gozdovi v analiziranih srednjeevropskih državah – tako kot v Sloveniji – večinoma niso spodbudni, vendar pa ob dejstvu, da so tam obremenjeni tudi s stroški gozdarske službe. Če bi tudi pri nas vračunavali tovrstni strošek (sicer subvencijo države), bi bil finančni rezultat iz gospodarjenja z državnimi gozdovi še bistveno slabši.

Glavne ugotovitve na podlagi srednjeevropske **primerjave številčnosti slovenskega kadra**, ki deluje na – med državami primerljivih - javnih oziroma državnih nalogah, ki v našem primeru variantno vključujejo tudi privatizirane izvajalske naloge (v državnih gozdovih), so naslednje (Ferlin, 2004):

1) V gozdarstvih srednjeevropskih držav po deležu močno prevladuje gozdarska služba državnih oziroma javnih ustanov ali podjetij, ne glede na površinski delež zasebnih gozdov. Slednje velja tudi za model z zbornično gozdarsko službo. Tovrstna javna skrb za vse gozdove je torej v analiziranih srednjeevropskih državah in deželah, podobno kot v Sloveniji, prevladujoča.

2) Število uslužbencev gozdarskega sektorja pri pristojnih ministrstvih srednjeevropskih držav oziroma dežel je povsod razmeroma majhno. Kljub temu je kadrovska kapacitiranost našega

gozdarsko-lovskega sektorja daleč pod srednjeevropskim povprečjem (absolutno in relativno) in ne dosega niti kritične mase za opravljanje njegovih temeljnih nalog.

3) Tudi število razvojno-raziskovalnih delavcev oziroma FTE, ki jih za opravljanje gozdarske razvojno-raziskovalne dejavnosti financira naše ministrstvo, je (absolutno in relativno) daleč pod srednjeevropskim povprečjem in ne zagotavlja uresničevanja ustreznih gozdarskih raziskovalno-razvojnih ciljev za mednarodne in domače potrebe.

4) Obseg vsega kadra v slovenskem gozdarstvu, ki deluje le na nalogah v javnem oziroma državnem interesu (v vseh državnih ustanovah) je tako na površino gozdov, kakor tudi na možni letni posek, bistveno manjši od povprečja (in skoraj vseh posameznih) analiziranih srednjeevropskih držav. Tako izražen obseg je bistveno manjši tudi v primerjavi z nam naravno najbolj podobnimi tremi alpskimi državami oziroma deželami (Avstrijo, Bavarsko in J-Tirolsko). Tudi glede na najracionalnejšo med njimi, deželo Bavarsko, je naša površinska gostota kadra precej manjša, pri gostoti na posek pa te razlike (zaradi našega majhnega poseka) niso več tako velike. Če k državnemu kadru prištejemo tudi (po panožnih normativih) pripadajoči kader na privatiziranih nalogah v državnih gozdovih, s čimer dosežemo popolnejšo vsebinsko primerljivost s tistimi državami oziroma deželami, v katerih so te naloge integrirane z državnimi, naš tako »razširjen« kadrovski obseg doseže 67 % povprečne površinske kadrovske gostote primerjanih srednjeevropskih gozdarstev, 79 % povprečne gostote izbranih treh alpskih držav oziroma dežel, med njimi 94 % bavarske gostote. Ustrezna razmerja na podlagi možnega poseka znašajo 62 % (glede na povprečje vseh), 71 % (glede na tri alpske države oziroma dežele) in 131 % (glede na Bavarsko). Od zadnjih treh primerjav na možni posek je torej racionalnejša kot slovenska le bavarska gostota (zaradi njihovega bistveno višjega poseka).

5) Kadrovski obseg Zavoda za gozdove Slovenije, v katerega smo zaradi mednarodne primerljivosti (individualno, glede na posamezne države), poleg javne gozdarske službe v prvi variantni vključili še kadre gozdarske inšpekcije, gozdarskega razvojno-raziskovalnega dela

ter kadre na upravljavskih in lovskih nalogah v državnih gozdovih, v drugi varianti pa tudi pripadajoči kader na privatiziranih izvajalsko-organizacijskih nalogah v državnih gozdovih, je na površino gozdov in na možni posek bistveno manjši od povprečja tovrstnih srednjeevropskih državnih gozdarskih organizacij. Z drugimi državnimi nalogami »razširjen« ZGS namreč dosega le 49 % povprečne površinske gostote kadra osrednjih srednjeevropskih državnih gozdarskih organizacij, med njimi 67 % povprečja treh alpskih držav oziroma dežel, med njimi 57 % gostote bavarske deželne gozdarske službe. Ustrezna razmerja na podlagi možnega poseka znašajo 45 % (glede na povprečje vseh), 55 % (glede na tri alpske države oziroma dežele) in 79 % (glede na Bavarsko). S privatiziranimi nalogami »razširjen« ZGS pa doseže 65 % povprečja površinske gostote tovrstnih srednjeevropskih državnih gozdarskih ustanov oziroma podjetij, med njimi 90 % povprečja treh alpskih držav oziroma dežel ali 84 % bavarske površinske gostote. Ustrezna razmerja na podlagi možnega poseka v tem primeru znašajo 60 % (glede na povprečje vseh), 76 % (glede na tri alpske države oziroma dežele) in 126 % (glede na Bavarsko). Od zadnjih treh primerjav na možni posek je torej iz istega razloga kot pri gostoti vsega kadra, od ZGS racionalnejša le bavarska LFV.

6) Javna gozdarska služba ZGS v zasebnih gozdovih je po obsegu racionalnejša tudi od dveh zasebnih gozdarskih služb (zbornične in lastne) analiziranih dveh srednjeevropskih držav. Tako ima avstrijska gozdarska služba pri zasebnih gozdnih obratih za 70 %, spodnjesaška zbornična služba pa za 24 % večji obseg gozdarskega kadra kot naš ZGS (na ravni območnih in krajevnih enot). Odgovarjajoče vrednosti glede na naš možni posek znašajo 112 % in 175 %.

7) Velikost zborničnih gozdarskih služb, ki so namenjene le splošnemu svetovanju in podpori lastnikom gozdov ter nimajo svoje revirne službe (primer Avstrije in Francije), je zelo majhna (0.5 – 0.6 gozdarjev na 10.000 ha površine). V našem primeru bi – ob predpostavki takšne vloge - to predstavljalo 40 do 45 gozdarjev.

8) Delež operativnega gozdarskega kadra na ravni krajevnih enot in revirjev pri ZGS je najmanjši med analiziranimi evropskimi organizacijami, kar je posledica nadpovprečno velikega števila območnih enot. Velikost krajevnih enot je v evropskem povprečju, velikost gozdnih revirjev pa precej nad povprečjem, kar (za državne gozdove) niti ni presenetljivo, saj so javne in poslovne funkcije razdeljene.

Slovenski organizacijski model je torej v primerjavi z opisanimi evropskimi modeli oziroma primeri organiziranosti gozdarstev precej izviren. Gozdarska javna »uprava« v Sloveniji in Zavod za gozdove Slovenije kot njen največji sestavni del pa sta – v okviru evropsko primerljive strukture nalog oziroma dejavnosti – kadrovske precej skromnejša od analiziranih organizacij gozdarstev srednjeevropskih držav oziroma dežel (Ferlin, 2004).

4 CILJ RAZISKOVANJA

Glavni cilj je s pomočjo raziskave med terenskimi gozdarji analizirati gospodarjenje v zasebnih gozdovih.

S sodelovanjem terenskih gozdarjev v anketi bi radi odkrili, kakšen odnos do gozda imajo lastniki, kakšen je njihov odnos do povezovanja in na katerih področjih gospodarjenja z gozdovi bi bilo le-to potrebno in še vrsto drugih njihovih ocen, kot na primer kakšna je najustreznejša oblika povezovanja in ocenjevanje odnosa lastnikov do gozda, za katere menimo, da so pomembne pri nadaljnjem delu na tem področju.

S statističnimi analizami in testiranjem bi prav tako radi ugotovili, ali obstajajo kakšne razlike med terenskimi gozdarji pri dojetanju, razumevanju in sodelovanju z lastniki gozdov, glede na spol, starost, družbeno aktivnost in območje v katerem delujejo. Želimo tudi, da sami kritično ocenijo svoje delo, odzivni čas in izberejo najustreznejšo obliko povezovanja lastnikov gozdov na njihovem lokalnem območju.

5 DELOVNE HIPOTEZE

Za potrebe raziskave in doseganje zastavljenih ciljev raziskovanja smo oblikovali nekaj delovnih hipotez, ki so navedene v nadaljevanju. Te domneve smo v nadaljnjih poglavjih testirali in jih glede na rezultate bodisi sprejeli, bodisi zavrgli.

Terenski gozdarji dnevno sodelujejo z zasebnimi lastniki gozdov.

Mlajši terenski gozdarji (do 35 let) so bolj inovativni in motivirani do dela z lastniki gozdov, kakor njihovi starejši kolegi.

Ženske med terenskimi gozdarji imajo večje probleme pri delu z lastniki gozdov, kakor moški terenski gozdarji.

Terenski gozdarji na območju Alpske konvencije lažje in boljše sodelujejo z lastniki gozdov.

Odzivnost terenske službe glede na potrebe lastnikov gozdov je prepočasna.

Revirni gozdarji, ki so aktivnejši v družbenem življenju (člani raznih društev, lovske družine) imajo manj problemov pri delu z lastniki gozdov.

6 MATERIAL IN METODE

6.1 METODA ANKETIRANJA

Vse terenske gozdarje, ki so zaposleni na Zavodu za gozdove Slovenije, smo novembra 2005 prosili za izpolnitev anketnega vprašalnika (priloga A). Vprašalnik je vrnilo 444 gozdarjev (n=444/479). Vprašanja, uporabljena pri izdelavi tega dela so označena z **zeleno barvo**.

Za merilo mnenj smo uporabili 5-stopenjsko Likertovo lestvico. Rezultate smo obdelali v programih Microsoft Excel, Statistica in SPSS.

6.2 METODA ANALIZE DOSEDANJIH RAZISKAV

Pregledali smo literaturo, ki ima vsaj nekaj stičnih točk z našo tematiko. V ospredje smo postavili prispevke in poročila, ki se ukvarjajo s tematiko terenske službe ZGS in tiste, ki se ukvarjajo s tematiko zasebnih lastnikov gozdov. Predelali smo tudi aktualne zakonske podlage, programe in direktive. Analiza dosedanjih raziskav nam predstavlja izhodišče za primerjavo naših rezultatov.

6.3 METODA SINTEZE

Po vnosu podatkov smo opravili frekvenčne analize odgovorov. Rezultati so predstavljeni s pomočjo preglednic in grafikonov, ki prikazujejo porazdelitve frekvenc po posameznih območnih enotah. V nekaterih primerih smo izračunali tudi povprečne vrednosti, v primerih, kjer smo iskali razlike med določenimi razredi pa opravili testiranje z neparametričnimi χ^2 testi, rezultati testiranja so predstavljeni v preglednicah.

7 REZULTATI

V tem sklopu so predstavljeni rezultati anketiranja. Za predstavitev frekvenčnih analiz smo uporabili grafikone, ki predstavljajo porazdelitev frekvenc odgovorov v odstotkih po posameznih območnih enotah ter skupno porazdelitev za vse območne enote.

Za potrebe nadaljnje analize in interpretacijo rezultatov smo opravili neparametrične teste (χ^2 test), ki so predstavljeni v preglednicah. Iz njih je razvidno katere odgovore smo testirali, koliko jih je bilo in kolikšne so vrednosti vrednosti χ^2 ter vrednosti statistične značilnosti p .

7.1 MNENJE TERENSKIH GOZDARJEV O LASTNIKIH GOZDOV

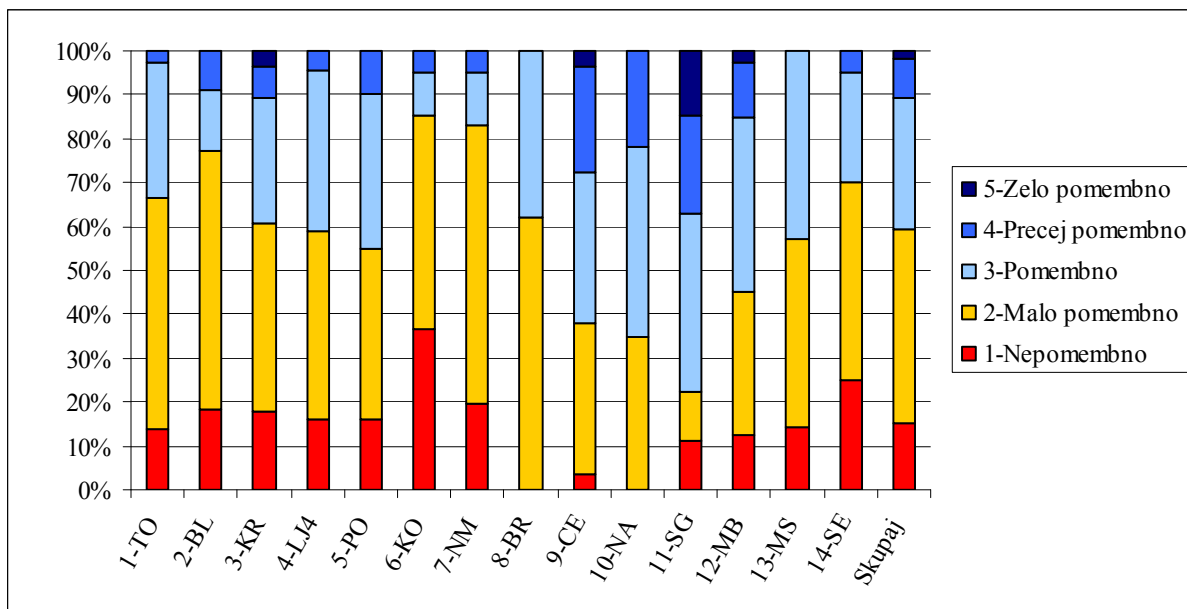
V anketi smo terenskim gozdarjem postavili nekaj tez, pri katerih so morali oceniti kakšen odnos imajo lastniki do nekaterih vrednot v zvezi z gozdom. Na vprašanja oz. teze so odgovarjali s pomočjo Likertove 5 stopenjske lestvice, na kateri so obkrožili ustrezno stopnjo. Rezultati so predstavljeni v grafikonih, ki prikazujejo skupno porazdelitev odgovorov in porazdelitev po območnih enotah.

7.1.1 Lastnina gozda prinaša ugled

Kljub dejstvu, da smo anketirali 444 terenskih gozdarjev, je na tezo: *Lastnina gozda lastnikom gozda prinaša ugled*, odgovorilo le 425 terenskih gozdarjev. To je posledica tega, da nekateri v svojem revirju nimajo zasebnih lastnikov gozdov in tega, da enostavno niso želeli odgovarjati na to vprašanje.

Iz grafikona (slika 9) lahko vidimo, da je skupno mnenje vseh anketiranih gozdarjev porazdeljeno takole: 15 % jih meni, da je lastnina gozda nepomembna z vidika ugleda za

lastnike gozdov, 44 % jih meni, da je malo pomembna, 30 % da je pomembna, 9 % da je precej pomembna in 2 % jih meni, da je zelo pomembna.

Slika 9: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da lastnikom gozda lastnina prinaša ugled.

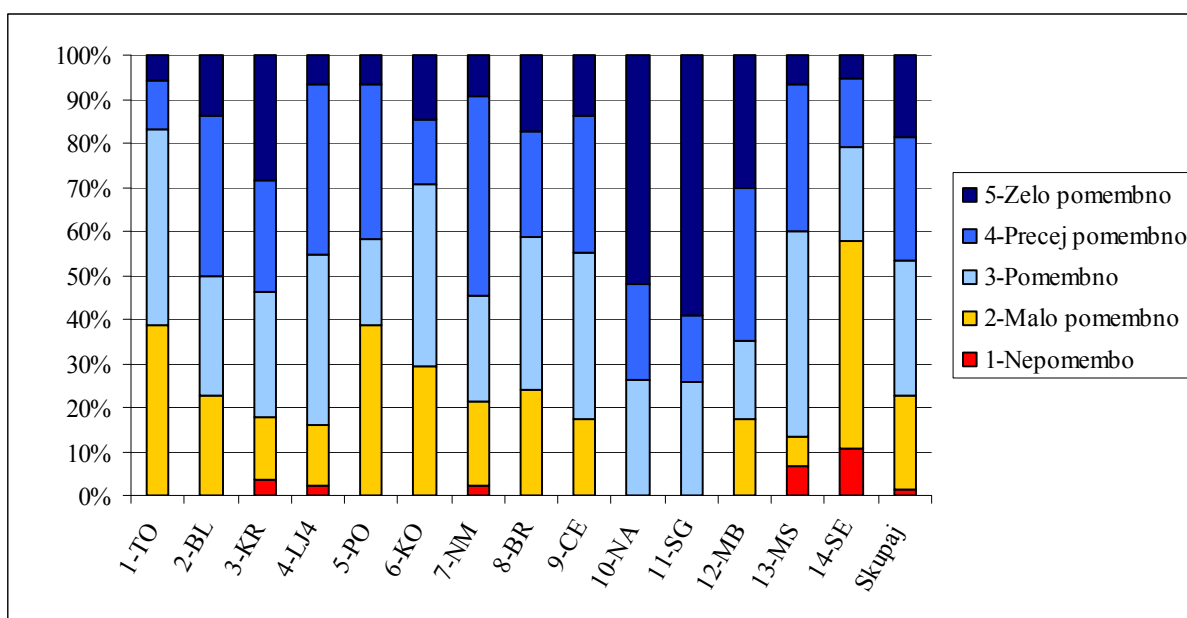
Po posameznih območnih enotah je mnenje terenskih gozdarjev nekoliko drugačno od skupnega mnenja. Največje odstopanje (slika 9) je v območni enoti Brežice, kjer smo dobili le dve vrsti odgovorov: 62 % anketiranih meni, da je lastnina gozda nepomembna z vidika ugleda za lastnike gozdov in 38 %, da je malo pomembna.

Če pogledamo, v katerih območnih enotah je po mnenju terenskih gozdarjev lastnina gozda zelo pomembna vrednota, lahko vidimo da je najvišji delež teh v območni enoti Slovenj Gradec (15 %), sledijo ji območne enote Kranj, Celje in Maribor s 3 %.

Območna enota, v kateri je najvišji delež odgovorov, da je lastnina gozda nepomembna vrednota je Kočevje (38 %), sledita ji območna enota Sežana (25 %) in Novo Mesto (20 %).

7.1.2 Gozd daje lastnikom materialne koristi

Na to tezo smo dobili 426 odgovorov. Iz grafikona (slika 10) razberemo, da 19 % vseh anketiranih, ki so odgovarjali na to vprašanje meni, da lastniki vidijo materialne koristi kot zelo pomembno vrednoto. Da so materialne koristi gozda za lastnike precej pomembna vrednota jih meni 28 %, 31 % anketiranih meni da so pomembna vrednota, 21 % da so malo pomembna in 1 % da so materialne koristi nepomembna vrednota.

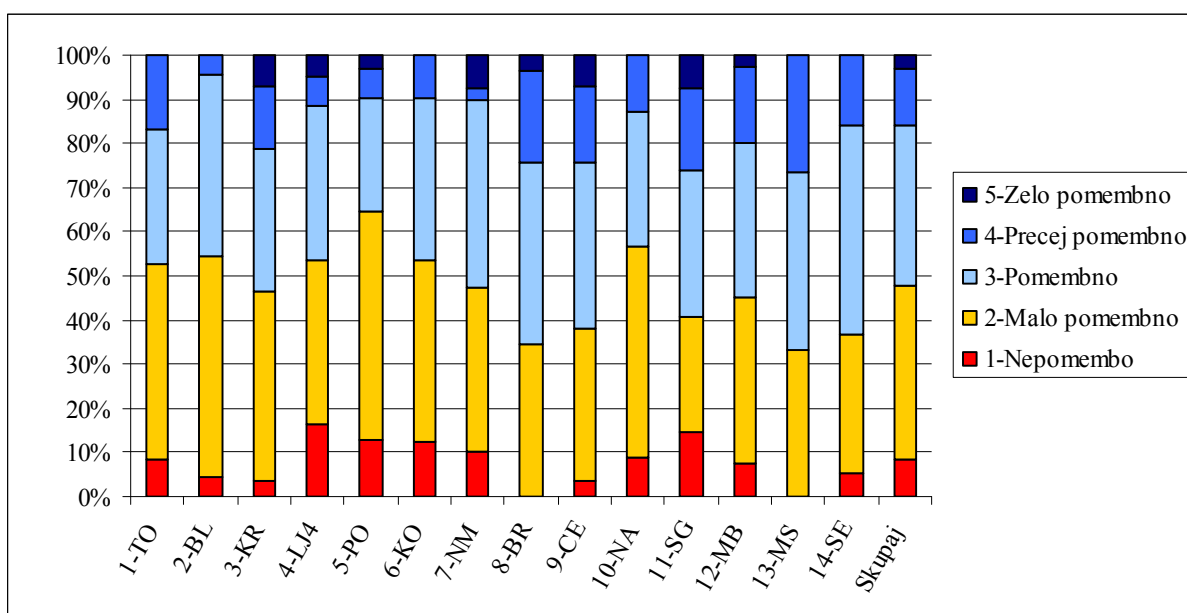
Slika 10: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da gozd daje lastnikom materialne koristi.

Območne enote z najvišjim deležem terenskih gozdarjev, ki menijo, da lastniki vidijo materialne koristi gozda kot zelo pomembno vrednoto so: Slovenj Gradec (59 %), Nazarje (52 %), Maribor (30 %) in Kranj (28 %).

Območne enote z najvišjim deležem terenskih gozdarjev, ki menijo, da lastniki vidijo materialne koristi gozda kot nepomembno in malo pomembno vrednoto so: Sežana (58 %), Tolmin (38 %), Postojna (38 %) in Kočevje (29 %).

7.1.3 Gozd kot bistvena sestavina zdravega okolja

Na tezo: *Lastniki vidijo gozd kot bistveno sestavino zdravega okolja*, je odgovorilo 423 terenskih gozdarjev. Od tega jih 9 % meni, da lastniki vidijo gozd kot nepomembno sestavino zdravega okolja (slika 11). Takšnih, ki menijo, da lastniki vidijo gozd kot malo pomembno sestavino je 39 %. 36 % terenskih gozdarjev je mnenja, da lastniki vidijo gozd kot pomembno sestavino zdravega okolja, kot precej pomembno sestavino zdravega okolja 13 % in kot zelo pomembno sestavino zdravega okolja 3 % terenskih gozdarjev.

Slika 11: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da lastniki vidijo gozd kot bistveno sestavino zdravega okolja.

Najboljše mnenje o lastnikih, to je, da vidijo ti gozd kot zelo pomembno sestavino zdravega okolja, imajo terenski gozdarji območnih enot Kranj (4 %), Novo Mesto (4 %) in Slovenj Gradec (4%). Pri območnih enotah Tolmin, Bled, Kočevje, Nazarje, Murska Sobota in Sežana pa ni bilo niti enega, ki bi imel takšno mnenje o lastnikih gozdov.

Mnenje, da lastniki vidijo gozd kot precej pomembno sestavino zdravega okolja, je najboljše v območni enoti Murska Sobota (27 %), sledijo ji območne enote Brežice (20 %), Slovenj Gradec (19 %), Maribor (18 %) in Tolmin (17 %).

Območne enote, z najvišjim deležem terenskih gozdarjev, ki menijo, da lastniki vidijo gozd kot nepomembno in kot malo pomembno sestavino zdravega okolja so Postojna (65 %), Nazarje (57 %), Bled (53 %), Ljubljana (53 %), Kočevje (53 %) in Tolmin (52 %).

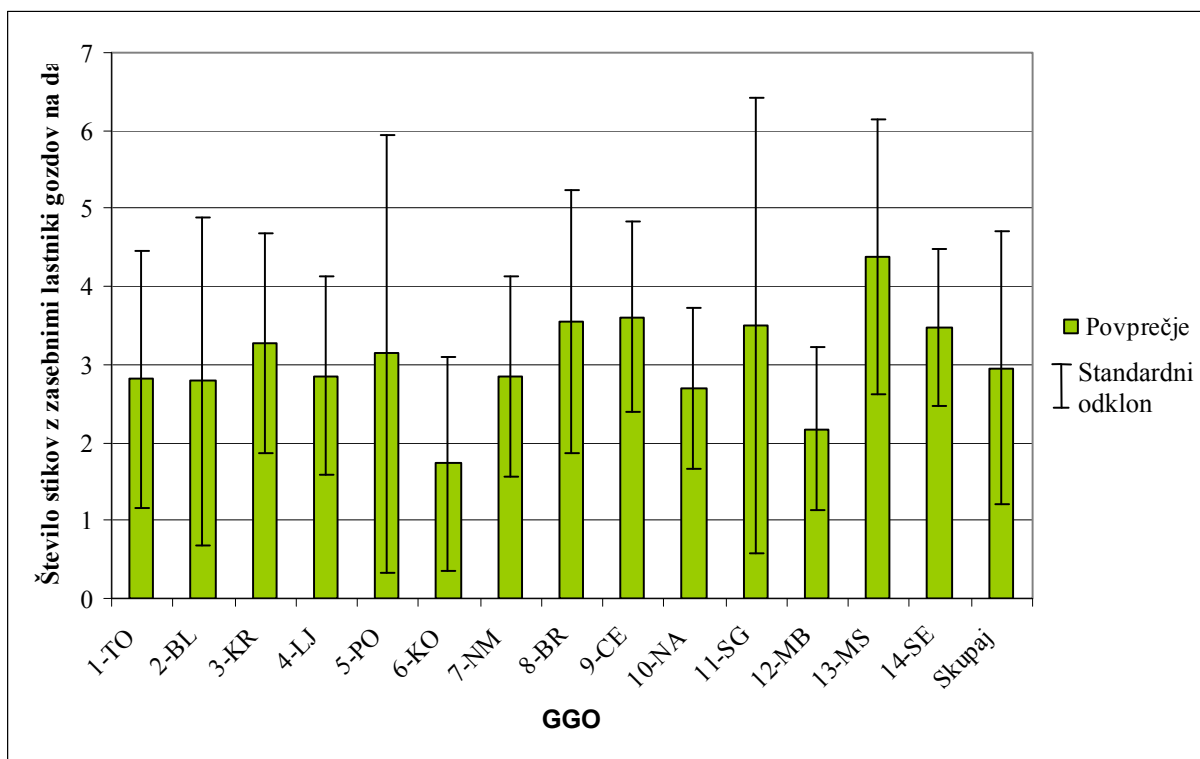
7.2 SODELOVANJE TERENSKIH GOZDARJEV IN ZASEBNIH LASTNIKOV

Anketiranim smo postavili nekaj vprašanj oz. tez, v katerih so morali oceniti svoje sodelovanje z lastniki zasebnih gozdov. Rezultati so predstavljeni v grafikonih, ki prikazujejo skupno porazdelitev odgovorov in porazdelitev po območnih enotah. Povprašali smo jih tudi, koliko stikov z zasebnimi lastniki gozdov imajo v povprečju na dan. Rezultati odgovorov na to vprašanje so predstavljeni v grafikonu (slika 12), ki prikazuje povprečne vrednosti in njihove standardne odklone.

7.2.1 Dnevno sodelovanje terenskih gozdarjev z lastniki gozdov

Povprečno število dnevni stikov terenskih gozdarjev z zasebnimi lastniki gozdov, po posameznih območnih enotah je prikazano na spodnjem grafikonu (slika 12). Na grafikonu so prav tako prikazani standardni odkloni stikov na dan med terenskimi gozdarji in zasebnimi lastniki gozdov.

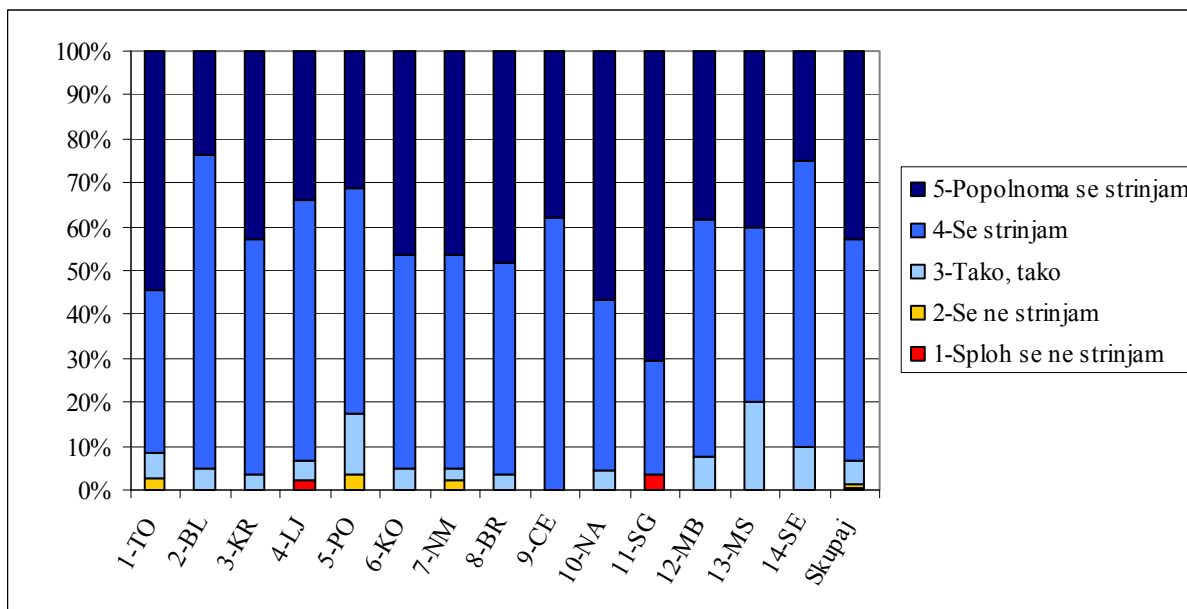
Slika 12: Povprečne vrednosti in njihovi standardni odkloni dnevnih stikov terenskih gozdarjev in lastnikov.

Iz grafikona vidimo, da imajo v povprečju največ stikov na dan v območni enoti Murska Sobota (4,4), sledijo ji območna enota Brežice in Celje s 3,6 stikov na dan in območna enota Slovenj Gradec s 3,5 stikov na dan, v povprečju pa ima najmanj stikov z zasebnimi lastniki na dan območna enota Kočevje (1,7). Povprečje vseh območnih enot je 2,9 stikov z zasebnimi lastniki gozdov na dan.

7.2.2 Razumevanje terenskih gozdarjev z lastniki gozdov

Na postavljeno tezo, ki se je glasila: *Z lastniki se dobro razumem*, je odgovorilo 421 terenskih gozdarjev. Porazdelitev odgovorov je predstavljena na grafikonu (slika 13). Če pogledamo, kakšno je stanje za vse območne enote skupaj, vidimo, da je polovica (50,4 %) terenskih gozdarjev ocenila svoje razumevanje z lastniki gozdov z oceno 4. Z najvišjo možno oceno (5-Popolnoma se strinjam), je svoje sodelovanje z lastniki gozdov ocenilo 43,0 % terenskih gozdarjev. Oceno 3, ki je na polovici 5-stopenjske lestvice z oznako »Tako, tako«, je izbralo

5,5 % terenskih gozdarjev, oceno 2 je izbralo 0,7 % terenskih gozdarjev in oceno 1 (sploh se ne strinjam s to tezo) je izbralo 0,5 % terenskih gozdarjev.

Slika 13: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da se z lastniki dobro razumejo.

V območni enoti Slovenj Gradec se 3 % terenskih gozdarjev ne strinja s tezo, da se z lastniki gozdov dobro razume, v območni enoti Ljubljana pa 2 %. To sta tudi edini območni enoti v katerih se pojavi ta vrsta odgovora. Odgovori 2. stopnje so se pojavili v območnih enotah Postojna (4 %), Tolmin (3 %) in Novo Mesto (2 %). Srednja stopnja oz. odgovori 3. stopnje imajo najvišji delež v območni enoti Murska Sobota (20 %), sledita ji območna enota Postojna (14 %) in območna enota Maribor (9 %).

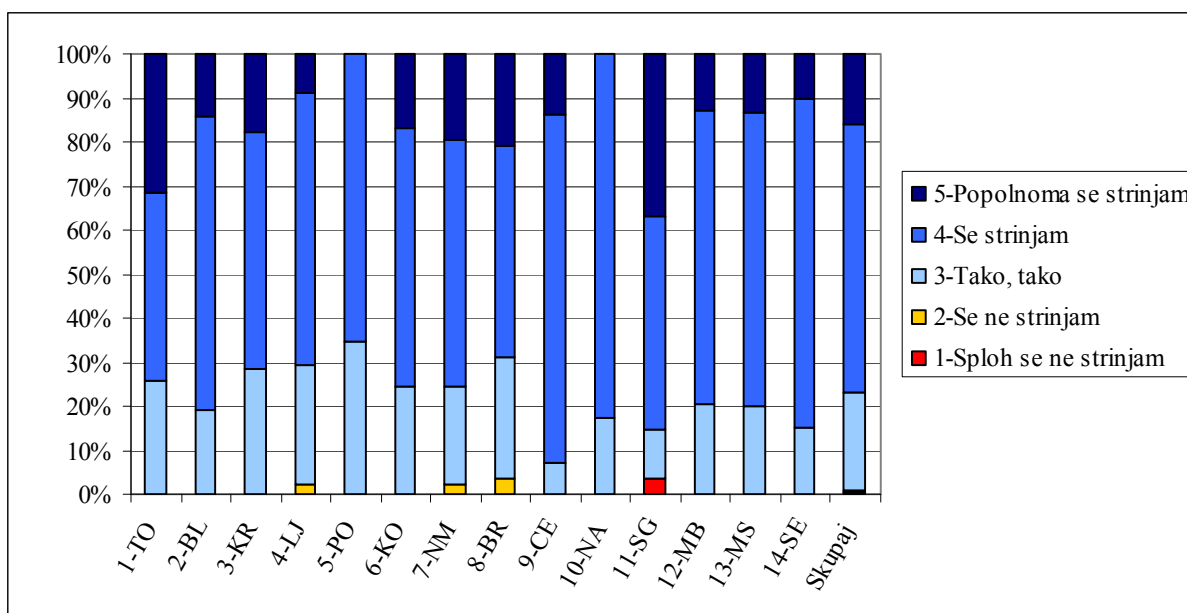
Največ odgovorov, da se z lastniki dobro razumejo (5. stopnja), ima območna enota Slovenj Gradec (71 %). Tudi pri ostalih območnih enotah je delež teh odgovorov relativno visok: Nazarje (57 %), Tolmin (54 %) in Brežice (48 %).

Deleži odgovorov 4. stopnje so pri večini območnih enot zasedli najvišje mesto: Bled (72 %), Sežana (64 %), Celje (62 %), Ljubljana (59 %), Maribor (55 %) in Kranj (55 %). Najnižji

delež odgovorov 4. stopnje je v območni enoti Slovenj Gradec, kar pripisujemo visokemu deležu odgovorov 5. stopnje.

7.2.3 Upoštevanje gozdarjevih nasvetov in navodil

Na tezo, ki se je glasila: *Lastniki upoštevajo moje nasvete in navodila*, je odgovorilo 421 terenskih gozdarjev. Deleži odgovorov po stopnjah in po območnih enotah ter za vse enote skupaj, so predstavljeni v grafikonu (slika 14). Z navedeno tezo se sploh ne strinja 0,2 % vseh anketiranih, 0,7 % jih je izbralo 2. stopnjo in 22,1 % 3. stopnjo na Likertovi lestvici. Najvišji delež za vse območne enote skupaj ima 4. stopnja (61,0), 5. stopnjo oz. da se popolnoma strinja z navedeno tezo pa je izbralo 15,9 % vseh anketiranih.

Slika 14: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da lastniki upoštevajo njihove nasvete in navodila.

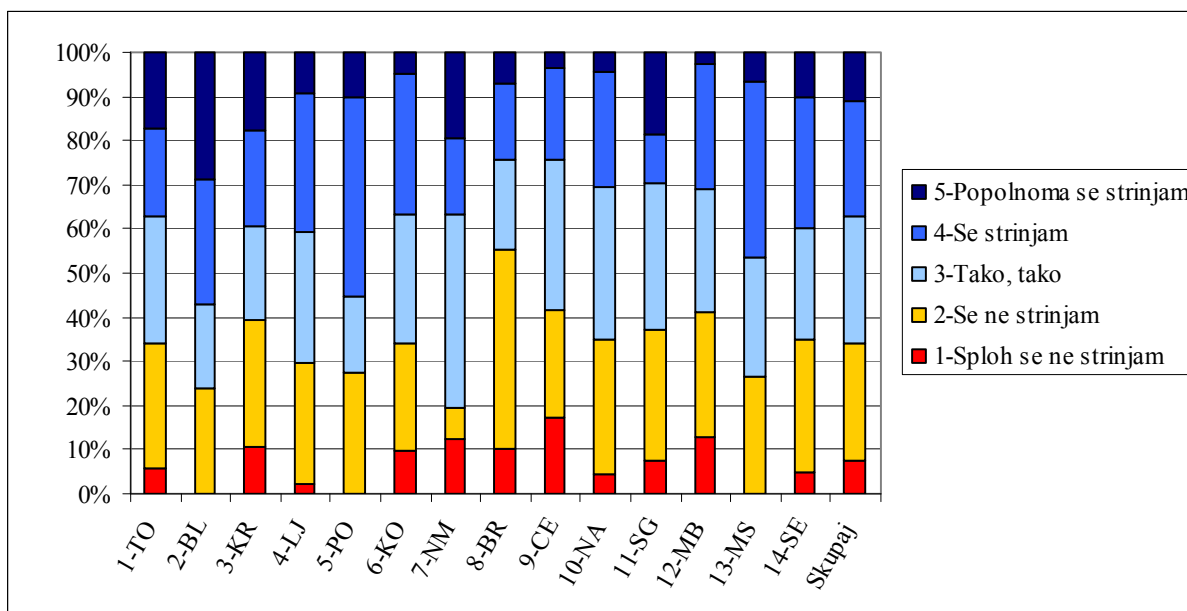
Samo v območni enoti Slovenj Gradec se 3 % terenskih gozdarjev sploh ne strinja s tezo, da lastniki upoštevajo njihovo mnenje in navodila. Drugo stopnjo na lestvici možnih odgovorov so izbrali terenski gozdarji iz območnih enot Brežice (3 %), Novo Mesto (2 %) in Ljubljana (2 %).

V vseh območnih enotah so največkrat izbrali 4. stopnjo na lestvici, tako je na območni enoti Nazarje njen delež 82 %, sledijo ji območne enote Celje (79 %), Sežana (75 %), Maribor (67 %), Murska Sobota (67 %) in Postojna (65 %). Delež tistih, ki se popolnoma strinjajo (5. stopnja) s tezo je najvišji na območnih enotah Slovenj Gradec (37 %) in Tolmin (31 %).

7.2.4 Izboljšanje komunikacije med terenskimi gozdarji in lastniki gozdov

Izmed 421 terenskih gozdarjev, ki so odgovorili na tezo: *Komunikacija med mano in lastniki bi se lahko izboljšala*, je najvišji delež odgovorov (28,7 %) bil v 3. stopnji (slika 15). Kar pomeni, da so nekje v sredini, se pravi, da se niti ne strinjajo, niti da se strinjajo, s tem, da bi se komunikacija med njimi in lastniki lahko izboljšala. Delež odgovorov v 4. stopnji (25,9 %) in odgovorov v 2. stopnji (26,6 %), sta si dokaj podobna. Prav tako, ampak z malce večjim odstopanjem sta si podobna tudi deleža 5. stopnje (11,2 %) in 1. stopnje (7,6 %). Iz navedenega lahko rečemo, da so se odgovori porazdelili v neke vrsti normalni porazdelitvi.

Na območni enoti Bled je najvišji delež tistih terenskih gozdarjev (28 %), ki se popolnoma strinjajo, da bi se komunikacija z lastniki gozdov lahko izboljšala. Sledijo ji območne enote Novo Mesto in Slovenj Gradec s 19 % ter Kranj in Tolmin s vsak po 18 %. S to tezo se najbolj strinjajo (4. stopnja) na območnih enotah Postojna (45 %), Murska Sobota (40 %), Kočevje in Ljubljana (32 %).

Slika 15: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da bi se komunikacija med njimi in lastniki lahko izboljšala.

Najvišji delež tistih, ki se sploh ne strinjajo z navedeno tezo je na območni enoti Celje (17 %). Sledita ji območni enoti Novo Mesto in Maribor s 13 % terenskih gozdarjev, ki se sploh ne strinjajo, da bi se komunikacija med njimi in lastniki gozdov lahko izboljšala. Opazimo lahko tudi, da na območnih enotah Bled, Postojna in Murska Sobota ni bilo nobenega terenskega gozdarja, ki bi odgovoril, da se z navedeno tezo sploh ne strinja.

Odgovori 2. stopnje po Likertovi lestvici, ki še vedno pomenijo, da se z tezo ne strinjajo, ampak to nestrinjanje ni v tolikšni meri kot na 1. stopnji, imajo največji delež v območni enoti Brežice (45 %), s 30 % ji sledijo območne enote Nazarje, Slovenj Gradec in Sežana, s 29 % območne enote Kranj in Tolmin, s 28 % Postojna in Maribor ter s 27 % Ljubljana in Murska Sobota. Najmanjši delež odgovorov 2. stopnje je na območni enoti Novo Mesto (7 %).

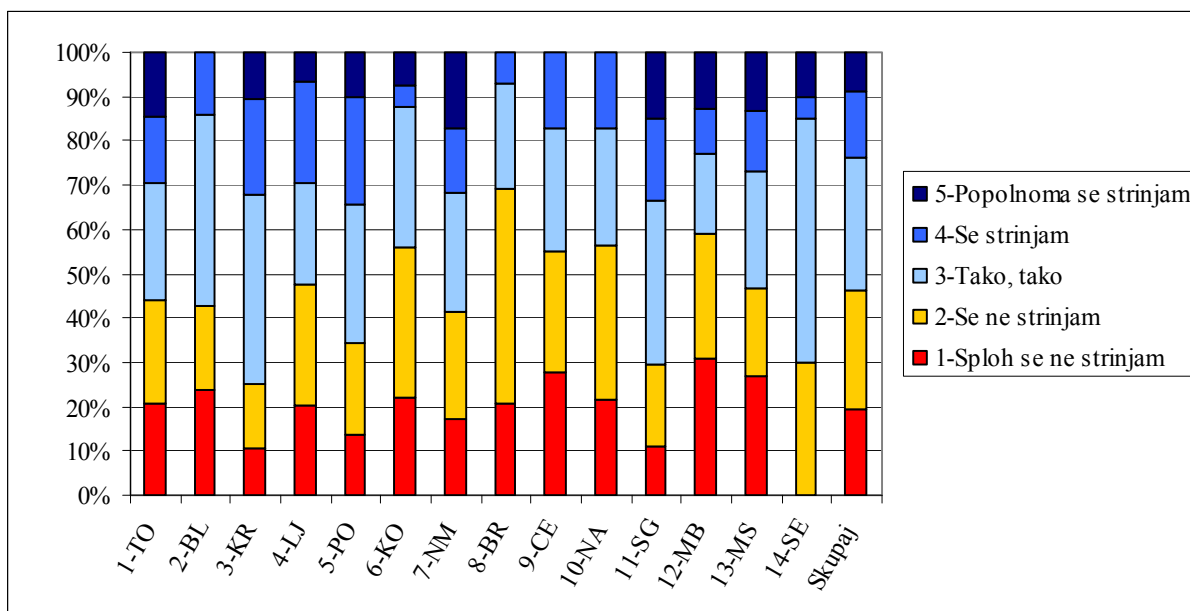
7.2.5 Poraba časa za delo z lastniki gozdov

Izmed 420 terenskih gozdarjev, ki so odgovorili na tezo: *Delo z lastniki gozdov mi vzame preveč časa in energije* (slika 16), se jih 8,8 % s tezo popolnoma strinja (5. stopnja), 14,8 % se jih strinja (4. stopnja) in 30,0 % se jih niti strinja, niti ne strinja (3. stopnja). S tezo se ne strinja (2. stopnja) 26,9 % terenskih gozdarjev in 19,5 % se jih sploh ne strinja s tezo, da jim delo z lastniki vzame preveč časa in energije.

Najvišji delež terenskih gozdarjev, ki se popolnoma ne strinjajo (1. stopnja) s tezo, da jim delo z lastniki vzame preveč časa in energije, je na območni enoti Maribor (31 %). Sledijo ji območne enote Celje (28 %), Murska Sobota (27 %), Bled (24 %) in Nazarje s 22 % terenskih gozdarjev. Na območni enoti Sežana ni bilo odgovora na tej stopnji.

Delež terenskih gozdarjev, ki se ne strinjajo (2. stopnja) z navedeno tezo, je najvišji na območnih enotah Brežice (48 %), Nazarje (35 %), Kočevje (34 %) in Sežana (30 %).

Najvišji delež terenskih gozdarjev, ki se s tezo, da jim delo z lastniki vzame preveč časa in energije, popolnoma strinjajo (5. stopnja), je na območni enoti Novo Mesto (17 %), sledijo ji Slovenj Gradec (15 %), Tolmin (15 %), Maribor (13 %) in Murska Sobota (13 %). V območnih enotah Bled, Brežice, Celje, in Nazarje se odgovor 5. stopnje ni pojavil.

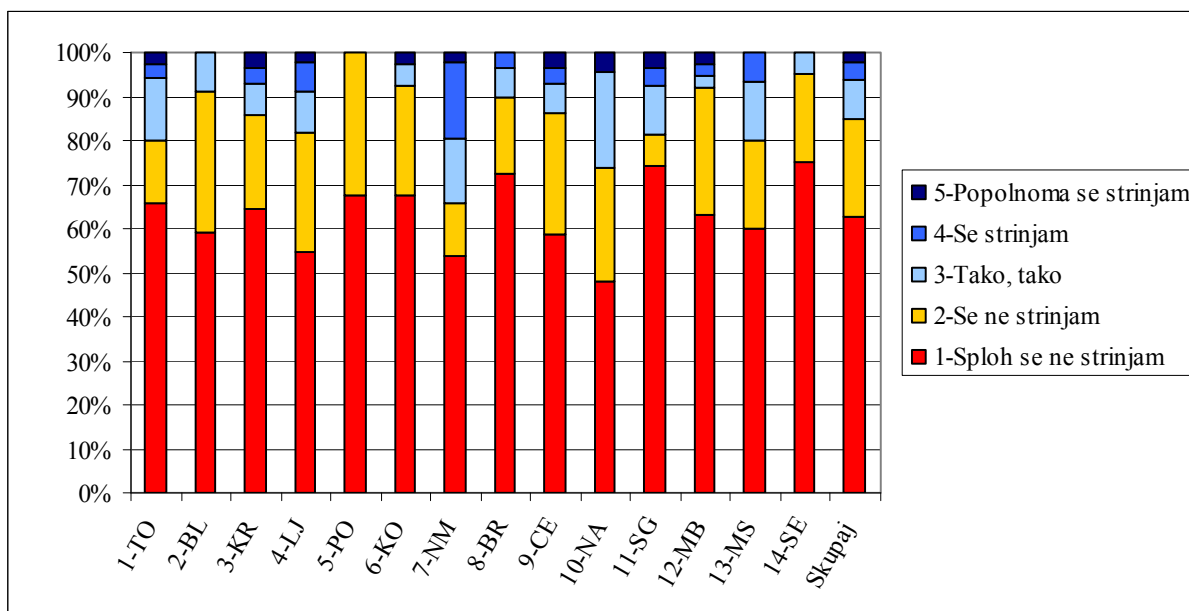
Slika 16: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da jim delo z lastniki vzame preveč časa in energije.

Tistih, ki se strinjajo (4. stopnja) z navedeno tezo, je največ na območni enoti Postojna (24 %), sledijo ji območne enote Ljubljana (23 %), Kranj (21 %), Celje (17 %) in Nazarje (17 %).

Odgovori, da se z izjavo niti ne strinjajo, niti strinjajo (3. stopnja), imajo najvišji delež na območni enoti Sežana (55 %), sledijo ji območne enote Bled (43 %), Kranj (43 %), Slovenj Gradec (37 %) in Kočevje (32 %).

7.2.6 Odzivnost gozdarjev in potrebe lastnikov gozdov

Od 422 terenskih gozdarjev, ki so odgovarjali na tezo: *Odzivnost gozdarjev je glede na potrebe lastnikov gozdov prepočasna*, se jih 62,8 % sploh ne strinja (1. stopnja) (slika 17). Ne strinja (2. stopnja) se jih 22,3 %, 8,8 % anketiranih pa je izbralo 3. stopnjo, se pravi da se niti ne strinjajo, niti da se strinjajo. Z navedeno tezo se popolnoma strinja (5. stopnja) 2,1 % terenskih gozdarjev, strinja (4. stopnja) pa se jih 4,0 %.

Slika 17: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da je njihova odzivnost glede na potrebe lastnikov prepočasna.

Najvišji delež terenskih gozdarjev, ki se strinjajo (4. in 5. stopnja skupaj) s tezo, da je njihova odzivnost prepočasna je v območni enoti Novo Mesto (19 %), sledi ji območna enota Ljubljana (9 %) in območni enoti Kranj ter Slovenj Gradec s 7 %. V območnih enotah Bled, Postojna in Sežana ni bilo odgovora 4. ali 5. stopnje, v območni enoti Postojna pa niti enega odgovora 3., 4. ali 5. stopnje.

Najvišji delež terenskih gozdarjev, ki se ne strinjajo (1. in 2. stopnja skupaj) je v območni enoti Postojna (100 %). V območni enoti Sežana je delež te vrste odgovorov dosegel 95 %. V vseh območnih enotah, razen območnih enot Novo Mesto in Nazarje, so ti deleži dosegli 80 % in več.

7.3 DELOVANJE ZGS NA PODROČJU POVEZOVANJA ZASEBNIH LASTNIKOV GOZDOV

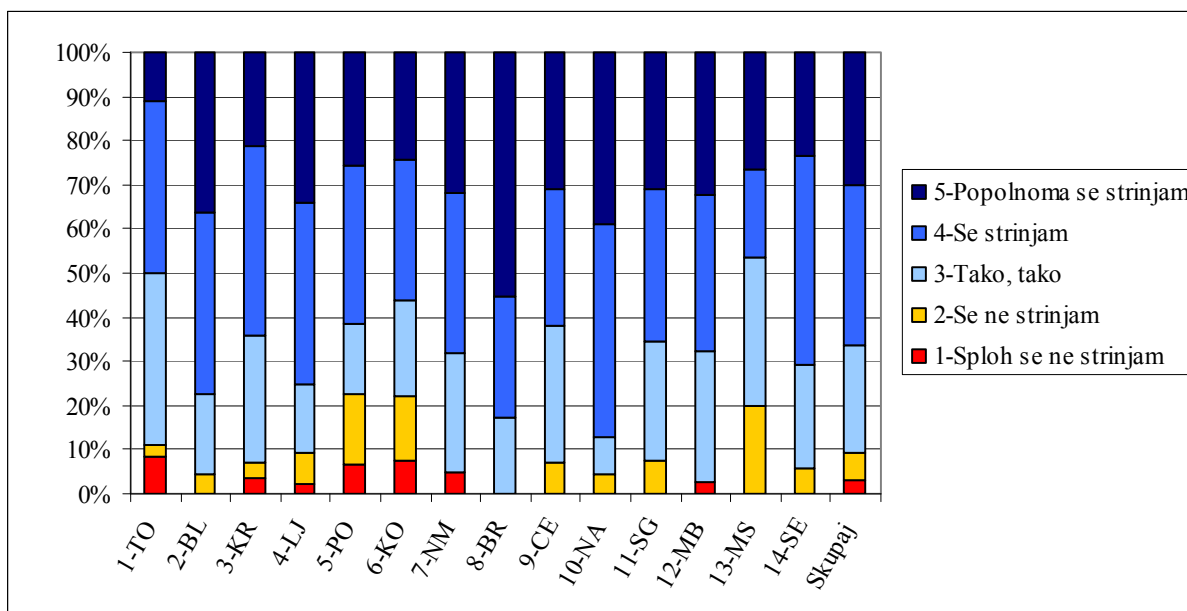
Anketiranim smo postavili nekaj vprašanj oz. tez, v katerih so morali oceniti razmere v svojem revirju oz. krajevni enoti, v zvezi s povezovanjem lastnikov gozdov. Rezultati so predstavljeni v grafikonih, ki prikazujejo skupno porazdelitev odgovorov in porazdelitev po območnih enotah.

Za oceno primernosti različnih oblik povezovanja lastnikov gozdov smo oblikovali 3 stopenjsko lestvico, pri kateri je stopnja 1 pomenila, da je ta oblika neprimerna, stopnja 2, da je ta oblika delno primerna in stopnja 3, da je to primerna oblika povezovanja lastnikov gozdov.

7.3.1 Povezovanje lastnikov je v interesu ZGS

Na postavljeno tezo je odgovorilo 422 terenskih gozdarjev, od tega se jih 30,1 % popolnoma strinja, da je povezovanje lastnikov v interesu ZGS, s tezo se strinja 36,5 %, 24,2 % pa se jih niti ne strinja, niti strinja. S postavljeno tezo se ne strinja 6,2 % terenskih gozdarjev, sploh pa se s tezo ne strinja 3,1 % vseh, ki so odgovarjali na to vprašanje (slika 18).

Najvišji delež terenskih gozdarjev, ki se strinjajo s tezo (4. in 5. stopnja skupaj) je na območnih enotah Nazarje (87 %) in Brežice (63 %), najmanjši pa v območnih enotah Murska Sobota (47 %) in Tolmin (50 %). Najvišji delež odgovorov samo 5. stopnje, to je da se popolnoma strinjajo z navedeno tezo, je na območni enoti Brežice (55 %).

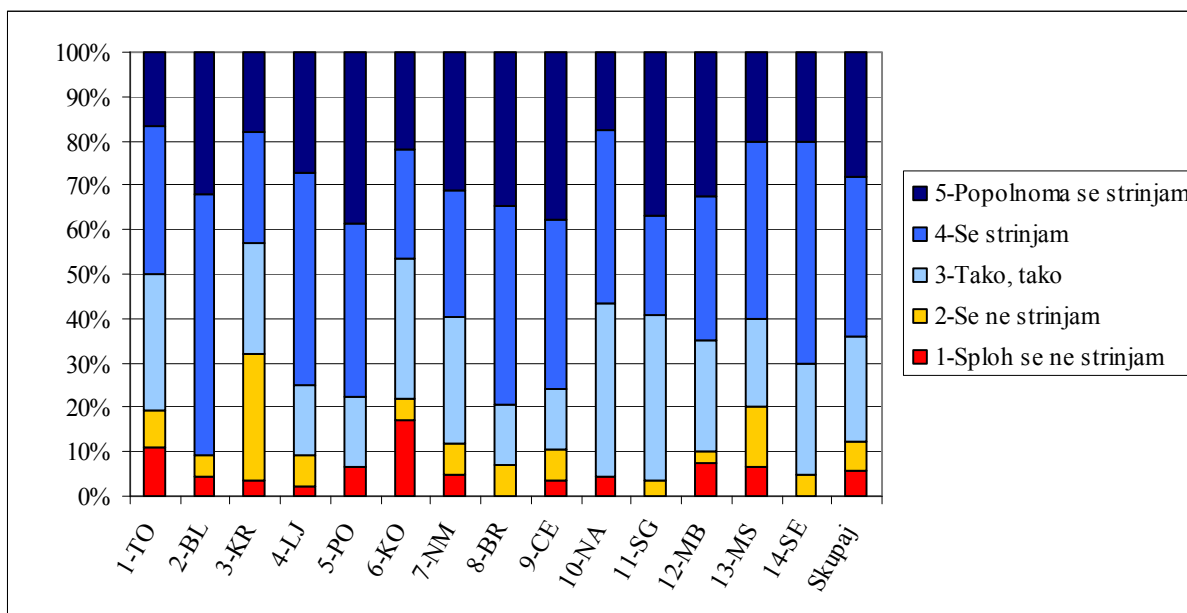
Slika 18: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da je povezovanje lastnikov v interesu ZGS.

Z navedeno tezo se sploh ne strinja 8 % terenskih gozdarjev v območni enoti Tolmin. To je tudi najvišji delež odgovorov te stopnje med vsemi območnimi enotami. Odgovori te stopnje pa se niso pojavili na območnih enotah Bled, Brežice, Celje, Nazarje, Slovenj Gradec, Murska Sobota in Sežana.

Nestrinjanje z navedeno tezo (1. in 2. stopnja skupaj) je najvišje na območni enoti Postojna s 23 %, sledijo ji območne enote Kočevje (22 %), Murska Sobota (20 %) in Tolmin (11 %). V območni enoti Brežice ni bilo odgovora na teh dveh stopnjah.

7.3.2 Povezovanje lastnikov bo olajšalo delo ZGS

Od 427 terenskih gozdarjev, ki so odgovarjali na to tezo, se z njo popolnoma strinja 27,9 % anketiranih, strinja 36,3 %, slaba četrtnina oz. 23,4 % pa se niti strinja, niti ne strinja. S tezo, da bo povezovanje lastnikov olajšalo delo ZGS se ne strinja 6,8 %, 5,6 % pa se sploh ne strinja s to tezo (slika 19).

Slika 19: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da bo povezovanje lastnikov olajšalo delo njihove organizacije.

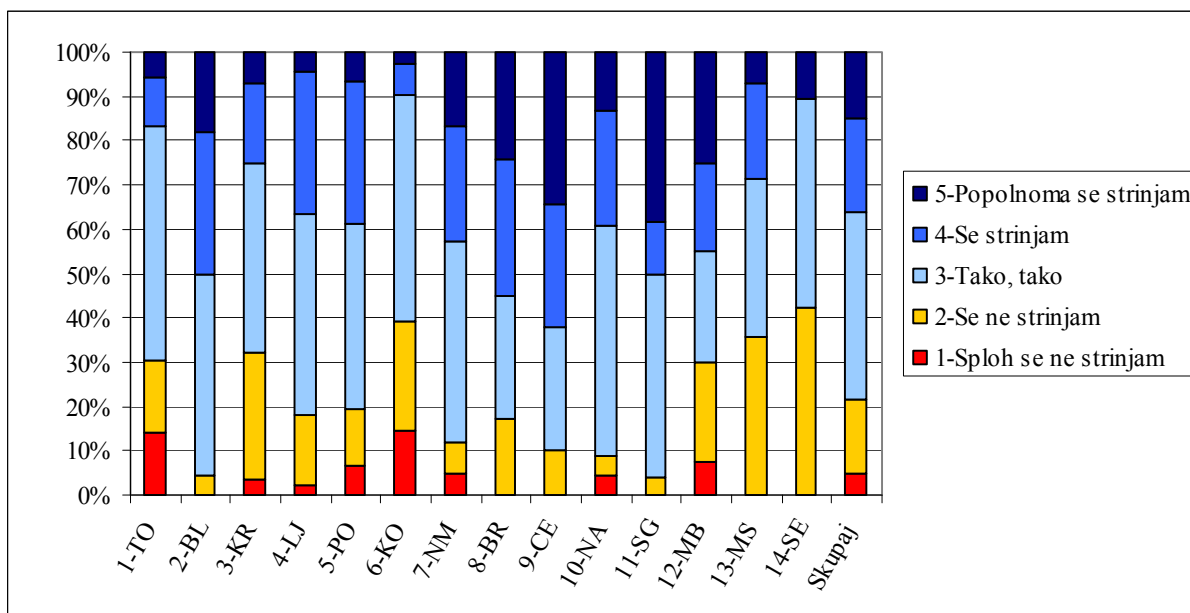
Med območnimi enotami je najvišji delež terenskih gozdarjev, ki se strinjajo (4. in 5. stopnja skupaj) s tezo, da bo povezovanje lastnikov olajšalo delo njihove organizacije, na območni enoti Bled (91 %). Visok delež gozdarjev, ki se strinjajo z navedeno tezo je tudi v območnih enotah Brežice (79 %), Postojna (77 %), Celje (76 %) in Ljubljana (75 %). Najnižji delež gozdarjev, ki se strinjajo z navedeno tezo je na območnih enotah Kranj (43 %) in Kočevje (46 %).

Na območnih enotah Brežice, Slovenj Gradec in Sežana nismo dobili odgovora 1. stopnje, se pravi da na teh enotah, ni nobenega, ki se z navedeno tezo sploh ne bi strinjal. Sicer pa je najvišji delež terenskih gozdarjev, ki se s tezo, da bi povezovanje lastnikov olajšalo delo njihove organizacije, sploh ne strinja, na območni enoti Kočevje (17 %), sledita ji območna enota Tolmin s 11 % in Maribor s 12 %.

Delež gozdarjev, ki se ne strinjajo (1. in 2. stopnja skupaj) z navedeno tezo je najvišji na območni enoti Kranj (33 %), sledijo ji območne enote Kočevje (22 %), Murska Sobota (20 %) in Tolmin (19 %).

7.3.3 Možnosti organiziranja in povezovanja lastnikov gozdov v lokalnih razmerah

Od 424 terenskih gozdarjev, ki so dogovarjali na postavljeno tezo: *Povezovanje lastnikov gozdov v naših – lokalnih razmerah je mogoče organizirati*, se z njo popolnoma strinja 14,9 %, strinja 21 % anketiranih, največ pa jih je izbralo odgovor 3. stopnje (42 %) (slika 20). S tezo, da je v njihovih lokalnih razmerah povezovanje lastnikov mogoče organizirati, se ne strinja 16,7 % od vseh, ki so odgovarjali na to vprašanje, 5,0 % pa se sploh ne strinja z navedeno tezo.

Slika 20: Odgovori terenskih gozdarjev na tezo, da je povezovanje v njihovih lokalnih razmerah mogoče organizirati.

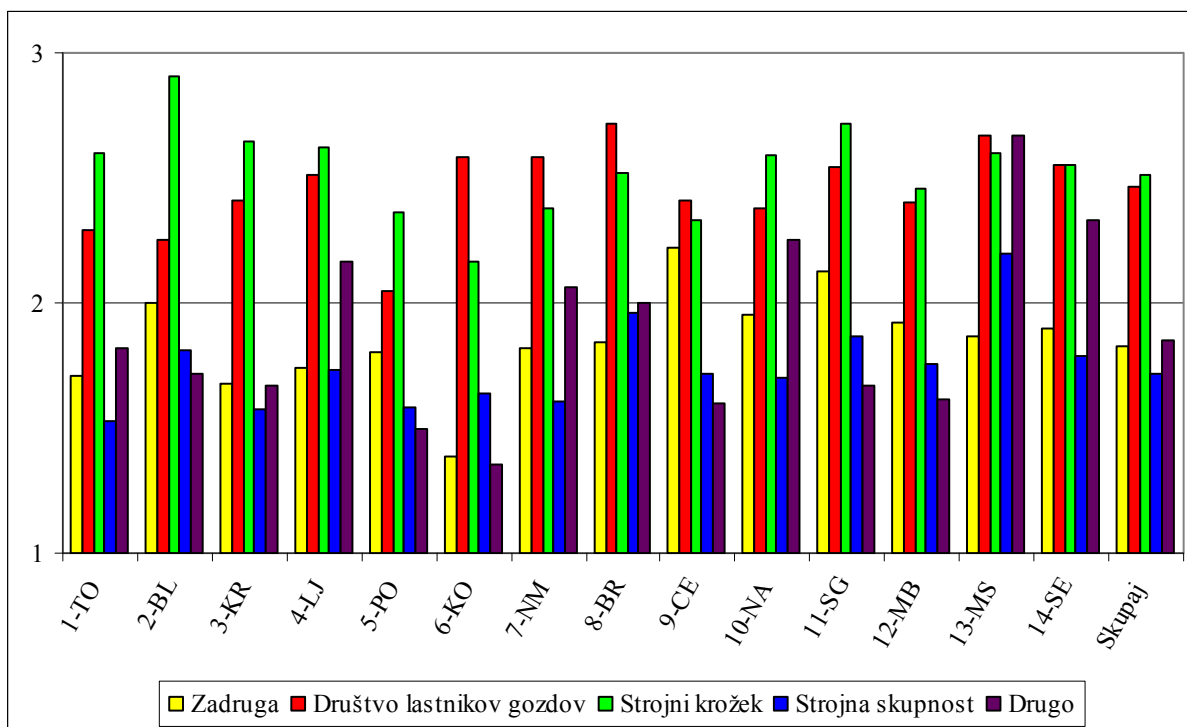
Najvišji delež gozdarjev, ki se strinjajo (4. in 5. stopnja skupaj), da je pri njihovih lokalnih razmerah mogoče organizirati povezovanje lastnikov gozdov, je na območnih enotah Celje (62 %), Brežice (55 %), Slovenj Gradec (50 %) in Bled (50 %). Najnižji deleži odgovorov teh dveh stopenj je na območnih enotah Kočevje (10 %) in Sežana (11 %).

Nestrinjanje (1. in 2. stopnja skupaj) s tem, da je v njihovih lokalnih mogoče organizirati povezovanje lastnikov gozdov, je najvišje v območnih enotah Sežana (42 %), Kočevje (39 %), Murska Sobota (36 %), Kranj (32 %) in Maribor (30 %).

7.3.4 Ocena primernosti različnih oblik povezovanja lastnikov gozdov iz vidika gospodarjenja z gozdovi

Anketirane smo v enem izmed vprašanj prosili, naj ocenijo primernost različnih oblik povezovanja lastnikov gozdov na njihovem področju iz vidika gospodarjenja z gozdovi. Oceniti so morali naslednje oblike povezovanja: zadruga, društvo lastnikov gozdov, strojni krožek (storitve s stroji), strojna skupnost (solastnina pri strojih) in druge oblike povezovanja lastnikov gozdov, ki so jih morali sami navesti in oceniti. Vsako obliko povezovanja lastnikov gozdov so ocenjevali na tri stopenjski lestvici, kjer je stopnja 1 pomenila, da je ta oblika neprimerna, stopnja 2, da je ta oblika delno primerna in stopnja 3, da je to primerna oblika povezovanja lastnikov gozdov.

Iz dobljenih odgovorov smo nato izračunali povprečne vrednosti in jih razvrstili po posameznih območnih enotah (slika 21).

Slika 21: Povprečne vrednosti odgovorov o primernosti različnih oblik povezovanja.

Za vsa območja skupaj vidimo, da je najvišjo povprečno oceno primernosti dobil strojni krožek (2,51), naslednja oblika na lestvici primernosti je društvo lastnikov gozdov (2,46), ostale oblike povezovanja so dosegle povprečne vrednosti okoli 1,8.

Če pogledamo po posameznih oblikah povezovanja lastnikov gozdov in kakšne vrednosti so dosegle na posameznih območnih enotah, lahko vidimo, da je zadruga, kot oblika povezovanja lastnikov gozdov dobila najvišjo povprečno oceno primernosti na območni enoti Celje (2,22), najnižjo pa na območni enoti Kočevje (1,39).

Društvo lastnikov gozdov kot oblika povezovanja lastnikov gozdov, je najvišjo povprečno oceno primernosti dobila na območni enoti Brežice (2,71), najnižjo povprečno oceno primernosti pa na območni enoti Postojna (2,04).

Strojni krožek (storitve s stroji) kot oblika povezovanja lastnikov gozdov, je najvišjo povprečno oceno primernosti dobila na območni enoti Bled (2,91), najnižjo povprečno oceno primernosti pa na območni enoti Kočevje (2,17).

Strojna skupnost (solastnina pri strojih) kot oblika povezovanja lastnikov gozdov, je najvišjo povprečno oceno primernosti dobila na območni enoti Murska Sobota (2,20), najnižjo povprečno oceno primernosti pa na območni enoti Tolmin (1,53).

Med drugimi oblikami povezovanja lastnikov gozdov, ki so jih lahko anketirani sami navedli (n=142 od 444) so se pojavile naslednje oblike: medsosedska pomoč, agrarna skupnost, študijski krožek, društvo za razvoj podeželja, seminarji in dopolnilna dejavnost. Najvišjo povprečno oceno primernosti so druge oblike povezovanja dobile na območni enoti Murska Sobota (2,67), najnižjo povprečno oceno primernosti pa na območni enoti Kočevje (1,36).

7.4 SODELOVANJE LASTNIKOV GOZDOV IN TERENSKIH GOZDARJEV, GLEDE NA NJIHOV SPOL, STAROST, AKTIVNOST V DRUŽBENEM ŽIVLJENJU IN POLOŽAJ REVIRJA GLEDE NA OBMOČJE ALPSKE KONVENCIIJE

Za ugotavljanje razlik med sodelovanjem terenskih gozdarjev in lastnikov gozdov smo terenske gozdarje razdelili v več razredov glede na to, katere parametre smo želeli primerjati med seboj. Tako smo jih razdelili v dva starostna razreda, glede na spol in glede na to ali je njihov revir v območju alpske konvencije.

Za testiranje razlik med razredi smo opravili neparametrični χ^2 test, ki primerja porazdelitve frekvenc po razredih. Za mejno vrednost statistične značilnosti (p) smo si postavili $p=0,10$ (10 % tveganje). Prav tako smo pri vsakem vprašanju, za vsak razred izračunali povprečne vrednosti in navedli število odgovorov.

7.4.1 Inovativnost in motiviranost revirnih gozdarjev do dela z lastniki gozdov, glede na starost revirnih gozdarjev

Pri ugotavljanju ali so mlajši revirni gozdarji bolj inovativni in motivirani do dela z lastniki gozdov, kakor njihovi starejši kolegi, smo jih razdelili v dva starostna razreda in sicer v razred do 35 let ter razred nad 35 let (preglednica 1). Kot kazalce njihove inovativnosti in motiviranosti smo uporabili njihove odgovore na štiri vprašanja (preglednica 1). Za vsako vprašanje posebej smo izračunali povprečne vrednosti odgovorov glede na starostni razred.

Preglednica 1: Odnos revirnih gozdarjev do dela z lastniki gozdov, glede na starost revirnih gozdarjev

	Z lastniki se dobro razumem	Lastniki upoštevajo moje nasvete in navodila	Komunikacija med mano in lastniki bi se lahko izboljšala	Delo z lastniki mi vzame preveč časa in energije
	Število odgovorov			
Do 35	80	80	80	80
Nad 35	343	343	342	342
	Povprečna vrednost			
Do 35	4,3750	3,9375	3,1375	2,5375
Nad 35	4,3440	3,9155	3,0585	2,7047
Vrednost χ^2	1,524 (df=4)	5,967 (df=3)	1,727 (df=4)	9,673 (df=4)
Vrednost p	0,822	0,113	0,786	0,046

Glede **razumevanja z lastniki** gozdov smo ugotovili, da razlike med starostnima razredoma **niso** statistično značilne ($\chi^2=1,524$, $df=4$, $p=0,822$). Povprečna vrednost pri starostnem razredu nad 35 let je 4,34, pri starostnem razredu do 35 let pa 4,38.

Pri testiranju razlik med starostnima razredoma, glede **upoštevanja nasvetov** in navodil revirnega, smo ugotovili, da so razlike sicer statistično **neznačilne** ($\chi^2=5,967$, $df=3$, $p=0,113$), kar pa je dokaj blizu meji 10 %. V tem primeru imamo le 3 stopinje prostosti, ker se med

možnimi odgovori na Likertovi lestvici od 1 do 5, odgovor 1 ni pojavil niti enkrat. Povprečna vrednost pri starostnem razredu nad 35 let je 3,92, pri starostnem razredu do 35 let pa 3,94.

Pri mnenju revirnih, da bi se lahko **komunikacija med njimi in lastniki lahko izboljšala**, smo ugotovili, da razlike med starostnima razredoma **niso statistično značilne** ($\chi^2=1,727$, $df=4$, $p=0,786$). Povprečna vrednost pri starostnem razredu nad 35 let je 3,06, pri starostnem razredu do 35 let pa 3,14.

Statistično **značilne razlike so se pokazale** pri testiranju razlik med starostnima razredoma, glede vprašanja ali **delo z lastniki revirnemu vzame preveč časa in energije** ($\chi^2=9,673$, $df=4$, $p=0,046$). Povprečna vrednost pri starostnem razredu nad 35 let je 2,70, pri starostnem razredu do 35 let pa 2,54.

7.4.2 Sodelovanje z lastniki gozdov glede na spol revirnega gozdarja

Za primerjavo, ali obstajajo razlike med terenskimi gozdarji in gozdarkami, pri sodelovanju z lastniki gozdov, smo jih razdelili v dva razreda glede na spol (preglednica 2 in preglednica 3). Kot vidimo je na vprašanja v anketi odgovarjalo 14 žensk, število moških pa rahlo niha (od 413 do 417), ker niso vsi moški odgovarjali na vsa vprašanja. Da bi ugotovili razlike med spoloma pri sodelovanju z lastniki gozdov, smo primerjali njihove odgovore na osem vprašanj, ki jih vidimo v preglednicah 2 in 3.

Preglednica 2: Sodelovanje z lastniki gozdov glede na spol revirnega gozdarja, prva polovica vprašanj

	Z lastniki se dobro razumem	Lastniki upoštevajo moje nasvete in navodila	Komunikacija med mano in lastniki bi se lahko izboljšala	Delo z lastniki mi vzame preveč časa in energije
Število odgovorov				
Moški	414	414	413	413
Ženske	14	14	14	14
Povprečna vrednost				
Moški	4,3454	3,9130	3,0726	2,6877
Ženske	4,2857	3,9286	3,2143	2,2857
Vrednost χ^2	9,449 (df=4)	0,195 (df=4)	2,637 (df=4)	1,943 (df=4)
Vrednost p	0,051	0,996	0,620	0,746

Preglednica 3: Sodelovanje z lastniki gozdov glede na spol revirnega gozdarja, druga polovica vprašanj

	Kakovost dela v zasebnih gozdovih se slabša	Odzivnost gozdarjev je glede na potrebe lastnikov prepočasna	Delo z lastniki gozdov je enako pomembno kot delo z gozdovi samimi (načrtovanje)	Gozdarji poznamo interese lastnikov gozdov
Število odgovorov				
Moški	417	416	416	415
Ženske	14	14	14	14
Povprečna vrednost				
Moški	2,2734	1,6154	4,3774	4,1952
Ženske	2,3571	1,2143	4,7143	4,1429
Vrednost χ^2	2,153 (df=4)	2,727 (df=4)	2,223 (df=4)	0,763 (df=4)
Vrednost p	0,708	0,605	0,695	0,943

Le pri vprašanju, kako dobro se razumejo z lastniki gozdov, smo ugotovili, da so razlike med odgovori spolov statistično značilne ($\chi^2=9,449$, $df=4$, $p=0,051$). Povprečna vrednost pri moških 4,35, pri ženskah pa 4,29.

Vsa ostala testiranja porazdelitev frekvenc po razredih na vprašanja, ki smo jih analizirali niso pokazala statistično značilnih razlik (preglednica 2 in preglednica 3).

7.4.3 Sodelovanje z lastniki gozdov glede na območje alpske konvencije

Za primerjavo, ali obstajajo razlike v sodelovanju terenskih gozdarjev in lastniki gozdov glede na to, ali je revir v območju alpske konvencije, smo naredili tri razrede in sicer:

1. razred: revir je v celoti v območju alpske konvencije
2. razred: revir je delno v območju alpske konvencije
3. razred: revir je v celoti izven območja alpske konvencije

Za pokazatelje sodelovanja smo vzeli osem vprašanj (preglednica 4 in preglednica 5).

Preglednica 4: Sodelovanje z lastniki gozdov glede na območje alpske konvencije, prva polovica vprašanj

	Z lastniki se dobro razumem	Lastniki upoštevajo moje nasvete in navodila	Komunikacija med mano in lastniki bi se lahko izboljšala	Delo z lastniki mi vzame preveč časa in energije
Število odgovorov				
1-v celoti v območju	135	135	135	134
2-delno v območju	18	18	18	18
3-v celoti izven	248	248	247	248
Povprečna vrednost				
1-v celoti v območju	4,422	3,948	3,089	2,724
2-delno v območju	4,444	3,889	3,389	3,056
3-v celoti izven	4,315	3,911	3,028	2,641
Vrednost χ^2	7,755 (df=8)	8,166 (df=8)	7,427 (df=8)	6,597 (df=8)
Vrednost p	0,458	0,417	0,491	0,581

Po številu odgovorov po razredih vidimo, da je največ terenskih gozdarjev, katerih je revir v celoti izven območja alpske konvencije (od 247 do 250), sledijo jim revirji, ki so v celoti v območju alpske konvencije (od 134 do 136), najmanj pa je revirjev, ki so delno v območju alpske konvencije (od 17 do 18).

Preglednica 5: Sodelovanje z lastniki gozdov glede na območje alpske konvencije, druga polovica vprašanj

	Kakovost dela v zasebnih gozdovih se slabša	Odzivnost gozdarjev je glede na potrebe lastnikov prepočasna	Delo z lastniki gozdov je enako pomembno kot delo z gozdovi samimi (načrtovanje)	Gozdarji poznamo interese lastnikov gozdov
Število odgovorov				
1-v celoti v območju	136	136	135	134
2-delno v območju	18	17	18	18
3-v celoti izven	250	250	250	250
Povprečna vrednost				
1-v celoti v območju	2,338	1,596	4,519	4,157
2-delno v območju	2,833	1,647	4,778	4,444
3-v celoti izven	2,264	1,664	4,308	4,221
Vrednost χ^2	8,772 (df=8)	12,188 (df=8)	9,749 (df=8)	4,468 (df=8)
Vrednost p	0,362	0,143	0,283	0,813

Iz rezultatov posameznih testiranj (preglednica 4 in preglednica 5), lahko vidimo, da prav pri nobenem vprašanju ni statistično značilnih razlik. Še »najbolj« statistično različni odgovori so pri tezi, da je odzivnost gozdarjev glede na potrebe lastnikov prepočasna ($\chi^2=12,188$, $df=8$, $p=0,143$).

7.4.4 Sodelovanje terenskih gozdarjev in lastnikov gozdov glede na angažiranost terenskih gozdarjev v družbenem življenju (društvih ipd.)

Za potrebe analize rezultatov sodelovanja terenskih gozdarjev in lastnikov gozdov, glede na aktivnost terenskih gozdarjev v družbenem življenju, smo oblikovali tri razrede:

1. razred: anketirani ni aktiven član nobenega društva oz. organizacije
2. razred: anketirani je aktiven član od 1 do 3 društev oz. organizacij
3. razred: anketirani je aktiven član 4 ali več društev oz. organizacij

Za pokazatelje sodelovanja smo vzeli osem vprašanj (preglednica 6 in preglednica 7)).

Preglednica 6: Sodelovanje terenskih gozdarjev in lastnikov gozdov glede na angažiranost terenskih gozdarjev v družbenem življenju, prva polovica vprašanj

	Z lastniki se dobro razumem	Lastniki upoštevajo moje nasvete in navodila	Komunikacija med mano in lastniki bi se lahko izboljšala	Delo z lastniki mi vzame preveč časa in energije
Število odgovorov				
0	39	39	39	39
1-3	315	315	314	314
4+	77	77	77	77
Povprečna vrednost				
0	4,3590	3,9744	3,2564	2,7436
1-3	4,3238	3,8921	3,0637	2,6624
4+	4,4156	3,9870	3,0000	2,7143
Vrednost χ^2	10,286 (df=8)	13,588 (df=8)	2,747 (df=8)	3,546 (df=8)
Vrednost p	0,246	0,093	0,949	0,896

Preglednica 7: Sodelovanje terenskih gozdarjev in lastnikov gozdov glede na angažiranost terenskih gozdarjev v družbenem življenju, druga polovica vprašanj

	Kakovost dela v zasebnih gozdovih se slabša	Odzivnost gozdarjev je glede na potrebe lastnikov prepočasna	Delo z lastniki gozdov je enako pomembno kot delo z gozdovi samimi (načrtovanje)	Gozdarji poznamo interese lastnikov gozdov
Število odgovorov				
0	39	39	39	39
1-3	317	316	317	316
4+	78	78	77	77
Povprečna vrednost				
0	2,0256	1,5128	4,3846	3,9231
1-3	2,3091	1,5886	4,4038	4,1930
4+	2,2949	1,6923	4,3377	4,3377
Vrednost χ^2	3,370 (df=8)	9,287 (df=8)	5,808 (df=8)	15,760 (df=8)
Vrednost p	0,909	0,319	0,669	0,046

Največ terenskih gozdarjev (od 314 do 317) je v 2. razredu, torej so aktivni člani enega, dveh ali treh društev oz. organizacij. Tistih, ki so aktivni člani štirih ali več društev oz. organizacij (3. razred) je 77 oz. 78. Terenskih gozdarjev, ki niso v nobenem društvu oz. organizaciji (1. razred) je 39.

Statistično značilne razlike so se pokazale pri dveh testiranjih. Pri testiranju razlik med porazdelitvami frekvenc po razredih pri tezi, da lastniki upoštevajo nasvete in navodila terenskih gozdarjev ($\chi^2=13,588$, $df=8$, $p=0,093$) in pri tezi da terenski gozdarji poznajo interese lastnikov gozdov ($\chi^2=15,760$, $df=8$, $p=0,046$).

Pri vseh ostalih testiranjih porazdelitev frekvenc po razredih nismo dobili statistično značilnih razlik.

8 RAZPRAVA IN SKLEPI

V naši raziskavi je sodelovalo 444 terenskih gozdarjev. Prav zaradi tega smo dobili zelo širok spekter odgovorov in vrsto najrazličnejših pogledov. Da bi iz te množice mnenj oblikovali povprečje oz. nekakšno kolektivno zavest je nemogoče in nesmiselno. Cilj naše raziskave ni izdelati psihološkega profila terenskih gozdarjev, za to kot prvo nismo usposobljeni, kot drugo pa se zavedamo, da vsak predstavlja individuum zase. Se pa je med razmišljanjem iz katerih perspektiv bi bilo najbolje predstaviti odnos terenskih gozdarjev do lastnikov gozdov, porajalo mnogo idej in zamisli. Anketa je dala obilico podatkov, ki jih je bilo potrebno ovrednotiti in interpretirati. Osebnostne karakteristike (spol, starost, OE, ipd.) anketiranih so se pokazale kot nepogrešljiv podatek pri oblikovanju različnih razredov.

Interakcije terenskih gozdarjev z lastniki gozdov so nekaj vsakdanjega in nujnega. Rezultati naše raziskave kažejo, da imajo terenski gozdarji v povprečju 2,9 stikov z lastniki gozdov na dan (slika 12). To povprečje niha od območne enote do območne enote. Več stikov z lastniki gozdov imajo v območnih enotah, ki imajo veliko gozdov v zasebni in malo v javni lasti. Velja tudi obratno, da imajo manj stikov v območnih enotah z manj gozdovi v zasebni in več v javni lasti. Največ stikov z lastniki gozdov imajo v območni enoti Murska Sobota (4,4), najmanj pa v območni enoti Kočevje (1,7). Pri oblikovanju Standardov za opravljanje nalog gozdarske službe (Medved, 2002) so opravili analizo porabe delovnega časa. Ugotovili so, da terenski gozdarji porabijo povprečno 122 delovnih ur oz. 7,0 % delovnega časa za stike z lastniki gozdov in javnostmi.

Starost je nemalokrat odločilen dejavnik pri dojemljanju stvari. Z leti človek pridobi izkušnje in si na podlagi teh lažje oblikuje sliko stvarnosti. Povprečna starost anketiranih je bila 42 let. Ena izmed naših delovnih hipotez se je glasila: *Mlajši terenski gozdarji so bolj inovativni in motivirani do dela z lastniki gozdov, kakor njihovi starejši kolegi.* Da bi lahko preverili ali hipoteza drži, smo oblikovali dva starostna razreda. Mlajše terenske gozdarje smo uvrstili v razred do 35 let in starejše v razred nad 35 let (preglednica 1). Ugotovili smo, da so se

statistično značilne razlike pokazale le pri tezi: *Delo z lastniki revirnemu vzame preveč časa in energije* ($\chi^2=9,673$, $df=4$, $p=0,046$). Povprečna vrednost odgovorov starejših terenskih gozdarjev je 2,70, mlajših pa 2,54. Razlika v povprečni vrednosti sicer ni velika, nam pa v kombinaciji s neparametričnim testom nakaže, da mlajši revirni ne porabijo toliko časa in energije za delo z lastniki, kakor njihovi starejši kolegi. Pri vseh ostalih tezah, ki se tičejo razumevanja z lastniki, upoštevanja navodil in izboljšanja komunikacije, ne opazimo statistično značilnih razlik med mlajšimi in starejšim terenskimi gozdarji. Iz vsega navedenega lahko ugotovimo, da je merjenje motiviranosti in še posebej inovativnosti zelo težko definirati. Vseeno lahko rečemo, da so mlajši terenski gozdarji v primerjavi s starejšimi do neke mere bolj motivirani in inovativni do dela z lastniki gozdov, saj njihovo mnenje o porabi časa in energije ni tako kritično.

Za gozdarstvo je dolgo veljalo, da je v domeni moškega spola. Zadnjih par desetletij pa se izkazujejo drugačni trendi. Smo končno v času, ko je enakost žensk in moških temelj človeškega dostojanstva in demokracije, osnovno načelo prava Evropske skupnosti, ustav in predpisov držav članic EU ter mednarodnih in evropskih konvencij. Če pogledamo razmerje v spolu pri vpisu na fakulteto, opazimo da delež žensk strmo narašča. To pomeni, da bo tudi delež terenskih gozdark prej ali slej začel naraščati. V naši anketi je sodelovalo 14 terenskih gozdark, kar predstavlja 3,2 % anketiranih. V delovni hipotezi smo predpostavljali: *Ženske med terenskimi gozdarji imajo večje probleme pri delu z lastniki gozdov, kakor moški terenski gozdarji*. Oblikovali smo dva razreda glede na spol in opravili vrsto primerjav in testov (preglednica 2 in preglednica 3). Statistično značilne razlike ($\chi^2=9,449$, $df=4$, $p=0,051$), so se pokazale le pri tezi: *Z lastniki se dobro razumem*. Povprečna vrednost odgovorov na Likertovi 5. stopenjski lestvici je pri moških 4,35, pri ženskah 4,29. Moški terenski gozdarji se bolj strinjajo z navedeno tezo, kakor ženske. Pri testiranju ostalih tez nismo pri nobeni dobili statistično značilnih razlik. Iz vsega navedenega lahko zaključimo, da med obema spoloma terenskih gozdarjev ni razlik pri sodelovanju z lastniki gozdov oz. lahko ovržemo postavljeno hipotezo.

Konvencija za varstvo Alp (Alpska konvencija) je krovna konvencija, ki je bila zamišljena za ohranjanje naravnega alpskega ekosistema in za promocijo trajnostnega razvoja v tem prostoru, obenem pa za zaščito gospodarskih in kulturnih interesov prebivalcev, ki živijo v državah pogodbenicah. Iz številnih razlogov je ta prostor obenem izredno pomemben tudi za regije izven njega, ne nazadnje zaradi zgodovinske prometne povezave med Alpami in drugimi predeli. V večletnem programu dela Alpske konference 2005 – 2010 so si članice zadale vrsto nalog. Med njimi je velik poudarek na interdisciplinarnih nalogah. Poudarek je predvsem na informiranju in komunikaciji, opazovanju in razumevanju in izmenjavi izkušenj. Na območju konvencije poteka mnogo projektov, eden izmed njih je Interreg III B projekt KnowForAlp, katerega cilj je povezati vse države v alpskem prostoru z namenom izmenjave znanja in izkušenj v gozdarstvu in zagotoviti neoviran dostop do potrebnih informacij vsem zainteresiranim. Na podlagi teh informacij in dejstva, da alpska konvencija obstaja in deluje od novembra 1991, smo postavili delovno hipotezo: *Terenski gozdarji na območju Alpske konvencije lažje in boljše sodelujejo z lastniki gozdov. Za preverjanje te hipoteze smo oblikovali tri razrede, med katerimi smo s pomočjo neparametričnega χ^2 testa iskali statistične razlike v strukturi odgovorov (preglednica 4 in preglednica 5). Opravljeni test ni prav pri nobeni testirani tezi oz. vprašanju pokazal statistično pomembnih razlik med tremi razredi (območji). Hipotezo lahko zavrnemo in sklepamo, da terenski gozdarji, katerih revir je v celoti oz. delno v območju Alpske konvencije, z lastniki gozdov prav nič lažje in boljše sodelujejo kakor njihovi kolegi, katerih revir je izven območja Alpske konvencije. Tega dejstva seveda ne smemo razumeti kot kritiko delovanja Konvencije za varstvo Alp. Radi bi le izpostavili, da bo potrebno še veliko časa in truda, da se bomo približali ciljem konvencije. Kakor tudi sami navajajo v večletnem programu 2005-2010: »Po dolgih letih, ko se v javnosti o Alpski konvenciji ni veliko slišalo, so zdaj pričakovanja toliko večja. V alpskem in nealpskem prostoru je treba k sodelovanju na ustrezen način pritegniti politiko, strokovne kroge in javnost. Komunikacijska strategija predvideva širok obseg aktivnosti in (promocijskih) gradiv ter različnih možnosti sodelovanja.«*

V raziskavi nas je zanimalo ali obstaja povezava med angažiranostjo terenskih gozdarjev v družabnem življenju in sodelovanjem z lastniki gozdov. Sam pojem angažiranosti oz.

aktivnosti v družabnem življenju je bilo precej težko definirati, še težje pa je takšno stvar izmeriti. Kakor list ni enak listu, tako je tudi pri ljudeh. Vemo, da ima vsak drugačne socialne, karakterne in delovne lastnosti oz. navade. Nekateri smo izredno družabni in odprti za nova prijateljstva, drugi ravno obratno. Eni zopet strogo ločujemo delovni čas in prosti čas, pri drugih se vse prepleta in tudi izven delovnega časa pogosto razmišljamo oz. smo aktivni na področjih, ki so posredno ali neposredno povezani z našim delom. Samo zadevo smo zato kar precej poenostavili. Kot merilo aktivnosti v družabnem življenju smo vzeli število društev v katerih so anketirani aktivni člani. Naša delovna hipoteza se je glasila: *Revirni gozdarji, ki so aktivnejši v družbenem življenju (člani raznih društev, lovske družine, imajo manj problemov pri delu z lastniki gozdov.* Oblikovali smo tri razrede glede na število društev v katerih so terenski gozdarji včlanjeni (preglednica 6 in preglednica 7) in testirali ali obstajajo statistično značilne razlike v strukturi odgovorov po posameznih tezah. Ugotovili smo, da obstajajo statistično značilne razlike med terenskimi gozdarji, ki niso v člani nobenega društva, ki so člani enega do treh društev in tistih, ki so člani štirih ali več društev. Razlike so se pokazale pri tezah: *Lastniki upoštevajo moje nasvete in navodila* ($\chi^2=13,588$, $df=8$, $p=0,093$) in *Gozdarji poznamo interese lastnikov gozdov* ($\chi^2=15,760$, $df=8$, $p=0,046$). Iz povprečnih vrednosti pri posamezni tezi lahko razberemo, da terenski gozdarji, ki so aktivni člani v štirih ali več društvih (4,34), menijo da bolje poznajo interese lastnikov gozdov, kakor njihovi kolegi, ki so aktivni v enem do treh društvih (4,19) ali v nobenem (3,92). Prav tako je pri mnenju o upoštevanju njihovih nasvetov in navodil, kjer imajo najboljše mnenje tisti, ki so člani štirih ali več društev (3,99), vendar imajo tisti, ki niso člani nobenega društva višje mnenje (3,97), kakor kolegi, ki so člani enega do treh društev (3,89). Iz navedenega lahko sklepamo, da obstajajo razlike med sodelovanjem z lastniki gozdov in aktivnostjo v družabnem življenju, ampak ne moremo reči da imajo aktivnejši terenski gozdarji manj problem z lastniki gozdov in s tem potrditi delovne hipoteze. Zavedati se moramo da je pri stikih terenskih gozdarjev in lastnikov gozdov množica dejavnikov, ki vplivajo na kakovost teh interakcij. Terenski gozdarji morajo kot zaposleni v instituciji, ki je zasnovana kot javni zavod, v prvi vrsti izpolnjevati predpisane naloge in zagotavljati uresničevanje javnih vlog gozdov z interesi lastnikov. Kako so uspešni pri izpolnjevanju teh nalog oz. kako se znajdejo v najrazličnejših

možnih situacijah je seveda odvisno od njih samih. Vsekakor pa imajo tisti, ki jim delo z ljudmi ne predstavlja problem in ki so bolj odprte sorte, določeno prednost pred tistimi, ki so mislili, da bodo kot gozdarji delali predvsem ali samo z gozdom.

Uspešno izpolnjevanje vseh delovnih nalog in opravljanje svetovanja, ki je namenjeno predvsem lastnikom gozdov, je marsikdaj težko usklajevati. Poznamo več pristopov in oblik svetovanja gozdarjev. Osnovni namen svetovanja je reševanje specifičnih problemov in hkrati strokovno usmerjanje pri gospodarjenju z gozdom. Kakor lahko vidimo v vsakoletnih Poročilih o delu ZGS, se mnogo usmeritev iz NGP že uspešno izvaja, ampak bi bilo potrebno delo na nekaterih področjih še intenzivirati. Ob tej poplavi usmeritev, navodil in ukrepov smo v naši raziskavi terenskim gozdarjem, ki imajo dnevni stik z lastniki gozdov in so v prenesenem pomenu v nekakšni prvi bojni črti, zastavili tezo: *Odzivnost gozdarjev je glede na potrebe lastnikov gozdov prepočasna*. Kar 85 % anketiranih se s tezo ne strinja, slabih 9 % je neopredeljenih in le 6 % se s tezo strinja (slika 17). Se pravi, da je večina terenskih gozdarjev mnenja, da je njihova odzivnost glede na potrebe lastnikov dovolj hitra. V Sloveniji imamo nekaj čez 300.000 lastnikov gozdov in še skoraj enkrat toliko solastnikov, terenskih gozdarjev pa dobrih 400. Marsikje zasledimo podatke kako majhen je interes lastnikov za gospodarjenje, kako lastniki niso zadostno informirani in podobne negativne kazalce. Poraja se vprašanje ali bi bila odzivnost terenskih gozdarjev, ob večji informiranosti in povečanem interesu za gospodarjenje, še vedno dovolj hitra? Smo v nekakšnem precepu, na eni strani želimo pri lastnikih vzpodbuditi interes za gospodarjenje, jih usposobiti in opremiti, pozabljamo pa na terenskega gozdarja, ki bo moral te povečane potrebe lastnikov uspešno in pravočasno zadovoljevati.

Združevanje lastnikov gozdov se je pokazalo kot dobra metoda doseganja učinkovitejšega gospodarjenja v zasebnih gozdovih. Različne oblike združenj predstavljajo lastnikom gozdov vrsto prednosti in ugodnosti. Člani so boljše informirani, boljše poznajo lesni trg na katerem v nekaterih primerih že tudi nastopajo skupaj, izkazujejo večje zanimanje za usposabljanje in imajo večje uspehe pri pridobivanju sredstev. Zavod za gozdove ima vrsto prednosti pri

razvoju združevanja lastnikov gozdov. Ena izmed poglavitnih prednosti je dobro razvita mreža terenskih gozdarjev in velika baza uporabnih podatkov. Kljub temu, da je delo terenskih gozdarjev pri ustanavljanju in nadaljnjem delovanju društev ključnega pomena, je to delo v celoti prostovoljno in neplačano. V raziskavi smo terenskim gozdarjem zastavili vprašanje v katerem so ocenili katera oblika združevanja lastnikov gozdov bi bila v njihovih lokalnih razmerah najprimernejša (slika 21). Na območju celotne Slovenije je najvišjo oceno primernosti dobil strojni krožek (2,5), le malenkost za njim pa društva lastnikov gozdov (2,4). Tudi v večini območnih enot so terenski gozdarji najbolj naklonjeni strojnemu krožku in društvu lastnikov gozdov. Zanimivo je da se 68 % anketiranih strinja, da je povezovanje lastnikov gozdov v interesu ZGS (slika 18), malenkost manj, a še vedno visoko (64 %) anketiranih se strinja, da bo povezovanje lastnikov olajšalo njihovo delo (slika 19). So pa terenski gozdarji bolj skeptični glede možnosti organiziranja povezovanja lastnikov, saj se jih le 36 % strinja, da je možno organizirati povezovanje v njihovih lokalnih razmerah (slika 20).

Odnos lastnikov do določenih vrednot v zvezi z gozdom lahko služi kot pripomoček pri ustvarjanju predstave o lastnikih in njihovih interesih. Po mnenju terenskih gozdarjev materialne koristi gozda predstavljajo lastnikom najpomembnejšo vrednoto (slika 10). Da lastniki vidijo gozd kot bistveno sestavino zdravega okolja, je mnenja dobra polovica terenskih gozdarjev (slika 11). Najmanj pomembna vrednota po mnenju terenskih gozdarjev je da lastnina gozda lastnikom prinaša ugled (slika 9). Pomembnost določenih vrednot po posameznih območnih enotah se razlikuje od povprečja za Slovenijo. To je bilo tudi pričakovati zaradi raznolikosti in specifičnosti posameznih območnih enot. Tako lahko v območnih enotah Slovenj Gradec in Nazarje opazimo, da so materialne koristi in lastnina gozda pomembnejši vrednoti, kakor zdravo okolje. To gre verjetno pripisati dejstvu, da sta to eni izmed najbolj gozdnatih območnih enot in prevladujoči zasebni lastniški strukturi. Zaradi visoke gozdnatosti predstavlja gozd kot bistvena sestavina zdravega okolja samoumevno vrednoto, ki pa ni cenjena kakor v območnih enotah z nižjimi deleži gozdnatosti oz. z višjimi deleži urbanih in suburbanih območij. Zaradi dokaj ugodne lastniške strukture, kjer še imamo velike in nerazdrobljene posesti in visokega deleža lastnikov odvisnih od gozda, pa materialne

koristi in ugled predstavljata zelo pomembno vrednoto. Na drugi strani oz. v območnih enotah, kjer je gozdna posest precej bolj razdrobljena (npr. OE Murska Sobota) pa vidimo, da materialne koristi in ugled zaradi lastnine ne predstavljata tako pomembni vrednoti. S predstavo, katere vrednote so pomembne in katere so manj pomembne na posameznih območnih enotah, lahko vidimo kje bi bilo potrebno mnenje o določenih vrednotah izboljšati oz. tam kjer so določene vrednote visoke, to izkoristiti pri intenziviranju gospodarjenja.

Zanimivi so rezultati glede razumevanja terenskih gozdarjev z lastniki gozdov, saj jih je kar 93 % mnenja, da se z lastniki dobro razume (slika 13). Tudi delež gozdarjev, ki menijo, da lastniki upoštevajo njihove nasvete in navodila je dokaj visok (77 %) (slika 14). Glede izboljšanja komunikacije med terenskimi gozdarji in lastniki gozdov, pa imajo terenski gozdarji deljeno mnenje. Približno tretjina jih meni, da komunikacije ni potrebno izboljšati, tretjina, da je komunikacijo potrebno izboljšati in tretjina jih je neodločenih (slika 15). Iz tega lahko vidimo, da je na področju komuniciranja med terenskimi gozdarji in lastniki gozdov, še precej odprtih možnosti za izboljšanje. Komunikacija je orodje in način sporazumevanja. Če simboli, besede ali znanja eni strani v procesu komuniciranja niso razumljivi ali pa si jih ena stran napačno tolmači, pride do prekinitve komunikacijskega toka in do nerazumevanja. Nerazumevanje pa povzroča spore in stres. Najuspešnejša komunikacija se odvija na stopnji empatije. Empatija je zmožnost posameznika, da zazna in razume občutja in razmišljanja druge osebe, vendar se z njo ne poistoveti. Tudi tega se lahko večina ljudi nauči. Komunikacija je nedvomno vir vsakega uspeha, običajno pa tudi vzrok za neuspeh. Uspešna notranja komunikacija povzroči homogenost organizacije, kar pomeni, da bodo zaposleni nastopali složno, tudi v najtežjih trenutkih. Uspešna zunanja komunikacija omogoča uspehe organizacije, v našem primeru javnega zavoda in s tem pripomore k pospeševanju vrste ugodnih dejavnikov, ki vplivajo na intenziviranje gospodarjenja z zasebnimi gozdovi.

9 POVZETEK

Diplomsko delo obravnava interakcije med terenskimi gozdarji in zasebnimi lastniki gozdov. Dobra komunikacija med tema skupinama je ključnega pomena. Zavod za gozdove Slovenije je bil ustanovljen z namenom, da v vseh gozdovih opravlja javno gozdarsko službo. Ena izmed pomembnejših delovnih nalog, ki jih imajo terenski gozdarji, zaposleni na Zavodu za gozdove Slovenije, je svetovanje lastnikom gozdov, njihovo izobraževanje in prosvetljevanje. Te naloge ZGS udejanja na vrsto načinov: individualno svetovanje, predavanja, tečaji, delavnice, tekmovanja, ekskurzije in izobraževanje prek medijev. Kljub vsem prizadevanjem, pa se žal interes za gospodarjenje z gozdovi zmanjšuje. V Sloveniji beležimo čez 300.000 zasebnih lastnikov na okoli 800.000 ha. Eden izmed pristopov pri reševanju tega problema, ki se je že izkazal kot učinkovit, je povezovanje lastnikov gozdov.

V času anketiranja, konec novembra 2005, je bilo na 86 krajevnih enotah Zavoda za gozdove Slovenije zaposleno 479 oseb. Od tega jih je bilo na delovnem mestu revirni gozdar zaposlenih 359, svetovalcev za gojenje in načrtovanje je bilo 34 in 86 vodij krajevnih enot. Skupaj smo dobili vrnjenih 444 anketnih vprašalnikov, kar je 92,7 %. Tako število odgovorov smo dobili predvsem zaradi tega, ker je organizacijo distribucije in zbiranja anketnih listov prevzel Zavod za gozdove Slovenije. Odgovore smo nato vnesli in obdelali s pomočjo računalniških programov Excel, SPSS in Statistica. V večini primerov smo izračunali frekvenčne porazdelitve, povprečne vrednosti, razlike med razredi oz. med območji pa smo testirali s pomočjo neparametričnega χ^2 testa.

Rezultati raziskave kažejo, da imajo terenski gozdarji v povprečju 2,9 stikov z lastniki gozdov na dan. Ugotovili smo tudi, da so mlajši terenski gozdarji v primerjavi s starejšimi bolj motivirani in inovativni do dela z lastniki gozdov, saj se njihovo mnenje o porabi časa in energije razlikuje od tistega, ki so ga podali starejši kolegi. Razveseljujoča je bila ugotovitev, da terenske gozdarke nimajo večjih problemov kakor njihovi moški kolegi. Lahko rečemo, da v terenski službi ZGS vlada enakost med spoloma.

Kar 93 % terenskih gozdarjev je mnenja, da se z lastniki dobro razume. Da lastniki upoštevajo njihove nasvete in navodila, je mnenja 77 % terenskih gozdarjev. Pri vprašanju o izboljšanju komunikacije med njimi in lastniki pa so mnenja deljena. Tretjina jih meni, da ni potrebno izboljšanje komunikacije. Tretjina, da bi bilo potrebno izboljšati komunikacijo med njimi in lastniki. Tretjina jih je neodločenih glede izboljšanja komunikacije.

Po mnenju terenskih gozdarjev materialne koristi gozda predstavljajo lastnikom najpomembnejšo vrednoto. Da lastniki vidijo gozd kot bistveno sestavino zdravega okolja, je mnenja dobra polovica terenskih gozdarjev. Najmanj pomembna vrednota po mnenju terenskih gozdarjev je, da lastnina gozda lastnikom prinaša ugled.

V raziskavi smo terenskim gozdarjem zastavili vprašanje, v katerem so ocenili, katera oblika združevanja lastnikov gozdov bi bila v njihovih lokalnih razmerah najprimernejša. Na območju celotne Slovenije je najvišjo oceno primernosti dobil strojni krožek (2,5), le malenkost za njim pa društva lastnikov gozdov (2,4).

Ugotovili smo tudi, da obstajajo razlike med sodelovanjem z lastniki gozdov in aktivnostjo terenskih gozdarjev v družabnem življenju, ampak ne moremo reči, da imajo aktivnejši terenski gozdarji manj problemov z lastniki gozdov in s tem potrditi delovne hipoteze. Zavedati se moramo, da gre pri stikih terenskih gozdarjev z lastniki gozdov za množico dejavnikov, ki vplivajo na kakovost teh interakcij. Terenski gozdarji morajo kot zaposleni v instituciji, ki je zasnovana kot javni zavod, v prvi vrsti izpolnjevati predpisane naloge in zagotavljati uresničevanje javnih vlog gozdov z interesi lastnikov. Kako so uspešni pri izpolnjevanju teh nalog oz. kako se znajdejo v najrazličnejših možnih situacijah, je seveda odvisno od njih samih. Vsekakor pa imajo tisti, ki jim delo z ljudmi ne predstavlja problem in ki so bolj odprte narave, določeno prednost pred tistimi, ki so mislili, da bodo kot gozdarji delali predvsem ali samo z gozdom.

10 SUMMARY

This paper deals with interactions between field foresters and private forest owners. Good communication between these two groups is essential. Slovenian forest service (SFS) was established with a purpose to provide public forest service in all forests. One of the important working tasks of the field foresters employed at SFS, is to give advice, to educate and to enlighten forest owners. SFS carries out these working tasks in many ways: individual counseling, lectures, courses, workshops, competitions, excursions and education through different medias. Despite all efforts, the interest for private forests management still decreases. Slovenia has more than 300.000 private forest owners on an area of approximately 800.000 ha. One of the solutions to this problem is to connect private forest owners. This approach has already been proven as an effective one.

At the time of the inquiry, which took place at the end of November 2005, there were 479 employees in 86 local units of the SFS. Out of 479 employees, 359 were field foresters, 34 advisers for growing and planning and, 86 were leaders of local units. In total we received 444 fulfilled questionnaires, which represents 92.7 %. This high level of response is mainly due to the fact that organization of distribution and collection of questionnaires was conducted by the SFS. Answers were registered and analyzed with a help of several computer programs: Excell, SPSS and Statistica. Most cases include calculation of the distribution of frequencies and average values. The differences between classes were tested with nonparametric chi square test.

Research results show that field foresters have in average 2.9 contacts with private forest owners per day. We found out that the younger field foresters are more innovative and motivated to work with private forest owners than their older colleagues. This was deducted from the research results which showed that younger field foresters have different opinion regarding the time and energy they spend with private forest owners than their older fellow co-workers. We were delighted to find out that female field foresters do not have bigger problems

as their male colleagues. We can say that field service of the SFS represents equality between both genders.

93 % of field foresters believe that they have good relations with private forest owners. 77 % of field foresters think that private forest owners take into consideration their advice and instructions. However, the opinions regarding the improvements of communication between field foresters and private forest owners' differ. One third of the field foresters believe that improvement of communication is not necessary. The second third believes that communication should be improved, and the last third is undecided on that matter.

Field foresters believe that material benefits are the most important for private forest owners. A good half of the field foresters believes that private forest owners see forest as crucial part of healthy environment. The least important value, in opinion of field foresters, is that property of forest brings their owners a prestige or reputation.

In our research we also asked field foresters to evaluate which would be the best way to connect private forest owners under their local conditions. The highest grade of suitability for whole Slovenia was given to the »machinery circle« (2.5), while the second highest grade was given to the forest owners associations (2.4). We also established that there are differences between cooperation with private forest owners and activity of field foresters in social life. However, we can not say that socially more active field foresters have fewer problems with private forest owners and therefore cannot confirm our working hypothesis. We must not forget that there is a great number of different factors which have different impacts on quality of interactions between field foresters and private forest owners. Field foresters as employees of a public institution must follow prescribed assignments and assure that the public roles of forests coexist with interests of private forest owners. The level of realization of these assignments depends only of them. In any case, those who do not mind working with people and are more open-minded have the advantage over those who thought that they will, as field foresters, mostly or only work with forest.

11 VIRI

Alpska konvencija, splošne informacije.

http://www.convenzionedellealpi.org/page1_slo.htm (17. feb. 2008)

Beguš J. 1998. Vloga Zavoda za gozdove Slovenije pri usmerjanju izvedbe gozdarskih del. V: Izzivi gozdne tehnike, Mednarodni posvet 8. maj 1996 Košir, B. (ur.). Ljubljana, Gozdarski inštitut Slovenije: 117-123

Beguš J. 2005. Uvajanje participacijskih pristopov pri delu Zavoda za gozdove z zasebnimi lastniki gozdov. V: Prihodnost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji. Winkler I. (ur.). Ljubljana, Biotehnična fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 269-284

Čoderl J., Jamnik Z. 2005. Nega gozda, krajine in človeka v Radljah – kako naprej? V: Prihodnost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji. Winkler I. (ur.). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 137-148

Dejstva o ženskah in moških v Sloveniji. 2007. Statistični urad Republike Slovenije.

http://www.stat.si/publikacije/pub_brosure.asp (15. feb. 2008)

Ferlin F. 2004. Primerjava organiziranosti gozdarstev in številčnosti javnogozdarskega kadra srednjeevropskih držav s stanjem v Sloveniji. Ljubljana, Gozdarski inštitut Slovenije: 86 str.

http://www.gozdis.si/departments/silviculture/silviculture_dept.htm (12. mar. 2008)

Kotar M. 1993. Ali potrebuje revirni gozdar visokošolsko izobrazbo? Gozdarski vestnik 51, 4: 225-228

- Kregar D. 1998. Gospodarjenje z zasebnimi gozdovi v gozdnogospodarski enoti Šentjur. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 34 str.
- Landau S. 2004. A handbook of statistical analyses using SPSS. Chapman&Hall: 354 str.
- Malovrh Š. 2005. Pomen povezovanja lastnikov gozdov za razvoj podeželja (študij primera: Društvo lastnikov gozdov mirenške doline). Gozdarski vestnik 63, 5/6: 269-280
- Malovrh Š. 2006. Povezovanje lastnikov gozdov kot ukrep za povečanje konkurenčnosti v zasebnih gozdovih ob uvajanju sodobnih tehnologij. Gozdarski vestnik 64, 10: 451-461
- Medved M. 2000. Gozdnogospodarske posledice posestne sestave slovenskih zasebnih gozdov. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 228 str.
- Medved M. 2002. Standardi za opravljanje nalog javne gozdarske službe: raziskovalni projekt. Ljubljana, Gozdarski inštitut Slovenije: 128 str.
- Medved M. 2004. Influence of the private forest ownership structure in Slovenia on production and utilization of wood. V.: Forest operation improvements in farm forestry in Slovenia: workshop proceedings: Logarska Dolina, Slovenia, 9-14 September 2003. ROBEC R. (ur.), ARZBERGER U. (ur.). Rome, Food and agriculture organization of the United nations: 47-57

Medved M., Košir B., Robek R., Veselič Ž. 2005. Spremljanje gospodarjenja z zasebnimi – družinskimi gozdovi v Sloveniji. V: Prihodnost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji. Winkler I. (ur.). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 61-85

Medved M. 2006. Vloga zavoda za gozdove Slovenije pri povezovanju lastnikov na lokalnem nivoju. Gozdarski vestnik 64, 10: 462-475

Mori J. 2003. Connecting forest owners – the basis for more effective forest management in Slovenia. V: FAO/ECE/ILO Workshop on forest operation improvements in farm forest, Logarska dolina, 9-14 sep. 2003. Robek R.(ur.), Arzberger U. (ur.). Rome, Food and agriculture organization of the united nations: 153-163

Mori J. 2004. Lastniki gozdov in gozdarsko načrtovanje - tihi nasprotniki ali dejavni partnerji. V: Participacija v gozdarskem načrtovanju. Bončina A (ur.). (Strokovna in znanstvena dela, 119). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelke za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 95-104

Mori J. 2005. Nove priložnosti za slovenske lastnike gozdov pod evropskimi zvezdami. V: Prihodnost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji. Winkler I. (ur.). (Strokovna in znanstvena dela, 123). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelke za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 7-25

Mori J., Kotnik I., Lesnik T. 2006. Možnosti sodelovanja zavoda za gozdove Slovenije, Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in zveze lastnikov gozdov Slovenije za razvoj povezovanja lastnikov gozdov. Gozdarski vestnik 64, 10: 476-508

Nacionalni program razvoja gozdov (NPRG), Ur. l. RS št. 14/1996

Oršanič H. 2005. Ohranjanje narave in lastništvo gozda na primeru Posavja. V: Prihodnost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji. Winkler I. (ur.). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 27-50

Papac B. 2001. Strateško sodelovanje in povezovanje slovenskega gozdarstva. Maribor, Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta: 163 str.

Poročilo o delu Zavoda za gozdove Slovenije za leto 2004. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije (feb. 2005).

<http://www.zgs.gov.si/slo/zavod/informacije-javnega-znacaja/letna-porocila/index.html>

(10. feb. 2008)

Poročilo o delu Zavoda za gozdove Slovenije za leto 2005. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije (feb. 2006).

<http://www.zgs.gov.si/slo/zavod/informacije-javnega-znacaja/letna-porocila/index.html>

(10. feb. 2008)

Poročilo o delu Zavoda za gozdove Slovenije za leto 2006. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije (feb. 2007).

<http://www.zgs.gov.si/slo/zavod/informacije-javnega-znacaja/letna-porocila/index.html>

(10. feb. 2008)

Resolucija o nacionalnem gozdnem programu ReNGP), Ur. l. RS št. 111/2007

Robek R. 2004. Project-based cooperation (PBC) as a 'road' towards sustainable forest management in fragmented ownership in Slovenia. V: International seminar and workshop "Challenges for enterprise development in forestry, wood processing and non-wood products and services". Yundola meeting 29-31 October 2004.

http://www.joensuu.fi/coste30/docs/Yundola_%20meeting/Robek_301004.pdf (10. mar. 2008)

Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o Akcijskem načrtu EU za gozdove. Komisija evropskih skupnosti, Bruselj, 15.6.2006, COM(2006) 302 konč. {SEC(2006) 748}

Šinko M. 1992. Revirni gozdar in zasebni interes lastnikov gozdov. Gozdarski vestnik 50, 4: 243-245

Tavzes M., Adlešič G. 2002. Velik slovar tujk. 1. izdaja. Ljubljana, Cankarjeva založba: 1303 str.

Winkler I. 2000. Solastniki gozdov kot specifična lastniška kategorija. V: Nova znanja v gozdarstvu - prispevek visokega šolstva. Potočnik I. (ur.). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 277-290

Winkler I. 1991. Primerjava ureditve gospodarjenja z gozdovi pri nas in v svetu. V: O gozdu in gozdarstvu Slovenije. Mlinšek D. (ur.). Maribor, Aram: 35-50.

Winkler I., Gašperšič F. 1987. Zasebni gozdovi v Sloveniji - stanje in novejša gibanja. (Strokovna in znanstvena dela, 94). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelke za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire & Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo: 116 str.

Zakon o gozdovih (ZOG), Ur. l. RS, št. 30/1993; spremembe in dopolnitve, Ur. l. RS, št. 110/2007

ZAHVALA

Na koncu bi se želel zahvaliti vsem, ki so prispevali k izdelavi diplomskega dela.

Za vodstvo v postopku izdelave dela se zahvaljujem mentorju doc. dr. Janezu Krču in somentorju dr. Mirku Medvedu, za dodatne pripombe in pomoč pa recenzentu prof. dr. Boštjanu Koširju.

Iskreno zahvalo namenjam tudi svoji družini, še posebno očetu Blažu in mami Elizabeti, ki sta mi v času študija stala ob strani, me spodbujala in nudila potrebno moralno in finančno oporo.

Za nasmeh na obrazu in spodbudne misli se prav posebej zahvaljujem tudi svojemu dekletu Tonki, brez katere prav gotovo ne bi zmozel vseh bremen.

Hvala vsem.

PRILOGE

PRILOGA A

POVEZOVANJE LASTNIKOV GOZDOV (pogl. A-F)

**ANALIZA IZOBRAŽEVALNIH POTREB PRI TERENSKEM KADRU
ZGS** (pogl. G)

ANKETNI VPRAŠALNIK 2005

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
Večna pot 2, 1000 LJUBLJANA

ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
pot 2, 1000 LJUBLJANA

POVEZOVANJE LASTNIKOV GOZDOV (pogl. A-F)
ANALIZA IZOBRAŽEVALNIH POTREB PRI TERENSKEM KADRU ZGS (pogl. G)
ANKETNI VPRAŠALNIK 2005

Spoštovani(a)!

Z anketnim vprašalnikom, ki je pred vami, nameravamo na Gozdarskem inštitutu Slovenije in na Zavodu za gozdove Slovenije pridobiti pomembne podatke o razvoju povezovanja lastnikov gozdov na lokalnem nivoju in za usmerjanje izobraževanja zaposlenih v ZGS.

Povezovanje lastnikov gozdov (fizične osebe) na lokalni ravni in sodelovanje v njihovih združenjih pozna vsa Evropa. Doslej smo v raziskavah spraševali predvsem lastnike gozdov. Tokrat nas zanimajo vaša mnenja o lastnikih in idejah o povezovanju. Z lastniki se dnevno srečujete, zato tudi najbolj poznate razmere v vašem okolju. Te razmere so v Sloveniji zelo pestre zaradi različnih dejavnikov. Kljub temu, da že poznamo nekaj primerov uspešnega lokalnega povezovanja lastnikov, pa je teh povezav še vedno bistveno premalo. Z vašim sodelovanjem bi radi odkrili kakšen odnos do gozda imajo lastniki, kakšen je njihov odnos do povezovanja in na katerih področjih gospodarjenja z gozdovi bi bilo le to potrebno in še vrsto drugih vaših ocen za katere menimo, da so pomembne pri nadaljnjem delu na tem področju.

Za učinkovito načrtovanje in usmerjanje **izobraževanja zaposlenih** v ZGS je potrebna temeljita analiza izobraževalnih potreb končnih uporabnikov znanja v gozdarstvu. ZGS je kot partner vključen v Interreg III B projekt KnowForAlp, katerega cilj je povezati vse države v alpskem prostoru z namenom izmenjave znanja in izkušenj v gozdarstvu in zagotoviti neoviran dostop do potrebnih informacij vsem zainteresiranim. Anketa o izobraževalnih potrebah terenskega kadra v ZGS je del tega projekta in bo služila kot osnova za oblikovanje strategije prenosa znanja od virov znanja do uporabnikov tega znanja v ZGS.

Pred vami je anketni vprašalnik, ki ni kratek, a prepričani smo, da spodbudil vaše zanimanje. Morda bo kakšno vprašanje za vaše razmere nekoliko nerodno zastavljeno, a verjemite, da smo si prizadevali sestaviti kar najbolj objektivnega. Zato vas prosimo, da si vzamete eno uro časa za izpolnjevanje, če je le mogoče takrat, ko vas pri izpolnjevanju ne bodo motili.

Anketa je anonimna in tako bo tudi obravnavana. Zanimajo nas razmere v celotni Sloveniji, zato jo bodo izpolnjevali vsi zaposleni na krajevnih enotah ZGS.

Vodja raziskave GIS
dr. Mirko Medved

Direktor GIS:
prof.dr.dr.h.c. Nikolaj Torelli

Vodja raziskave ZGS
Mag. Andrej Breznikar

Direktor ZGS
Andrej Kermavnar

A- OSNOVNI PODATKI

Obkrožite številke pred ustrezno besedo:

A1- Spol: 1- moški, 2- ženski

A2- Starost: |_|_|_| let

A3- Izobrazba: 1 - Srednja 2 - Višja/visoka strokovna 3 – Univerzitetna ali več

A4- Skupna delovna doba: |_|_|_| let

A5- Delovna doba v vaši organizaciji: |_|_|_| let

A6- Obkrožite vaše delovno mesto: 1- Revirni gozdar
(Iz pogodbe o zaposlitvi) 2- Vodja krajevne enote
3- Gojitelj načrtovalec

A7- V primeru, da ste vodja KE oz. gojitelj načrtovalec, ali ste odgovorni tudi za revir (del revirja): 1- Da, 2- Ne

Na vprašanja A8 do A12 odgovarjajo samo tisti, ki so neposredno odgovorni za delo v revirju

A8- Površina gozda za katero ste trenutno zadolženi kot revirni gozdar: |_|_|_|_| ha
(odgovorite na 100 ha natančno)
Kolikšen je delež zasebnih gozdov – v lasti fizičnih oseb: |_|_|_| %A9- Število zasebnih gozdnih posesti v revirju oz. pod A8)– brez solastnikov: |_|_|_|_|
(Ocenite, če ne veste natančno)A10- Število vseh zasebnih lastnikov in solastnikov gozdov v revirju oz. pod A8): |_|_|_|_|
(Ocenite, če ne veste natančno)

A11- Ocenite delež zasebnih lastnikov gozdov v vašem revirju, ki imajo status kmeta: |_|_| %

A12- Ocenite delež zasebnih lastnikov, ki se ne zanimajo za gospodarjenje z gozdovi: |_|_| %

A13- Koliko zasebnih lastnikov gozdov na vašem področju odklanja sodelovanje z gozdarji |_|_| %

A14- Revir je glede na območje Alpske konvencije: 1- v celoti v območju, 2- delno v območju, 3- v celoti izven
(karta območja Alpske konvencije je na drugi strani)

A15- Površina gozdov v Krajevni enoti: |_|_|_|_| ha (odgovori na 100 ha natančno)

A16- Delež državnih gozdov v Krajevni enoti: |_|_|_| %

A17- Območje v katerem ste zaposleni1- Tolmin, 5- Postojna 9- Celje 13- Murska Sobota
2- Bled 6- Kočevje 10- Nazarje 14- Sežana
3- Kranj 7- Novo mesto 11- Slovenj Gradec
4- Ljubljana 8- Brežice 12- MariborA18 Ali so vam odkrili kakšno bolezen, ki jo prenašajo klopi/žuželke: 1- Da, če da, – kolikokrat |_|_| 2-Ne
Če da, obkrožite katero in kdaj so jo odkrili prvič:

A- Meningitis: Leta _____

B- Borelioza: Leta _____

C- _____ : Leta _____

B- VAŠA OCENA ODNOSA ZASEBNIH LASTNIKOV GOZDOV DO GOZDA

(Vprašanja so vsebinsko enaka kot v raziskavi med zasebnimi lastniki gozdov v Sloveniji leta 1995, a smiselno prilagojena za vaše ocene.)

B1. Kako ocenjujete odnos lastnikov do naslednjih vrednot v zvezi z gozdom:

(obkrožite odgovore)

Na vašem lokalnem področju, oziroma v revirju:	Nepomembno	Malo pomembno	Pomembno	Precej pomembno	Zelo pomembno
1- Lastnina gozda jim prinaša ugled	1	2	3	4	5
2- Gozd jim daje materialne koristi	1	2	3	4	5
3- Gozd vidijo kot bistveno sestavino zdravega okolja	1	2	3	4	5

B2. Kako pomembni so po vašem mnenju posamezni gospodarski cilji zasebnih lastnikov (obkrožite odgovore)

Pomen gospodarskih ciljev zasebnih lastnikov gozdov:	Nepomembno	Malo pomembno	Pomembno	Precej pomembno	Zelo pomembno
1- Redni letni donosi lesa za domačo rabo in predelavo	1	2	3	4	5
2- Občasni donosi lesa za domačo rabo in predelavo	1	2	3	4	5
3- Redni letni donosi lesa za prodajo	1	2	3	4	5
4- Občasni donosi lesa za prodajo	1	2	3	4	5
5- Gozd je rezerva za naložbe (investicije v poslopja in opremo za delo)	1	2	3	4	5
6- Gozd je rezerva za druge potrebe	1	2	3	4	5
7- Gozd daje možnost zaposlitve pri gozdnem delu	1	2	3	4	5

B3. Kakšen je po vašem mnenju odnos lastnikov gozdov o naslednjem:

(obkrožite odgovore)

Vaša ocena odnosa lastnikov:	To ni problem		Srednje		To je zelo velik problem
1- Če se ljudje sprehajajo po njihovem gozdu	1	2	3	4	5
2- Če ljudje nabirajo gobe v njihovem gozdu	1	2	3	4	5
3- Če nabirajo ostale gozdne sadeže v njihovem gozdu	1	2	3	4	5
4- Če nabirajo zelišča v njihovem gozdu	1	2	3	4	5
5- Če se vozijo z motorji v njihovem gozdu	1	2	3	4	5
6- Če se vozijo s kolesi v njihovem gozdu	1	2	3	4	5
7- Drugo- kaj:	1	2	3	4	5

C- POVEZOVANJE ZASEBNIH LASTNIKOV GOZDOV**C1. Kako pomembno bi bilo (je) povezovanje lastnikov gozdov na vašem področju zaradi : (obkrožite odgovore)**

Na lokalnem področju kjer delate vi:	Nepomembno	Malo pomembno	Pomembno	Precej pomembno	Zelo pomembno
1- Pridobivanja lesa	1	2	3	4	5
2- Gojitvenih del	1	2	3	4	5
3- Varstvenih del	1	2	3	4	5
4- Gradenj in vzdrževanja gozdnih prometnic	1	2	3	4	5
5- Trženja lesa	1	2	3	4	5
6- Izobraževanja in vseživljenjskega učenja	1	2	3	4	5
7- Izkoriščanja lesne biomase za energetske rabe	1	2	3	4	5
8- Obveščanja	1	2	3	4	5
9- Zmanjševanja nadaljnega drobljenja posesti	1	2	3	4	5
10- Spodbujanja inovativnosti pri gospodarj. z gozdom	1	2	3	4	5
11- Vplivanja na oblikovanje gozdarske politike	1	2	3	4	5
12- Razvoj podeželja	1	2	3	4	5
13- Varstva narave	1	2	3	4	5
15- Nematerialnih vlog gozda	1	2	3	4	5
16- Druženja	1	2	3	4	5

C2. Navedite vaše mnenje o naslednjih trditvah 1-10, kjer pri pet-mestni lestvici pomeni "5" popolnoma se strinjam in "1" sploh se ne strinjam: (povezovanje lastnikov je mišljeno od spodaj navzgor – iz lokalnega nivoja)

Z navedeno trditvijo :	Sploh se ne strinjam					Popolnoma se strinjam				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1- Povezovanje lastnikov naj bo prepuščeno njihovi lastni iniciativi	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
2- Povezovanje lastnikov gozdom je v interesu države	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
3- Povezovanje lastnikov je v interesu naše organizacije	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
4- Povezovanje lastnikov gozdom v naših – lokalnih razmerah je mogoče organizirati	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
5- Povezovanje lastnikov bo olajšalo delo naše organizacije	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
6- Povezovanje lastnikov bo izboljšalo ugled gozdarstva	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
7- Združenja lastnikov bodo spodbujala kakovost dela v gozdovih	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
8- Združenja lastnikov bodo spodbujala racionalnost dela v gozdovih	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
9- Združenja lastnikov bodo pomemben partner pri urejanju razmer na trgu z lesom	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
10- Združenja lastnikov bodo pomemben partner pri uvajanju sodobnih tehnologij za delo v gozdu	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

C3. Kako pomemben je vpliv naštetih vidikov, da združenja lastnikov gozdom nastajajo počasi

Razlogi za počasno nastajanje združenj lastnikov:	Nepomembno	Malo pomembno	Pomembno	Precej pomembno	Zelo pomembno
1- Politika države	1	2	3	4	5
2- Odnosi med institucijami	1	2	3	4	5
3- Vodilni v institucijah	1	2	3	4	5
4- Terensko osebje v institucijah	1	2	3	4	5
5- Lastniki gozdom	1	2	3	4	5
6- Značajske lastnosti Slovencev	1	2	3	4	5

D. OSTALA VPRAŠANJA

D1. Obkrožite v katerih organizacijah oz. društvih ste AKTIVNI član:

1. Planinsko društvo
2. Kulturno društvo
3. Lovska družina
4. Turistično društvo
5. Gasilsko društvo
6. Športno društvo
7. Naravovarstveno društvo
8. Gozdarsko društvo
9. Društvo lastnikov gozdom
10. Drugo: _____

D2. Kako ocenjujete lastnike zasebnih gozdom v svojem revirju / območju KE?

	Se ne strinjam		Tako, tako		Popolnoma se strinjam
1. Lastniki so aktivni	1	2	3	4	5
2. Lastniki so samoiniciativni	1	2	3	4	5
3. Z mlajšimi lastniki lažje sodelujem kot s starejšimi	1	2	3	4	5
4. Lastnike gozdom zanimajo predvsem materialne koristi	1	2	3	4	5
5. Lastnike gozdom zanimajo tudi ostale funkcije gozdom	1	2	3	4	5
6. Lastniki so slabo opremljeni za delo v gozdu	1	2	3	4	5
7. Lastniki so slabo usposobljeni za delo v gozdu	1	2	3	4	5
8. Lastniki potrebujejo strokovno pomoč pri gospodarjenju	1	2	3	4	5

D3. Kako ocenjujete vaše sodelovanje z lastniki zasebnih gozdov?

	Se ne strinjam		Tako, tako		Popolnoma se strinjam
1. Z lastniki se dobro razumem	1	2	3	4	5
2. Lastniki upoštevajo moje nasvete in navodila	1	2	3	4	5
3. Komunikacija med mano in lastniki bi se lahko izboljšala	1	2	3	4	5
4. Delo z lastniki mi vzame preveč časa in energije	1	2	3	4	5

D4. V povprečju imam dnevno opravka z _____ (število) zasebnimi lastniki gozdov.**D5. Ali menite, da so zasebni lastniki dovolj seznanjeni ...:**

	Ne poznajo	Slabo poznajo	Delno poznajo	Poznajo	Dobro poznajo
1. S pravico sodelovanja v postopku sprejemanja gozdnogospodarskega načrta	1	2	3	4	5
2. S pravico sodelovanja pri pripravi gozdnogojitvenih načrtov	1	2	3	4	5
3. S pravico do subvencij za gojitvena in varstvena dela	1	2	3	4	5
4. Z obveznostjo opravljanja gojitvenih in varstvenih del, ki mu jih predpiše ZGS	1	2	3	4	5
5. S tem, da se drevje za posek izbira skupaj z vami	1	2	3	4	5
6. Z novimi tehnologijami pridobivanja lesa (strojna sečnja,...)	1	2	3	4	5
7. Z novimi tehnologijami rabe lesa za ogrevanje	1	2	3	4	5
8. S postopki graditve gozdnih prometnic	1	2	3	4	5

D6. Menite, da ZGS naredi dovolj na področju informiranja lastnikov gozdov?

a. Preveč   b. Ravno prav   c. Premalo

D7.a. Ali so na vašem področju lastniki gozdov kakorkoli interesno povezani na področju gozdarstva?

1.) Da   2.) Ne

D7.b. Če da, kako so povezani:
(možnih več odgovorov)

1. Zadruga (tudi gozdarstvo)
2. Društvo lastnikov gozdov
3. Strojni krožek (storitve s stroji tudi v gozdarstvu)
4. Strojna skupnost (solastnina pri strojih tudi za delo v gozdu)
5. Drugače: _____

D8. Ocenite primernost različnih oblik povezovanja lastnikov gozdov na vašem področju - iz vidika gospodarjenja z gozdovi.

Oblika:	Neprimerna	Delno primerna	Primerna
1. Zadruga	1	2	3
2. Društvo lastnikov gozdov	1	2	3
3. Strojni krožek (storitve s stroji)	1	2	3
4. Strojna skupnost solastnina pri strojih	1	2	3
5. Drugo	1	2	3

D9. Kaj menite o naslednjih trditvah, glede na razmere v vašem revirju (oz. v KE)?

	Se ne strinjam		Tako, tako		Popolnoma se strinjam
1. Kakovost dela v zasebnih gozdovih se slabša	1	2	3	4	5
2. Odzivnost gozdarjev je glede na potrebe lastnikov prepočasna	1	2	3	4	5
3. Delo z lastniki gozdov je enako pomembno kot delo z gozdovi samimi (načrtovanje)	1	2	3	4	5
4. Gozdarji poznajo interese lastnikov gozdov	1	2	3	4	5

E. SWOT ANALIZA: POVEZOVANJE LASTNIKOV GOZDOV – analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti

Premajhna povezanost lastnikov gozdov na lokalnem nivoju je pomembna pomanjkljivost pri intenziviranju gospodarjenju z zasebnimi gozdovi v Sloveniji.

V Nacionalnem programu razvoja gozdov (NRPG, 1996) piše:

“Zaradi učinkovitejšega in ekonomičnejšega gospodarjenja z gozdovi na razdrobljeni gozdni posesti je smotrno spodbujati povezovanje zasebnih lastnikov gozdov v zadruga in druge oblike povezovanja.

Lastniki gozdov se povezujejo v gozdne zadruga ali v druge oblike povezovanja predvsem zato, da bi bili uspešnejši pri:

- opravljanju gozdnogospodarskih del ter pri gradnji in vzdrževanju gozdnih prometnic;
- pridobivanju sredstev iz proračuna na podlagi javnih razpisov;
- prodaji gozdnih lesnih sortimentov;
- zbiranju in odkupu nelesnih gozdnih dobrin;
- proizvodnji gozdnih sadik;
- razvoju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah;
- zmanjšanju stroškov nakupa in uporabe gozdarske opreme;
- usposabljanju članov in prenašanju sodobnih strokovnih znanj v prakso;
- zastopanju interesov članov pri sporih z drugimi uporabniki gozdov oziroma nosilci dejavnosti, ki negativno vplivajo na gozd ter pri posegih v gozdove”.

Skoraj 10 let po sprejetju NRPG imamo le nekaj društev lastnikov gozdov (v Mirenski dolini, ob Kolpi in Lahinji, v Mislinjski dolini,...) in obvezno članstvo za večino v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

E1. Kako vidite vašo organizacijo v vlogi vzpodbujevalca povezovanja lastnikov gozdov na lokalnem nivoju:

Vzemite si čas, natančno preberite vprašanja in odgovorite v kratkih alinejah

<p>Naštejte najpomembnejše prednosti vaše organizacije pri vzpodbujanju povezovanja lastnikov gozdov:</p> <p>1- _____ _____</p> <p>2- _____ _____</p> <p>3- _____ _____</p>	<p>Katere so najpomembnejše notranje slabosti vaše organizacije pri vzpodbujanju povezovanja lastnikov gozdov?</p> <p>1- _____ _____</p> <p>2- _____ _____</p> <p>3- _____ _____</p>
<p style="text-align: right;">S</p> <p>Katere so še neizkoriščene priložnosti izven vaše organizacije pri vzpodbujanju povezovanja lastnikov gozdov?</p> <p>1- _____ _____</p> <p>2- _____ _____</p> <p>3- _____ _____</p>	<p style="text-align: right;">W</p> <p>O</p> <p>T</p> <p>Katere so najpomembnejše nevarnosti izven vaše organizacije, ki lahko negativno vplivajo na povezovanje lastnikov gozdov?</p> <p>1- _____ _____</p> <p>2- _____ _____</p> <p>3- _____ _____</p>

*V kolikor imate še več idej za gornjo analizo, jih napišite na koncu vprašalnika. Napišite vaš lasten razmislek na temo ZDRUŽEVANJA LASTNIKOV GOZDOV. Vaše individualne prispevke bomo obdelali posebej in izsledke tudi objavili. V kolikor sedaj nimate časa in želite daljši razmislek, lahko vaš komentar (do konca novembra) pošljete na naslov: **Mirko Medved, Gozdarski inštitut Slovenije, Večna pot 2, 1000 LJUBLJANA** ali na elektronski naslov: mirko.medved@gozdis.si Pri tem vam zagotavljamo, da bodo vaša mnenja obravnavana anonimno.*

F- MNENJE O ORGANIZACIJI V KATERI STE ZAPOSLENI IN STRUKTURA DELOVNEGA ČASA

F1. Kako ste zadovoljni z naslednjimi vidiki v vaši organizaciji:

	Zelo nezadovoljen	Pretežno nezadovoljen	Tako, tako	Pretežno zadovoljen	Zelo zadovoljen
1- Z organizacijo nasploh	1	2	3	4	5
2- Z neposrednim vodenjem	1	2	3	4	5
3- Z možnostjo izobraževanja	1	2	3	4	5
4- Z možnostjo napredovanja	1	2	3	4	5
5- Z osebnim dohodkom	1	2	3	4	5
6- S sodelavci na delovnem mestu	1	2	3	4	5
7- S sodelavci nasploh v organizaciji	1	2	3	4	5

F2- Navedite vaše mnenje o naslednjih trditvah 1-12 kjer pri pet-mestni lestvici pomeni "5" popolnoma se strinjam in "1" sploh se ne strinjam

	Sploh se ne strinjam			Popolnoma se strinjam	
	1	2	3	4	5
1- Vem, kaj se pričakuje od mene na delu.	1	2	3	4	5
2- Imam na voljo vse kar potrebujem, da dobro opravim svoje delo	1	2	3	4	5
3- Pri delu imam priložnost početi vsak dan tisto, kar znam najbolje.	1	2	3	4	5
4- V zadnjih 7 dneh so moje delo pohvalili.	1	2	3	4	5
5- Moj vodja, ali nekdo na delu, me upošteva kot osebo.	1	2	3	4	5
6- Vsaj nekdo spodbuja moj razvoj.	1	2	3	4	5
7- Na delu se moje mnenje upošteva.	1	2	3	4	5
8- Poslanstvo in cilj našega programa (dela) organizacije mi daje občutek, kako pomembno je moje delo.	1	2	3	4	5
9- Moji sodelavci so zavzeti za dobro in kakovostno delo.	1	2	3	4	5
10- V službi imam najboljšega prijatelja.	1	2	3	4	5
11- V zadnjih 6 mesecih se je nekdo iz službe pogovarjal z menoj o mojem razvoju.	1	2	3	4	5
12- Tekom zadnjega leta sem v službi imel priložnosti za učenje in razvoj.	1	2	3	4	5

F3. Ali lahko ocenite strukturo porabe vašega delovnega časa v zadnjem letu in poskušate prognozirati kako boste porabili vaš čas čez 5 let. V strukturi ne upoštevajte odsotnosti zaradi dopustov, praznikov in bolniških.

	V zadnjem letu	Leta 2010
1- Delo z lastniki gozdov		
2- Delo z javnostmi		
3- Gozdnogospodarsko načrtovanje		
4- Gojenje gozdov		
5- Varstvo gozdov		
6- Pridobivanje lesa in prometnice		
7- Gozdne živali in lovstvo		
8- Ostalo		
SKUPAJ	100 %	100 %

F4a. Ali zaradi hitro spreminjajoče strukture lastnikov gozdov naraščajo potrebe po delu izven rednega - običajnega - delovnega časa v vaši organizaciji: 1 da, 2-ne

F4b. Če je odgovor da, koliko naj bi po vaši oceni znašal delež dela izven rednega delovnega časa leta 2010: |_|_| %

G. ANALIZA IZOBRAŽEVALNIH POTREB PRI TERENSKEM KADRU ZGS

G1. Prosimo vas , da ocenite, kako se s stališča svojega znanja čutite sposobne za učinkovito izvedbo navedenih delovnih aktivnosti (obkrožite):

Delovna aktivnost	Zelo slabo obvladam					Zelo dobro obvladam
	1	2	3	4	5	
1. Stiki z javnostjo in lastniki gozdov:						
1.1 Izvedba javnih predstavitev in nastopov	1	2	3	4	5	
1.2 Vodenje skupinskih procesov za iskanje skupnih rešitev v teamih	1	2	3	4	5	
1.3 Usklajevanje mnenj pri sodelovanju z zainteresiranimi udeleženci v gozdarstvu	1	2	3	4	5	
1.4 Obvladovanje konfliktov pri stikih s strankami	1	2	3	4	5	
1.5 Delo z mladino pri popularizaciji gozdov	1	2	3	4	5	
1.6 Izobraževanje lastnikov gozdov (tečajji)	1	2	3	4	5	
1.7 Komuniciranje z lastniki gozdov	1	2	3	4	5	
1.8 Komuniciranje s sodelavci	1	2	3	4	5	
1.9 Promocija povezovanja lastnikov gozdov	1	2	3	4	5	
2. Gozdnogospodarsko načrtovanje:						
2.1 Strateško načrtovanje na nivoju GGE	1	2	3	4	5	
2.2 Aktivnosti v okviru postopka sprejemanja načrta GGE	1	2	3	4	5	
2.3 Inventarizacija in valorizacija funkcij gozdov	1	2	3	4	5	
2.4 Ugotavljanje lesne zaloge in strukture sestojev	1	2	3	4	5	
2.5 Izmera dreves in sestojev z dendrometričnimi metodami	1	2	3	4	5	
2.6 Določanje produkcijske sposobnosti gozdnih rastišč	1	2	3	4	5	
2.7 Statistične obdelave podatkov o sestojih	1	2	3	4	5	
2.8 Delo z digitalno kartografijo (Mapinfo)	1	2	3	4	5	
2.9 Ugotavljanje lastnosti gozdnih tal in prilagajanje gospodarjenja z gozdom glede na tla	1	2	3	4	5	
2.10 Gospodarjenje s povirji in vodami v gozdu	1	2	3	4	5	
2.11 Gospodarjenje s posebnimi biotopi (barja, mrazišča, močvirja)	1	2	3	4	5	
2.12 Gospodarjenje z gozdovi in drevesi v urbanih okoljih	1	2	3	4	5	
2.13 Gospodarjenje z naravnimi parki in zavarovanimi območji	1	2	3	4	5	
2.14 Izvajanje naravovarstvenega nadzora v gozdnem prostoru	1	2	3	4	5	
2.15 Opravila v zvezi s katastrom in zemljiško knjigo	1	2	3	4	5	
2.16 Usmerjanje posegov v gozdni prostor	1	2	3	4	5	
2.17 Vrednotenje gozdov in gozdnih škod	1	2	3	4	5	

G1. Nadaljevanje

Delovna aktivnost	Zelo slabo obvladam					Zelo dobro obvladam
3. Gojenje in varstvo gozdov:						
3.1 Določanje gozdnih rastišč in fitocenoloških osnov	1	2	3	4	5	
3.2 Gozdnogojitveno načrtovanje	1	2	3	4	5	
3.3 Vodenje postopkov financiranja in sofinanciranja vlaganj v gozdove	1	2	3	4	5	
3.4 Nega mladega gozda	1	2	3	4	5	
3.5 Nega odraslega gozda	1	2	3	4	5	
3.6 Obnova gozda (naravna in umetna)	1	2	3	4	5	
3.7 Upoštevanje ekoloških lastnosti posameznih drevesnih vrst pri gojenju gozdov	1	2	3	4	5	
3.8 Usmerjanje gozdnega semenarstva in nege semenskih sestojev	1	2	3	4	5	
3.9 Usmerjanje drevesničarstva in proizvodnje sadik gozdnega drevja	1	2	3	4	5	
3.10 Uporaba prirastoslovnih osnov pri gojenju gozdov	1	2	3	4	5	
3.11 Varstvo gozdov pred različnimi boleznimi	1	2	3	4	5	
3.12 Organizacija protipožarnega varstva gozdov	1	2	3	4	5	
3.13 Varstvo gozdov pred divjadjo	1	2	3	4	5	
3.14 Varstvo gozdov pred podlubniki	1	2	3	4	5	
4. Gozdna tehnika:						
4.1 Izdelava tehnološkega dela gozdnogojitvenega načrta	1	2	3	4	5	
4.2 Načrtovanje in graditev gozdnih cest	1	2	3	4	5	
4.3 Načrtovanje in graditev gozdnih vlak	1	2	3	4	5	
4.4 Uporaba žičnega spravila	1	2	3	4	5	
4.5 Določanje vhodov za normative	1	2	3	4	5	
4.6 Določanje primernosti tehnologij za izvajanje sečne in spravila	1	2	3	4	5	
4.7 Izračun ekonomskih kazalcev pri gospodarjenju z gozdom	1	2	3	4	5	
4.8 Zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu v gozdu – zaposleni	1	2	3	4	5	
4.9 Zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu v gozdu – lastniki gozdov	1	2	3	4	5	
4.10 Usmerjanje vzdrževanja gozdnih cest	1	2	3	4	5	
4.11 Svetovanje o krojenju lesa in rabi posameznih vrst lesa	1	2	3	4	5	
4.12 Svetovanje za pridobivanje in rabo lesne biomase	1	2	3	4	5	
4.13 Urejanje hudourniških območij in zemeljskih plazov	1	2	3	4	5	
4.14 Preprečevanje erozije gozdnih tal	1	2	3	4	5	
4.15 Svetovanje pri trženju gozdnih lesnih proizvodov	1	2	3	4	5	
4.16 Praktično delo z motorno žago	1	2	3	4	5	
4.17 Praktično delo s traktorjem	1	2	3	4	5	
4.18 Uporaba in vzdrževanje ročnega orodja	1	2	3	4	5	
4.19 Izvajanje gozdnih del v zavarovanih območjih	1	2	3	4	5	

G1. Nadaljevanje

Delovna aktivnost	Zelo slabo obvladam					Zelo dobro obvladam
	5. Gozdne živali in lovstvo					
5.1 Sodelovanje pri izdelavi letnih lovskogojitvenih načrtov za lovskogojitveno območje	1	2	3	4	5	
5.2 Načrtovanje ukrepov za izboljšanje populacij divjadi, ki je prisotna na območju KE	1	2	3	4	5	
5.3 Določanje številčnosti populacij živali v okolju	1	2	3	4	5	
5.4 Varovanje redkih in ogroženih prostoživečih živalskih vrst	1	2	3	4	5	
5.5 Ocenjevanje škod po zavarovanih živalskih vrstah	1	2	3	4	5	
5.6 Ocenjevanje usklajenosti med živalsko in rastlinsko komponento gozda	1	2	3	4	5	
6. splošno						
6.1 Reševanje problemov na podlagi raziskovalnega pristopa	1	2	3	4	5	
6.2 Načrtovanje in vodenje projektov	1	2	3	4	5	
6.3 Vodenje in motiviranje sodelavcev	1	2	3	4	5	
6.4 Uporaba programskih orodij za delo z besedili in preglednicami podatkov (word, excel)	1	2	3	4	5	
6.5 Uporaba interneta in intraneta	1	2	3	4	5	
6.6 Vodenje upravnih postopkov (ZUP)	1	2	3	4	5	
6.7 uporaba GPS pri delu v gozdu	1	2	3	4	5	

G2: Koliko časa tedensko porabite za branje strokovne literature in strokovne periodike?

1-Ne berem   2/ do 2 uri   3/ 2 do 4 ure   4/ nad 4 ure .....na teden

G3: Ali spremljate naslednje časopise, revije in periodične publikacije:

Edicija	nikoli	občasno	redno
1 Gozdarski Vestnik	1	2	3
2 Zbornik gozdarstva in lesarstva	1	2	3
3 Glasilo ZGS »Naš list«	1	2	3
4 Kmečki glas	1	2	3
5 Kmetovalec	1	2	3
6 Delo	1	2	3
7 Večer	1	2	3
8 Dnevnik	1	2	3
9 Lokalni časopis	1	2	3
10 Drugo: (kaj)	1	2	3

G4: V zadnjih 12 mesecih sem se udeležil naslednjega števila strokovnih izobraževanj: _____

G5: Ali se ob svojem delu tudi dodatno formalno izobražujete (študij ob delu)? 1/ Da   2/ Ne

G6: Ali kot vir informacij uporabljate tudi: INTERNET   1/ Da   2/ Ne
ZGS INTRANET   1/ Da   2/ Ne

G7: Povprečno porabim za delo z internetom tedensko:

1-Ne uporabljam   2/ do 2 uri 3/ 2 do 4 ure   4/ nad 4 ure .....na teden